

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**SAKARYA İLİNDEKİ KADINLARIN AİLE İÇİ ŞİDDETE UĞRAMA
DURUMLARI VE YASAL SORUMLULUKLARI HAKKINDAKİ BİLGİ
DÜZEYLERİ**

GÜLER AĞÇAY
YÜKSEK LİSANS TEZİ

CERRAHİ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI
ADLİ HEMŞİRELİK PROGRAMI

DANIŞMAN
Prof. Dr. M. Akif İNANICI

İkinci Tez Danışmanı
Doç. Dr. Başar ÇOLAK

İSTANBUL-2009

TEZ ONAYI

Kurum : Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Programın seviyesi : Yüksek Lisans (X) Doktora ()

Anabilim Dalı : Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı-Adli Hemşirelik Yüksek
Lisans Programı

Tez Sahibi : Güler AĞÇAY

Tez Başlığı : Sakarya İlindeki Kadınların Aile İçi Şiddete Uğrama Durumları ve Yasal
Sorumlulukları Hakkındaki Bilgi Düzeyleri

Sınav Yeri : Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Sınav Tarihi : 25.02.2009

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans/Doktora Tezi olarak
kabul edilmiştir.

Danışman (Unvan, Adı, Soyadı)

Prof. Dr. M. Akif İNANICI

Kurumu

M.Ü. Tıp Fakültesi Adli Tıp
Anabilim Dalı

Doç.Dr. Başar ÇOLAK

KO.Ü. Tıp Fakültesi Adli Tıp
Anabilim Dalı

Sınav Jüri Üyeleri (Unvan, Adı,
Soyadı)

Prof. Dr. Deniz ŞELİMEN

M.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi

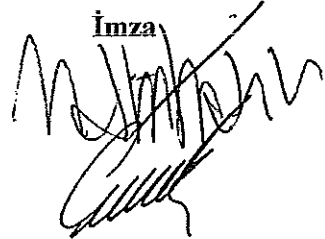
Prof. Dr. M. Akif İNANICI

M.Ü. Tıp Fakültesi Adli Tıp
Anabilim Dalı

Doç.Dr. Başar ÇOLAK

KO.Ü. Tıp Fakültesi Adli Tıp
Anabilim Dalı

İmza

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü yönetim Kurulu'nun 02.04.2009 tarih ve 27 sayılı kararı ile

onaylanmıştır.

Prof. Dr. Nimet GENÇOĞLU

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

09.02.2009

Güler AĞÇAY

TEŞEKKÜR

Çalışmamın planlanması ve oluşumunda yardım ve desteğini esirgemeyen, teşvik ve özveride bulunan danışmanım *Sayın Prof.Dr. M. Akif İnancı*'ya,

Yoğun iş temposunun arasında yardımını ve desteğini esirgemeyen, sabırlı, titiz ve anlayışlı yaklaşımı ile yönlendiren daima teşvik ve özveride bulunan ikinci danışmanım *Sayın Doç. Dr. Başar Çolak*'a

Çalışmamın istatistik aşamasında yoğun iş temposunun arasında değerli bilgileri ile katkıda bulunan ve yardımını esirgemeyen Kocaeli Üniv. Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ABD.

Sayın Doç. Dr. Nilay Etiler'e
sonsuz teşekkür ederim.

Her zaman bana güvenen ve destek veren *anneme ve babama*,

Çalışmam boyunca yardımlarını esirgemeyen *Murat Ağçay ve Ferhat Ağçay*'a

Ayrıca tüm çalışmam boyunca desteğini esirgemeyen çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

SAYFA

I.	İÇİNDEKİLER.....	i
II.	KISALTMALAR.....	ii
III.	GRAFİK VE TABLOLAR LİSTESİ.....	iii-vi
1.	ÖZET	1
2.	SUMMARY	2
3.	GİRİŞ VE AMAÇ	3-4
4.	GENEL BİLGİLER	5-54
5.	GEREÇ VE YÖNTEM	55-56
6.	BULGULAR	57-96
7.	TARTIŞMA VE SONUÇ	97-113
8.	KAYNAKLAR	114-121
9.	EKLER	122-132
10.	ÖZGEÇMİŞ	133

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BM	: Birleşmiş Milletler
CEDAW	: Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi
KA-MER	: Kadın Merkezi
KSGM	: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
SHÇEK	: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
UNİCEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
TCK	: Türk Ceza Kanunu
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

GRAFİK VE TABLolar LİSTESİ

i. Grafikler Listesi

Grafik 1. Şiddete Maruz Kalan Kadınların Eşini Şikayet Etme Oranı

Grafik 2. Ailenin Korunmasına Dair Kanun Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumunun Dağılımı

Grafik 3. Ailenin Korumasına Dair Kanunun İçeriği Hakkındaki Fikir Sahibi Olma Oranı

ii. Tablolar Listesi

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Tablo 2. Kadınların Evlilik ile İlgili Özelliklerinin Dağılımı

Tablo 3. Katılımcıların Çalışma Durumu İle İlgili Bilgilerin Dağılımı

Tablo 4. Katılımcıların Eşlerine ait Özellikler

Tablo 5. Katılımcıların Eşlerinin Sigara ve Alkol Kullanım Miktarının Dağılımı

Tablo 6. Katılımcıların Evinde Yaşayan Diğer Kişilerin Dağılımı

Tablo 7. Katılımcıların Gebelikleri ile Yaşayan Çocuk Sayısının Dağılımı

Tablo 8. Katılımcıların Düşük ve Kürtajlarına Yönelik Bilgilerin Dağılımı

Tablo 9. Kadınların Evin Yönetimi Hakkındaki Görüşlerin Dağılımı

Tablo 10. Fiziksel Şiddetin Başlangıç Zamanı, Görülme Sıklığı ve Gebelikte Şiddet Görme Oranlarının Dağılımı

Tablo 11. Kadınların Fiziksel Şiddet Görme Şekillerinin Dağılımı

Tablo 12. Kadınların Evlilik Öncesi Gördüğü Fiziksel Şiddetin Sayısal Dağılımı

Tablo 13. Kadınların Gördükleri Duygusal Şiddetin Başlangıç Zamanının Dağılımı

Tablo 14. Duygusal Şiddet Şekillerinin Dağılımı

Tablo 15. Cinsel Şiddetin Başlangıç Zamanı ve Gebelikte Şiddet Görme Oranı

Tablo 16. Kadınların Evlilik Dışında Cinsel Şiddete Maruz Kalma Oranı

Tablo 17. Evlilikte Şiddete Maruz Kalma Nedenlerinin Dağılımı

Tablo 18. Eşini Şikayet Etmede Zorluk Yaşama Nedenlerinin Dağılımı

Tablo 19. Erkeklerin Eşlerine Şiddet Uygulamaları Konusunda Katılımcıların Görüşlerinin Dağılımı

Tablo 20. Kadına Yönelik Şiddetin Ne Zaman Suç Olduğuna Dair Görüşlerin Dağılımı

Tablo 21. Kadına Yönelik Şiddetin Ne Zaman Suç Olması Gerektiğine Dair Görüşlerin Dağılımı

Tablo 22. Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Katılımcıların Görüşleri

Tablo 23. Katılımcıların Maruz Kaldıkları Şiddet Türelerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Tablo 24. Şiddet Türelerinin Eşler Arasındaki Yaş Farkına Göre Dağılımı

Tablo 25 . Şiddet Türlerinin Medeni Duruma Göre Dağılımı

Tablo 26 . Şiddet Türelerinin Yaşamını Sürdürüldüğü Yere Göre Dağılımı

Tablo 27 . Şiddet Türelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 28 . Kadınların Ailenin Korunmasına Dair Kanunu Bilme Durumunun Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Tablo 29. Şiddet Türelerinin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 30 . Şiddet Türelerinin Çalıştığı İşe Göre Dağılımı

Tablo 31 . Şiddet Türelerinin Kadınların Aldığı Ücrete Göre Dağılımı

Tablo 32. Şiddet Türlerinin Kadınların Kazançlarını Kullanma Şekline Göre Dağılımı

Tablo 33 .Kadınların Şiddet Görme Şekillerinin Evlenme Şekline Göre Dağılımı

Tablo 34 .Kadınların Şiddet Görme Şekillerinin Evlenme Yaşına Göre Dağılımı

Tablo 35. Şiddet Görme Şekillerinin Evlilik Süresine Göre Dağılımı

Tablo 36. Şiddet Görme Şekillerinin Akraba Evliliği ile İlişkisinin Dağılımı

Tablo 37. Şiddet Görme Şekillerinin Evlilikte Başlık Parası Alınması ile İlişkisinin Dağılımı

Tablo 38 . Şiddet Görme Şekillerinin Resmi Nikahla Evliliğe Göre Dağılımı

Tablo 39 . Şiddet Görme Şekillerinin Eşin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Tablo 40 . Şiddet Görme Şekillerinin Eşin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 41.Şiddet Görme Şekillerinin Eşin Sigara Kullanım Miktarına Göre Dağılımı

Tablo 42 . Şiddet Görme Şekillerinin Eşinin Kullandığı Alkol Miktarı ve Kullanım Sıklığına Göre Dağılımı

Tablo 43 .Şiddet Görme Şekillerinin Evde Eş ve Çocuklar Dışında Yaşayan Başka Kimse Olup Olmasına Göre Dağılımı

Tablo 44 . Şiddet Görme Şekillerinin Gebelik Durumuna ve Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Tablo 45 .Şiddet Görme Şekillerinin Kürtaj Sayısı ve Kürtaj Nedenine Göre Dağılımı

Tablo 46 . Şiddet Görme Şekillerinin Evin Yönetiminde Kararların Alınma Şekline Göre Dağılımı

Tablo 47 . Şiddet Görme Şekillerinin Evlilik Öncesi Şiddet Görme Şekline Göre Dağılımı

1.ÖZET

Gizli bir sağlık sorunu olan kadına yönelik aile içi şiddet toplumda yaygın olarak yaşanmakta ve kadının fiziksel, ruhsal bütünlüğünü tehdit etmektedir. Çalışma Sakarya İlinde yaşayan kadınların şiddete uğrama ve uğradıkları şiddette yasal sorumluluklarını bilme durumlarını ortaya koymak amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Sakarya İlinde merkeze bağlı dört devlet hastanesi ve yirmi sağlık ocağına başvuran kadınlara (n=246) 01.07.2008-01.10.2008 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak iki farklı anket formu kullanılmıştır. Yaş ortalaması 36 ± 11.28 olan kadınların %20.7'sinin 36-40 yaş grubunda, %85.4'ünün evli, %59.8'inin yaşamını şehir merkezinde sürdürdüğü, %48,8'inin ilkokul mezunu, evlenme yaşının %54,9 ile 18-25 yaş aralığında, %53,7'sinin evlenme şeklinin görücü usulü, %13'nün akraba evliliği olduğu, %17,5'inde evlilik sırasında başlık parası istendiği, %6,9'unun resmi nikahının olmadığı, %59,3'ünün evlilik süresinin 10 yıldan fazla olduğu görülmüştür. Katılımcıların eşlerinin yaş ortalamasının 41.03 ± 11.53 olduğu, % 20.8'nin 26-30 yaş aralığında olduğu, %50.4'ünün ilkokul mezunu olduğu, %50 sürekli bir işte çalıştığı %58.1'inin sigara, %22,0 alkol kullandığı görülmüştür. Kadınların %42.7'sinin eşleri tarafından fiziksel şiddet, %59.3'ünün duygusal şiddet, %22.8'inin cinsel şiddet gördüğü, şiddete maruz kalan kadınların % 13'ünün eşini şikayet ettiği, %87'sinin eşini şikayet etmediği, şikayette bulunanların %89.5'i şikayet esnasında zorluk yaşadığı ve %52.9 yaşanan zorluğun aile baskısından kaynaklandığı, %39.8'nin Ailenin Korunmasına Dair Kanun hakkında bilgi sahibi olduğu, %35.8'inin bilgi sahibi olmadığı görülmüştür. Kadınların %77,6'sı erkeklerin eşlerine şiddet uygulayamayacağını, %34,1'i namus meselelerinde, aile büyüklerine saygı gösterilmediğinde eşlerin şiddet uygulayabileceklerini belirtmişlerdir. Sonuç olarak; kadınların büyük çoğunluğunun şiddete uğradığı, bazı sosyodemografik özelliklerin şiddeti artırdığı, şiddet sonrası şikayette zorluk yaşandığı ve Ailenin Korunmasına Dair Kanun hakkında yeterli bilgiye sahip olunmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Şiddet, aile içi şiddet, yasal sorumluluk , kadın

2. SUMMARY

WOMEN EXPOSED TO DOMESTIC VIOLENCE AND THEIR KNOWLEDGE LEVEL ABOUT THEIR LEGAL RESPONSIBILITY IN THE PROVINCE OF SAKARYA

As a secret health problem violence to women within the family is widespread in community and threatens women's physical and emotional integrity. The study was conducted in the province of Sakarya to determine the situation of women exposed to violence and their perception of their legal responsibility. Women who appealed to 4 state hospitals and 20 healthcare centers (n=246) between 01.07.2008 and 01.10.2008 were included to the study. Two different questionnaires were used for collecting data. 20.7% of the women were in the age group 36-40 with an average age of 36 ± 11.28 ; 85.4% were married, 59.8% were living in the city center, 48,8% were graduated from primary school, 8.9% were not literate, 54,9% got married at the age of 18-25, 53,7% got married through an arranged marriage, 13% married their relatives, bride price was paid for 17,5%, 6,9% were not in a civil marriage, 59,3% were married longer than 10 years. The average age of the spouses was 41.03 ± 11.53 , 20.8% were between the age of 26-30, 50.4% were graduated from the primary school, 50% had a regular job, 58.1% were smoking, %22,0 were consuming alcohol. 42.7% of the women were exposed to physical violence, 59.3% to emotional violence, 22.8% to sexual violence by their partners. %13 of women who were exposed to violence filed a complaint against their partners, 87% did not. 89.5% of women who had made one experienced difficulties while filing the complaint. 52.9% of these difficulties were due to family pressure. 39.8% knew about the family protection act, 35.8% did not. 77.6% of the women stated that men should not be allowed to apply violence against their spouses, 34.1% said that violence may be appropriate in matters of honor and disrespectfulness to family elders. In conclusion, the study results indicated that most of the women were exposed to violence; that some socio-demographical features may enhance violence; that women experience difficulties during filing a complaint after exposure to violence; and that the Family Protection Act was not known sufficiently.

Key words: Violence, domestic violence, legal responsibility, women

3-GİRİŞ VE AMAÇ

Şiddet, huzur karşıtı olup, onu bozan veya tartışmaya açan eylemler bütünü olarak, fiziksel olduğu kadar fiziksel olmayan kimi davranışları da içeren sonucunda, fiziksel ve ruhsal acı veren saldırgan eylemler olarak tanımlanmaktadır (<http://dicle.edu.tr/halks/m9.4.htm>, Erişim Tarihi:5.10.2008).

Şiddet, özel bir sınıfa veya etnik gruba ait bir olgu olmayıp toplumun her kesiminde birçok yaşam alanında görülmektedir; bu nedenle toplumda herkes şiddet riski ile karşı karşıyadır. Ancak yaş, cinsiyet, ailesel problemler, madde alışkanlıkları ve stres gibi faktörler şiddet uygulama ve şiddete maruz kalmayı artırmaktadır. (<http://dicle.edu.tr/halks/m9.4.htm>, Erişim Tarihi:5.10.2008).

Birleşmiş Milletler (BM) Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesinde kadına yönelik şiddet, “ister kamusal isterse özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik acı veya ıstırap veren ya da verebilecek olan cinsiyete dayalı bir eylem uygulama ya da bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma” şeklinde tanımlanmaktadır. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi, kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti, “bir kadına sırf kadın olduğu için yöneltilen ya da oransız bir şekilde kadınları etkileyen şiddet” olarak tarif etmektedir (Tunçel EK, Dündar C, Pekşen Y. 2007, T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. 2007).

Kadına yönelik şiddet ise dünyada, her ülkede karşılaşılan bir olgudur. Dünya genelinde her üç kadından birinin dövüldüğü, cinsel ilişkiye zorlandığı ya da başka şekilde istismar edildiği yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır. Kadına yönelik şiddet fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik istismarı içerir. Bunların içinde en sık görülenleri fiziksel şiddet ve cinsel ilişkiye zorlamadır. Kadına yönelik şiddet genellikle aile içi şiddetin bir yansıması olarak son 20-30 yıl içinde psikologlar, hukukçular, feministler tarafından incelenen güncel bir konu olmuştur (<http://terazi.com.tr/makalegoster.aspx?id=449>, Erişim Tarihi:5.10.2008).

Dünyanın birçok yerinde şiddet, modern hayatın en çarpıcı ve önemli sorunlarından biri olarak kendini göstermektedir. Son zamanlara kadar şiddet önemli bir halk sağlığı

sorunu olarak kabul edilmediği halde, bu görüş şiddetin halk sağlığını ciddi biçimde etkilemeye başlayan bir sorun olarak ortaya çıkmasıyla değişmeye başlamıştır (<http://terazi.com.tr/makalegoster.aspx?id=449>, Erişim Tarihi:5.10.2008).

Farklı toplumsal yapılarda kadının aile içindeki konumu fazla değişmemektedir. Kadının aile içindeki konumu, erkek merkezli ya da erkeğe göre tanımlanmakta ve kadın kendine sunulan 'iyi eş', 'iyi anne', 'iyi ev hanımı' vb. kimlikleri çocukluğundan beri yaşadığı sosyalleşme sürecinin sonucu olarak baştan kabullenmekte ve bağımsız bir kişi olduğunu baştan reddetmektedir (Akduman, Ruban, Akduman ve Korkusuz 2005).

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde ekonomik bağımsızlığını kazanamayan kadınların bu tür olayları sık yaşadığı bilinmektedir. Pek çok kültürde kadına yönelik şiddeti haklı gösteren ve dolayısı ile sürekli hale getiren inançlar, normlar ve sosyal kurumlar mevcuttur (Batuk 2002).

Kadına yönelik şiddet, erkeklerin hakimiyetine ve kadına yönelik ayrımcılığa yol açan, kadının ilerlemesini engelleyen, kadınla erkek arasında çağlar boyunca sürmüş eşit olmayan güç ilişkilerinin görünürde ki yüzüdür. Yaşam boyunca devam eden kadına yönelik şiddet; temelde kültürel özelliklerden, bilinen geleneksel uygulamaların zararlı etkilerinden kaynaklanır ve ırk, cinsiyet, dil ya da dinle bağlantılı hareketler kadına ailede, iş yerinde ve toplumda uygun görülen statüyü devamlı hale getirir (Tıraşçı ve Gören 2007).

Bu çalışmanın amacı; Sakarya ilinde kadına yönelik aile içi şiddet ile sosyodemografik özelliklerin ilişkisini, şiddetin nedenlerini, şiddete maruz kalan kadınların şikayetde bulunup bulunmadıklarını, yasal sorumluluklarını bilme durumlarını belirlemek ve şiddet konusunda neler yapılabileceği konusunda çözüm önerileri ortaya koymaya çalışmaktır.

4. GENEL BİLGİLER

4.1.Şiddetin Tanımı ve Nedenleri

İnsanlık tarihiyle birlikte ortaya çıkmış olan şiddet olgusu, birçok bireysel ve toplumsal öge ile birlikte karmaşık bir yapı ortaya koymaktadır. Bu nedenle şiddet olgusunu tanımlamak ve ortaya çıkarmak da kolay olmamaktadır. Kendini çok farklı biçimlerde gösterebilen şiddet olgusu, günümüzde gerek bireysel ve gerekse toplumsal boyutta sık sık karşılaşılabileceğimiz bir olgudur. Baskı, eziyet, korkutma, sindirme, öldürme, cezalandırma, başkaldırı, her toplumda derece derece fakat sürekli bir biçimde günlük yaşamda rastlanan şiddet türleridir (Hıdıroğlu, Topuzoğlu, Ay ve Karavuş 2006).

Şiddet, dünyadaki en yaygın ancak en az tanımlanmış insan hakları suistimalidir. Dünyada, yılda 3,5 milyon kişi şiddetten yakınmaktadır. Şiddet tarihsel süreç boyunca hemen hemen tüm toplumlarda görülmüştür. Şiddet çok çeşitli, çok yönlü ve çok boyutludur. Şiddet kavramı içinde saldırgan, zorlayıcı, tecavüzkar davranışlar bir bütün olarak tanımlanabilir. Buna göre şiddet sahip olunan güç veya kudretin, yaralanma veya kayıpla sonlanan veya sonlanma olasılığı yüksek bir biçimde bir başka insana, kendine, bir gruba veya bir topluma karşı tehdit yoluyla ya da bizzat uygulanmasıdır (Pınar ve Algier 2006).

Şiddet pek çok yazar tarafından farklı farklı tanımlanabilmektedir. Şiddet kısaca kişinin bedensel ve/veya ruhsal bütünlüğüne yöneltilmiş zor olarak tanımlanabilir. Michaux'un genel kabul gören şiddet tanımı şöyledir: “Karşılıklı ilişkiler ortamında taraflardan biri veya bir kaçı doğrudan veya dolaylı, toplum ya da dağınık olarak diğerlerinin veya bir kaçının bedensel veya manevi bütünlüğüne, mallarına veya simgesel ve kültürel değerlerine zarar verecek şekilde davranırsa oranı ne olursa olsun orada şiddet vardır”(Kaya, Güneş, Kaya ve Pehlivan 2004).

Özgürlükleri ve hakları kısıtlayan bir davranış biçimi olan şiddet, saldırgan dürtülerde artma ve bu dürtülerin içsel kontrolünde azalma sonucu ortaya çıkmakta ve insanların bedensel ve/veya ruhsal açıdan zarar görmelerine, yaralanmalarına ve sakat kalmalarına neden olmaktadır (Baysan 2003)

Şiddet her toplumda ve her dönemde var olmuş ve halen varlığını sürdüren sosyal bir olgudur. Şiddetin niteliği ve niceliğinin toplumun yapısına göre farklılık göstermesinin yanı sıra, aynı toplum yapısında zaman içinde değişiklikler gösterebilmektedir (Sheridan 2001).

Her insan topluluğunun belirli bir kültüre sahip olduğu düşünüldüğünde, şiddetin temel nedenlerinin de kültürel altyapısına bağlı olarak farklılaşması beklenen bir durum olmaktadır. Dolayısıyla toplumun kültürel alt yapısının saptadığı açılımlara bağlı bir görünüm olarak ortaya çıkan şiddet olgusu, bu alt yapıya göre meşrulaşabilmektedir (Eren 2005).

DSÖ, 49. Dünya Sağlık Asamblesi'nde şiddetin tüm boyutları ele alındığında halk sağlığı önceliklerinden biri olduğunu kabul etmiştir. Şiddet ve sağlık konusunda sorunun tanımlanması, kavranması, şiddeti önlemeye, etkilerini azaltmaya ve etkinliğini ölçmeye yönelik program ve önlemlerin belirlenmesi ve bu programın uygulanması amacıyla bir entegre hareket planı hazırlanmıştır. DSÖ üyesi olan 191 ülkeden 1200'den fazla delege Cenevre'de şiddet ile mücadele etmek için uluslar arası bir eylem planı yapılmasını oybirliği ile kabul etmiştir (Gömbül 2000).

Şiddet, insanın fiziksel ve ruhsal bütünlüğüne yönelik her türlü maddi ve manevi olumsuzluk demektir. Bu olumsuzluğun temelinde güç, saldırganlık, sapma ve suç kavramları yatar (Ayan 2006, <http://kadinvizyon.com/article.php?aID=2536>, Erişim Tarihi:31.10.2008).

Şiddet olaylarının, bireysel ve toplumsal etkenlerin birlikte şekillendirdiği olaylar olduğu, bireysel düzeyde yaşanan şiddet olaylarının, bireyin içinde bulunduğu toplumsal koşullardan ayrı düşünülmemeyeceği, aynı zamanda toplumsal düzeyde yaşanan şiddet olaylarının da bireyin kişilik özelliklerinden ayrı tutularak değerlendirilemeyeceği söylenebilir. Böylece gelişimini sağlıklı toplumsal koşullarda tamamlamış bireylerin sağlıklı toplumsal yapılar meydana getireceği, toplumsal koşulların yetersizliğinin ise sağlıklı bireysel gelişimlere, sağlıklı bireysel gelişim geçiren bireylerin de doğal ve toplumsal çevrelerinde saldırgan davranışlara ve şiddet eylemlerine neden olacağı düşünülebilir (Ayan 2006, <http://kadinvizyon.com/article.php?aID=2536>, Erişim Tarihi:31.10.2008).

Dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de şiddet özellikle kadına yönelik şiddet ciddi bir halk sağlığı sorunu olarak görülmektedir (<http://www.morcati.org.tr/hukuk.html>, Erişim Tarihi:31.10.2008).

Şiddetin Nedenleri

Şiddeti, doğanın kendisinde var olduğu şekliyle bir çatışma biçiminde ele alarak, ilk dile getiren düşünürlerden birisi Herakleitostur. Herakleitosa göre, evren sürekli çatışmaların yaşandığı bir yerdir ve kavga herkes için ortak, adalet ise bir çatışmadır. Adalet bile ancak kavga ile sağlanabilir. Dolayısı ile şiddet doğadır ve insan doğanın bir parçası olarak onun şiddetinin bir ürünüdür. Bu nedenle doğanın parçası olan insan, şiddeti bünyesinde taşır, dolayısı ile insanın yarattığı savaş her şeyin babası, her şeyin kralıdır. Bu görüşün karşısında ise, insan doğasının şiddete yatkın olmadığı, şiddetin öğrenildiğini belirten hümanistik bakış yer almaktadır (Eren 2005).

Şiddet olgusunun incelenmesine yönelik olarak yapılan araştırmalar, şiddetin tek bir boyutta ele alınmayacak kadar karmaşık bir olgu olduğunu göstermektedir. Dolayısı ile şiddet, biyolojik, psikolojik ve sosyo- kültürel bakış açılarıyla çok boyutlu bir biçimde incelenmelidir (Eren 2005).

Ayan’ın belirttiğine göre, Tezcan şiddetin çok yönlü bir olgu olduğunu belirtmiştir. Tek bir neden şiddeti doğurmaz. Ekonomik, psikolojik, toplumsal boyutlar şiddet olayında birlikte söz konusudur. Şiddetin tek bir nedene indirgenerek algılanması, bilimsel gerçeklerle bağdaşmamaktadır (Ayan 2006).

Ayan’ın belirttiğine göre, Köknel bireysel ve toplumsal şiddetin doğal, bedensel, ruhsal, toplumsal bir çok nedeni ve bu nedenler arasında sınırsız ilişki ve etkileşimolduğunu belirtmiştir. Sözlü iletiden yakmaya, yıkmaya, yok etmeye varan saldırgan davranışlar ve şiddet eylemleriyle iç içe yaşar duruma geldiğimizden günlük yaşantıda karşılaşılan bireysel ve toplumsal şiddet olaylarının ardında, insanlık tarihi boyunca süre gelen birikimlerin bulunduğu unutulmamalıdır (Ayan 2006).

Şiddet olgusunun en iyi toplumsal ilişkilerin dinamikleri içinde, bütüncül bir bakış açısıyla anlaşılabilirliğini savunanlar ise, çatışmaların birbiri ile ilişki içinde olan, birlikte bir şeyler paylaşan ve ortak bir gelecek beklentisi olan bireyler ya da gruplar arasında olduğu düşüncesinden hareket ederler (Ayan 2006).

Biyolojik faktörlerin incelenmesinde öne sürülen faktör, bu tür suçu işleyenlerin ve olay kurbanlarının çoğunun genç erkekler olmasının şiddetin, erkeklik hormonu ve yaşın getirdiği biyolojik değişimlerle ilgisi olduğunun göstergesi sayılabileceğinin şeklindedir. Yapılan çalışmalarda, artan yaşla birlikte saldırganlığın azalmasının bunu destekleyen bir faktör olarak görülmesine karşın, bunun doğru olarak kabul edilmesini sağlayacak veriler bulunmamaktadır (Polat 2001).

Psikolojik kuramlardan bazıları, saldırganlık ve şiddetin duygusal yükü fazla örnekler yolu ile öğrenildiğini vurgulamaktadır. Buna en tipik örnek, genç suçluların çoğunun, çocukluklarını geçirdikleri aile çevresinde şiddete maruz kaldıklarının saptanmasıdır. Gelişimsel teoriye göre, şiddeti azaltan çocuk-aile arasındaki sevgi bağı, istismar ve katı disiplinden uzak çocukluk dönemi gibi etkenler olduğu sürece, şiddet görülme olasılığının azalacağı bildirilmektedir (Batuk 2002).

Şiddetin sosyal nedenlerinde şiddet uygulama öğrenilebilen bir davranıştır. En önemli öğrenme kaynağı ise, şiddeti uygulayan kişinin kendi ailesidir. Çocukluk ve gençlik dönemlerinde, aile içi şiddetin uygulandığı bir ortamda yetişenlerin, şiddet gösterme eğilimine sahip oldukları gösterilmiştir. Ayrıca, şiddetin toplum tarafından paylaşılan bir değer yargısı olarak kabul edilmesi ve kuşaktan kuşağa aktarılması da sosyal bir neden olarak kabul edilmektedir. Toplumların sahip oldukları iletişim becerilerinin yetersizliği, duygu ve düşüncelerin kışkırtıcı biçimlerde ifade edilmesi alışkanlığı, bilinçsizce yapılan suçlamalar, hatalı namus ve ahlak anlayışları da şiddetin sosyal nedenleri arasında sayılabilir. Yoksulluk, beklentilerin ve kazanılmış niteliklerin yoksunluğu gibi sosyo-ekonomik baskı unsurları da şiddet uygulanmasına neden olabilir. Alkol ve madde bağımlılığı olan kişilerin ise gerek bu sosyal faktörlerin gerekse bağımlılık yaratan maddelerin neden olduğu ruhsal etkiler sonucunda şiddet uygulamaya daha yatkındırlar (<http://F:/AİLE İÇİ ŞİDDET.html>, Erişim Tarihi:11.11.2006).

Toplumda bu kadar yaygın olarak görülen şiddetin kaynağına bakıldığında; ruhsal bozuklukların ön sırada yer aldığı görülür. İkinci sırada şiddet nedeni eğitimsizliktir. Ekonomik nedenler ve yoksulluk, toplumsal iletişimsizlik ve güvensizlikten sonra sayılmaktadır (Kocacık 2001).

4.2.Şiddet Türleri

Evrensel olarak varlığı kabul edilen şiddet, toplumda çeşitli biçimlerde gözlenmektedir. Hayatın her alanında duygusal, sözel, fiziksel, cinsel, siyasal boyutta karşılaşılmaktadır. Genel olarak benimsenen sınıflama şu şekildedir;

Saldırgan Şiddet

Aile İçi Şiddet

Çocuğa Yönelik Şiddet

Yaşlılara Yönelik Şiddet

Kadına Yönelik Şiddet

Fiziksel şiddet

Cinsel şiddet

Duygusal Şiddet

Ekonomik Şiddet

4.2.1. Saldırgan Şiddet

Bir kişinin başkasına zarar verme, yaralama veya öldürme amacına yönelik, fizik kuvvet uygulayarak yaratılan, ölümcül olabilen kişisel saldırganlıktır. Saldırgan şiddetin en uç noktası cinayettir. Öldürme olayları bazen kendini savunma ya da ihmale bağlı olarak meydana gelen olaylar şeklinde de görülmektedir. Öldürücü olmayan saldırgan şiddet,

basit saldırganlık, planlanmış saldırganlık, cinsel saldırı ve hırsızlık olarak dört gruba ayrılabilir (Polat 2001, <http://F:/kriminolojinedir.html>, Erişim Tarihi:12.11.2006).

Basit saldırganlık, silah veya başka bir alet olmaksızın yapılan, kişide sıyrık, ekimoz gibi küçük lezyonlar yaratan olaylardır (Polat 2001, <http://F:/kriminolojinedir.html>, Erişim Tarihi:12.11.2006).

Planlanmış saldırganlık, bir silahla yapılan yaralanmanın olduğu veya olmadığı tip, silahsız yapılan ancak kemik kırıkları, iç organ yaralanmaları, bilinç kaybı gibi önemli hasarlara neden olan tip olarak sınıflandırılmaktadır (Polat 2001).

Cinsel saldırı, gücü elinde bulunduran bir kişinin fiziksel güç kullanımı, baskı, tehdit ya da hile yoluyla diğer bir kişiyi isteği dışında cinsel ilişkiye zorlayarak zarar görmesine yol açan her türlü davranıştır. Evlilikte erkeğin eşiyle ve isteğe dayalı birlikteliklerde de erkeğin kadınla, kadının istemi dışında zorla cinsel ilişkiye girmesi de cinsel saldırı olarak kabul edilmektedir. Cinsel saldırıya maruz kalanların çoğu 15 yaş ve altındadır. Küçük kızlar, yaşları daha büyük olan erkek akrabaları veya arkadaşları tarafından kolay hedef alınabilir. Daha ileri yaşlarda ise erkek arkadaşlar, öğretmenler, akrabalar ya da kendileri üzerinde otorite sahibi başka erkekler genç kadınlara cinsel saldırıda bulunabilir. Cinsel saldırıya maruz kalanlarda düzensiz, çok eşli cinsel ilişki kurma, istenmeyen gebelikler, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, alkol ve narkotik ilaç kullanımı, depresyon ve intihar riskinin arttığı saptanmıştır. Ayrıca kronik ağrılar, jinekolojik rahatsızlıklar, cinsel fonksiyon bozuklukları da sık görülmektedir (Polat 2001, Batuk 2002).

4.2.2. Aile İçi Şiddet

“Aile toplumun temelidir” sözü, hem tarihsel hem de içinde bulunduğumuz zaman kesitinde, çok büyük ölçüde geçerlilik taşıyan saptamadır. Aile, toplum ile bireyler arasındaki ilişkiyi birinci elden inşa eden bir sosyal kurumdur. Bu özellik, aileyi, sağlıklı bir toplum oluşturabilmenin vazgeçilmez koşulu haline getirmektedir. Bireyler arasında sağlıklı ilişkiler kurulabilmesi gereği, öncelikle, onları topluma hazırlayan aile içindeki

ilişkilerin sağlıklı olması gereğini de beraberinde getirmektedir (Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu 1995).

Toplumların devamını sağlamada yaşamsal fonksiyonlara sahip kurumlardan biride ailedir. Toplumun en önemli ünitelerinden biri olan aile, insanların yaşamları boyunca en uzun süre ilişki kurdukları, içinde sosyalizasyonlarını gerçekleştirdikleri, ekonomik, psikolojik destek aldıkları ve gelenek, lisan ve toplumsal değerlerin öğrenildiği bir kurumdur (Gömbül 200).

Aile, içinde barındırdığı bireylerin fiziksel, sosyal, psikolojik, ekonomik ve cinsel gereksinimlerinin karşılandığı bir birimdir. Ancak, bazı durumlarda ailede, tüm bireylerin gereksinimlerinin karşılandığı ya da korunduğu bir ortam sağlanamayabilir. Bu da aile üyelerinden biri ya da bir kaçının sağlığını bozabilir. Aile içi şiddet, aile üyelerinden birinin diğerine fiziksel ve psikolojik bütünlüğünü bozabilecek, bağımsızlığını tehdit edebilecek, kişiliğine ve\ veya kişilik gelişimine zarar verebilecek, davranışlarını kontrol edecek şekilde davranması olarak tanımlanmaktadır (Ünal 2005, Karaçam, Çalışır, Dünder, Altuntaş ve Avcı 2006, Aksoy ve ark. 2006).

Aile içi şiddet, genel anlamıyla kendini aile olarak tanımlamış bir grup içerisinde bir bireyden diğerine yöneltilen; zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, güç göstermek, öfke, gerginlik boşaltmak amacıyla uygulanan her türlü şiddet davranışı olarak tanımlanmaktadır ve şiddet kurbanlarının %90'dan fazlası kadındır (Oskay ve Dikencik 2005).

Aile içi şiddet, bir aile birimi içerisinde meydana gelen bütün şiddet olaylarını kapsamı içine almaktadır. Bu; koca, partner, çocuk, kardeş, ebeveyn ve ileri yaşta olanların istismarını içine alan kapsamlı bir terimdir. Geleneksel aile birimi içinde gerçekleşen şiddet aile içi şiddet olarak tanımlanmaktadır. Şiddetin bu türünde saldırgan ve kurban arasında kan bağı ya da evlilik sonucu oluşan bir akrabalık vardır. Bir çok olguda saldırgan ve kurbanın aynı evi paylaştığı gözlenmektedir. Farklı kültürlerde aile içi şiddet geleneksel bakış açısıyla doğal karşılanarak, bu tür şiddetin açığa vurulması ailenin ve toplumun düzenini bozmaya yönelik davranış olarak değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım tarzı çoğu ülkede bireysel bakış açısının ötesinde sağlık, emniyet görevlileri ve hukukçular tarafından da benimsenerek yasal işlemler bu bakış açısıyla sürdürülmektedir (Bütün 2002, Polat 2005).

Tarih boyunca aile içi şiddet, önemsiz, ailenin özel bir sorunu olarak görülmüş ve dışarıdan yardım edilmesinin mümkün olamayacağı savunulmuştur. Aile içi şiddetin ortadan kalkması, sadece kişilerin davranışlarının değişmesi ile değil, aynı zamanda, dayaağı izin veren sosyal ve kültürel değerlerin de değişmesi ile mümkün olacaktır. Tarih boyunca kaba kuvvet, egemen güçler tarafından alt grupları kontrol altında tutmak amaçlı kullanılmıştır (Polat 2001).

Aile içi şiddet, her yıl milyonlarca kişiyi etkilemektedir. Fiziksel istismarın tek bir kişiye yöneltilmiş olması halinde bile, bu duruma şahit olan bütün aile bireyleri de etkilenmektedir. Bu olguların yaşandığı evler ailelerin içinde yaşadıkları ve güvenli olmaktan uzak, şiddetin her an patlayabileceğı bir yer konumundadır (Polat 2005).

Aile içi şiddetin yaygınlığı şaşırtıcıdır. Dört Amerikalı kadından biri hayatındaki bazı noktalarda eşi veya partneri tarafından saldırıya uğradığını belirtmiştir. Ve Amerikalıların %30'u eşi tarafından fiziksel saldırıya uğramış bir kadın tanıdıklarını ifade etmişlerdir (Carney and Kibbin 2003).

Aile içi şiddetin algılanması ve tanımlanması her zaman toplumun ve bireylerin kültürel değerleri üzerinde şekillenmektedir. Bu yüzden, şiddet kullanımı toplumun benimsediğı ve meşru gördüğü bir amaç için gündeme geldiğinde, o davranışın şiddet olarak algılanıp tanımlanması da oldukça güç olmaktadır (Ünal ve Bilge 2004, Güler, Tel ve Tuncay 2005).

Kamusal alanda yaşanan şiddet, insan hakları kavramı çerçevesinde değerlendirilirken; aile içi şiddet, özel alanda yaşanan ve eşler arasında çözümlenmesi gereken bir sorun olarak görülmektedir (Oskay ve Dikencik 2005).

Bireyler arası dinamikler de aile içi şiddeti etkileyen faktörlerdendir. Bunlar; düşük düzeyde evlilik içi tatmin, bireylerin agresif hareketler sergilemesi, ideolojik, ırk ve din farklılıkları, bir eşin özellikle kadının mesleğinin diğerinden daha iyi olması, daha fazla gelirinin olması, iletişim kurma yoksunluğu (özellikle çocuk ve yaşlılarda), evliliğe duyulan aşırı bağımlılık, ergenlik döneminde anne olma, yasal olarak evli olmama durumudur (Ünal ve Bilge 2004).

Şiddet yaşantısı özelde bireyin sağlığını, yaşam hakkını ve insan haklarını tehdit etmekte, genelde birey, aile ve topluma sosyal ve ekonomik yükler getirmekte, parasal kayıpların ötesinde toplumun üretken bireyinin kapasitesinin kaybına, anksiyete, depresyon ve intihar gibi yaşam süresini kısaltan sağlık sorunlarına neden olmaktadır. Bu nedenle şiddet, türü ne olursa olsun hoşgörü gösterilmemesi gereken sosyal bir suç ve bir sağlık sorunu olarak kabul edilmektedir (Tel 2002).

4.2.3. Çocuğa Yönelik Şiddet

Dünya Sağlık Örgütü'nün 1985'deki toplantısında yaptığı tanımda; çocuğun sağlığını, fizik ve psikososyal gelişimini olumsuz yönde etkileyen bir yetişkin, toplum veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar çocuk istismarı olarak kabul edilir. Tanım aynı zamanda çocuğun istismar veya şiddet olarak algılamada veya yetişkinlerin istismar olarak kabul etmediği davranışları da içine alır. Davranışın mutlaka, “çocuk tarafından algılanması veya yetişkin tarafından bilinçli olarak yapılması koşul değildir” şeklindedir (Bütün 2002).

Çocuk istismarı, 0-18 yaş grubundaki çocukların (sorumlu olan kişi veya kişiler tarafından) zarar verici olan, kaza dışı ve önlenabilir bir davranışa maruz kalmalarıdır. Bunun çocuğun fiziksel, psikososyal gelişimini engelleyen, gerçekleştiği toplumun kültür değerleri dışında kalan ve uzmanı tarafından da istismar olarak kabul edilen bir davranış olması gerekmektedir (Unicef-Adli Tıp Kurumu Projesi).

Başka bir tanıma göre; çocuk istismarı ve ihmali ölüm, ciddi fiziksel ve duygusal zarar, cinsel istismar veya kötüye kullanma veya ciddi bir zarar riskini teşkil eden bir hareket veya başarısızlıkla sonuçlanan herhangi bir ebeveyn veya bakıcının yetersizliği olarak tanımlanmıştır (Nygren, Nelson ve Klein 2004).

Aile ortamının çocuk için en güvenli ortam olduğu düşünülmeyle birlikte, pek çok anne-babanın çocuklarını terbiye etme gerekçesiyle bilinçli ya da bilinçsiz olarak onlara eziyet ettikleri, zarar verdikleri ve fiziksel, ruhsal, zihinsel ve toplumsal gelişimlerini olumsuz yönde etkileyerek sağlıksız bireyler yetiştirdikleri görülmektedir. Çocuğun

büyüme ve gelişimini olumsuz yönde etkileyen her türlü davranış olarak tanımlanabilen çocuk istismarına, insanlık tarihi boyunca her kültürde rastlanmaktadır (Akduman ve ark. 2005, Canbaz, Turla, Aker ve Pekşen 2005).

Türkiye’de çocuk istismarı konusunda yapılan araştırmalarda, %78 gibi yüksek bir oran ile duygusal istismarın ilk sırada olduğu görülmektedir. Fiziksel istismar %24 ve cinsel istismar %9 oranındadır(Turhan, Sangün ve İnandı 2006). Türkiye’de 1980-1982 yılları arasında sekiz ilde yapılan bir araştırmada,4-12 yaşları arasındaki 16.000 çocuğun, fiziksel ve duygusal açıdan istismar edilip edilmediği incelenmiştir. Kız çocuklarının %34,6’sının, erkek çocuklarının ise %32,5’inin ise ihmal ve istismar kurbanı oldukları saptanmıştır. Eğitimsiz ebeveynlerin %40’ı çocuklarını istismar ederken, eğitim düzeyi yüksek ebeveynlerde bu oran %17’ye kadar düşmektedir (<http://file://F:/aileiçişiddet.html>, Erişim Tarihi:11.11.2006).

Dünyada %1-10 sıklığında görülen çocuk istismarı, ülkemizde %10-53 oranında belirlenmiştir (Yılmaz, İşiten, Ertan ve Öner 2003).

İstismar nedeniyle bir yılda meydana gelen çocuk ölümü sayısı hakkındaki bilgiler, daha çok mortalite kayıtlarından gelmektedir. DSÖ 2000 yılında 15 yaşın altındaki çocuklardaki ölümlerin 57000’inin bu nedenle olduğunu tahmin etmektedir. Küresel tahminler 0-4 yaş grubunda 5-14 yaş grubuna göre 2 kat daha fazla ölümün olduğu yolundadır (Topbaş 2004).

Çocuk istismarı; fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal istismar ve ihmal olarak dört temel grupta incelenmektedir.

Fiziksel istismar en geniş anlamda “çocuğun kaza dışı yaralanması” şeklinde tanımlanabilir. En yaygın rastlanılan ve belirlenmesi en kolay istismar tipidir (Tıraşçı ve Gören 2007).

Cinsel istismar, bir erişkinin cinsel gereksinim ve isteklerini karşılamak için çocukları araç olarak kullanmasıdır. Cinsel istismar sık rastlanan ve genelde yıllarca süren bir durum olmakla birlikte sıklıkla gizli kalmaktadır (Taner ve Gökler 2004).

UNİCEF duygusal istismarı ve ihmali çocuğun nitelik, kapasite ve arzularının devamlı kötülenmesi, sosyal ilişki ve kaynaklarla ilişkiden yoksun bırakılması, çocuğun sürekli olarak insan üstü güçlerle, sosyal açıdan ağır zararlar verme veya terk etme ile tehdit edilmesi, çocuktan yaşına ve gücüne göre olmayan taleplerde bulunulması ve çocuğun, topluma aykırı düşen çocuk bakım yöntemleri ile yetiştirilmesi olarak tanımlanmıştır (Kocaer 2006).

İhmal, çocuğun bakımı, sağlığının korunması ve desteklenmesinden sorumlu kişilerin onun temel gereksinimlerini karşılayamaması sonucu çocuğun her türlü gelişiminin ve güvenliğinin zarar görmesidir (Kocaer 2006).

Fiziksel istismar ve ihmal olgularının %90'ında duygusal istismar ve ihmal olduğu saptanmıştır (Taner ve Gökler 2004).

4.2.4.Yaşlılara Yönelik Şiddet

Dünya Sağlık Örgütü Psikogeriatrici Bilim grubunun “geçmiş dönemlere göre fiziksel ve mental yetersizliklerin belirginleştiği dönem” olarak tanımladığı yaşlılık dönemi genel olarak 65 yaş ve üstü kabul edilir (Özkan ve ark. 2006).

Genel olarak yaşlı istismarı, yaşlı bireyin sağlık veya iyilik halini tehdit eden veya zarar veren herhangi bir davranıştır. İstismar bedensel, psikolojik veya ekonomik olabilir, aynı zamanda ihmale de dönüşebilir. Yaşlılara karşı yapılan ihmal ve istismarın nedeni tam olarak bilinmemektedir. Yapılan bir çok çalışmada, bunu açıklamak için “öğrenilmiş, şiddet, bağımlılık” gibi çeşitli hipotezler ileri sürülmüştür(Uysal 2002, İnce, Aliustaoğlu, Yazıcı ve İnce 2007).

Yaşlı istismarı, eş istismarı ve aile içi şiddet olayları ile bağlantılı olup fiziksel, ekonomik, sözel, duygusal, aktif ihmal ve pasif ihmal gibi çeşitleri içermektedir. İhmal; yaşlı kişinin fiziksel ve duygusal gereksinimlerinin karşılanmaması, pasif ihmal; bakımın bilinçsizce ihmali, aktif ihmal; yaşlının ihtiyaçlarının kasıtlı olarak karşılanmaması, psikolojik istismar; duygusal olarak üzüntü verecek (hakaret etme, isim takma, aşağılama, azarlama vb.) davranışlarda bulunmak, ekonomik istismar ; yaşlı kişiye ait kaynakların

yasadışı kullanımı ile en çok üzerinde durulan fiziksel istismardır. Fiziksel istismara uğrayan yaşlılarda ekimozlar, kırıklar, yanıklar ve bunlara eşlik eden psikolojik rahatsızlıklar görülebilmektedir (Polat 2001, Batuk 2002, Bütün 2002).

4.2.5. Kadına Yönelik Şiddet

Kadına yönelik şiddet ise kadınlara fiziksel, cinsel ya da psikolojik zarar verebilecek, acı çekmelerine neden olabilecek davranışlar, bu davranışlara ilişkin tehditler ve kadınların özgürlüğünün zorla kısıtlanmasına yönelik davranışlardır (Eryılmaz 2001).

Kadına yönelik şiddet cinsiyete dayanan, kadını inciten ve zarar veren fiziksel, cinsel, ruhsal hasarlarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır. Yapılan araştırmalara göre şiddeti uygulayanların %95'inden fazlası erkek, şiddete maruz kalanların %90'ından fazlası kadın ve çocuk olduğu ortaya konmuştur (Pınar ve Algier 2006, Tanrıverdi ve Şıpkın 2008).

Birleşmiş Milletler'in 1993'de yayınladığı "Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi" bildirisinde şiddet, " cinsiyete dayalı ve kadınlarda fiziksel, cinsel, psikolojik herhangi bir zarar üzüntü sonucunu doğuran veya bu sonucu doğurmaya yönelik özel yaşamda veya kamu yaşamında gerçekleşen her türlü davranış, tehdit, baskı veya özgürlüğün keyfi biçimde engellenmesidir" diye tanımlanmaktadır (Sözen, Elmas, Sözen ve Fincancı 1999, Savran, Barış ve Gündüz 2002, Atman 2003).

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey Kadının Statüsü Komisyonu'nun yapmış olduğu üç ayrı tanımda şiddet:

1. "Hırpalanma, dayak, ailedeki kız çocuklarının cinsel istismarı, evlilik içinde tecavüz, kadınların cinsel organlarını sakatlamak ve kadına zarar veren diğer geleneksel uygulamalar, evlilik dışı ilişkilerde şiddet ve istismara yönelik şiddet",

2. “İşyerinde, eğitim kurumlarında ve başka yerlerde tecavüz, cinsel istismar, gözdağı ve tehdit de dahil olmak üzere fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet, kadın ticareti ve fahişeliğe zorlamak”,

3. “Nerede olursa olsun devletler tarafından işlenen ya da görmezlikten gelinen fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet” biçiminde yer almaktadır. Kadına yönelik şiddeti bu geniş anlamıyla ele almakta yarar vardır (Yıldız 2003, Dişsiz ve Şahin 2008, <http://kader.org.tr/raporlar/kadin/siddet>, Erişim Tarihi:31.10.2008).

Geleneksel olarak, toplum içinde kadına karşı şiddet kültürel bir alışkanlık gibi görünür. Kültürel normlar ve alışkanlıklar uluslar arası kanun ve yaptırımların hüküm alanının dışında düşünülmüştür. Genellikle az gelişmiş veya ekonomik olarak daha güçsüz toplum ya da kültürlerle, kültürel normları zorla kabul ettirmek “kültürel emperyalizm” olarak düşünülmüştür. Fakat Birleşmiş Milletlerin ve Leauque of Nations’ın varoluşundan beri, insanoğluna zarar veren, hatta bahsedilen toplumların kültürel normları içinde onaylansa bile, alışkanlıklar gittikçe artan bir şekilde insan hakları ihlali olarak adlandırılmıştır. (Lynch 2006).

Bu yüzden alışkanlıklar, evrensel bildiriler ve mahkemeler yoluyla uluslar arası yaptırıma bağlıdır. Bu şekildeki ihlal örnekleri soykırım, kölelik ve işkencedir. Fakat kadına şiddet, tecavüz, kadını dövme ya da genital bölgeyi kesmede(sünnet) dahil, 1993’e kadar Birleşmiş Milletler tarafından insan hakları ihlali olarak ilan edilmedi.(Lynch 2006)

Şiddetin çok çeşitli boyutları ve sonuçları vardır. Kadınlar evden iş yerine, hamilelikten hapisshanelere, ve kadın yaşamının her alanına uzanan bir yelpazede, cinsel istismardan işkenceye pek çok farklı şiddet türü ile karşı karşıya kalmaktadır. Erkek partner kadından bir şey elde etmek, kendine itaat edilmesini sağlamak ya da davranışlarını kontrol altında tutmak amacıyla psikolojik, cinsel ya da fiziksel içerikli şiddet sergilemektedir (Yıldız 2003).

Ekonomik, politik ve toplumsal etmenlerin yanı sıra, bazı psikolojik etmenler de kadınları şiddet karşısında daha savunmasız kılmakta ve çok ciddi örselenmelere yol açmaktadır. Bunlar arasında preödipal gelişimdeki cinsiyete bağlı farklılıklar, özgüvenin

düzenlenmesi ve kimlik algısındaki ilişkisel etkenlerle, kadınların saldırganlığı ifade etme biçimlerini etkileyen toplumsal etkenlerin psikolojik rolü sayılabilir (Vahip 2002).

Kadına karşı şiddet dünyada her ülkede karşılaşılan bir olgudur. Dünyada her üç kadından birinin dövülmüş, cinsel ilişkiye zorlanmış ya da başka şekilde istismar edildiği yapılan araştırmalardan ortaya çıkmıştır (Polat 2001). Eşin yapmış olduğu şiddet ve istismar bir saldırı davranışı olarak tanımlanmıştır. Bu saldırı davranışları fiziksel yaralanmaları, cinsel saldırıları, psikolojik istismarı, ekonomik istismarı içermektedir. Kadına karşı şiddet her ırk, etnik grup, coğrafik bölge ve din yapılarında görülür (Ellison 2004).

Kadınlar, erkek egemen toplum yasalarının geçerli olduğu bir dünyada, cinsiyetçi bir düzen içinde, özel yaşamlarında ya da kamusal alanda çeşitli şiddet olaylarıyla karşı karşıya kalmışlardır (Arabacı ve Karadağlı 2006).

4.3.Kadına Yönelik Şiddetin Tarihçesi

Kadınların fiziksel şiddete şiddetle karşı karşıya kalmaları 3000 yıl öncesine kadar uzanmaktadır. Arkeologlar erkek mumyaların kemiklerinde %9-20 oranında kırığa rastlarken, bu oranın kadın mumyaların kemiklerinde %30-50 olduğu bildirilmiştir. Bu kırıkların savaştan çok bireysel şiddete bağlı kafa kırıkları olduğu dikkat çekmiştir (Yıldız 2003, Dişsiz ve Şahin 2008).

Orta çağda ise erkeğin kadına karşı zor kullanmasında bir sınır olmadığı belirtilmektedir. Kadına yönelik şiddete ilişkin ilk yasal ve tıbbi çalışmalar ise 1800'lü yıllara dayanmaktadır. Kadına yönelik şiddeti suç sayan ilk yasa Maryland'de 1883'de yapılmıştır (Dişsiz ve Şahin 2008).

Tarih boyunca kadına şiddet uygulama, erkekler tarafından doğal hak olarak görülmüş ve bundan dolayı yazılı ve yazısız toplumsal kurallarla kadına yönelik şiddet hoş görülerek desteklenmiştir. Erkeğe güçlü ve yönetici imajı çizilirken kadın baskı altında tutulmuştur (Arabacı ve Karadağlı 2006).

Kadınlar, çok uzun bir süre ve çoğu yerde hala insan haklarından eşit bir biçimde yararlanmamışlardır. Çünkü bilinen tarih boyunca, hiçbir zaman dünyayı erkeklerle eşit bir biçimde paylaşmamışlardır. Bu eşitsizlik, yoğunluk ve biçim açısından toplumdan topluma, dönemden döneme farklılıklar gösterse de özünde değişmemiştir. Ataerkil ve erkek egemenliği, eski Mezopotamya'dan bu yana, farklı toplumsal yapılara eklenerek varlığını sürdürme konusunda inanılmaz bir “başarı” göstermiştir. Bu “başarı” da, ideolojinin ve kültürün esas olarak erkek-egemen olması, toplumsal bilince kök salmış olan ataerkil tanımların ve davranış kalıplarının kültürden kültüre kuşaklar boyunca pek az sorgulanarak, ya da var olan sorgulamaların “tarihe yazılması” önlenerek aktarılmış olması önemli rol oynamıştır. Ataerkil toplumların yarattığı en sürekli, zamana karşı en direngen kalıplar, “kadınlık” ve “erkeklik” kimlikleri ile bunların ilişki ve davranışlarını tanımlayan örüntüler olmuştur (Berktaş 2004).

Kadınlar ve erkekler arasında var olan ve kendi başına bir eşitsizlik ilişkisi içermeyen bir farklılığın (biyolojik farklılık), toplum ve kültür içinde eşitsiz, hiyerarşik bir farklılığa dönüştürülmesiyle, bugün, “toplumsal cinsiyet” olarak kavramlaştırılan verili (ataerkil) “kadın” ve “erkek” tanımları ortaya çıkmıştır. Söz konusu ataerkil “kadın” ve “erkek” tanımları, birbirlerini dışlayacak biçimde ve birbiriyle karşıtlık içinde oluşturulur. Bu karşıtlık, bir tarafın diğerine üstün ve egemen olduğu hiyerarşik bir karşıtlıktır ve daha başka birçok hiyerarşik karşıtlık için de bir model işlevi görür. Buna göre, erkeğin akıllı, uygarlığı ve kültürü temsil ettiği ve bu nedenle tartışmasız daha üstün olduğu varsayılırken; kadının bedeni, duyguları ve doğayı temsil ettiği öne sürülür. Böylece kadın bedene, maddeye, doğaya indirgenmiş, onunla birlikte de doğanın kendisi ve insanın soyu üretme yetisi küçümsenmiş olur (Berktaş 2004).

Kadına yönelik şiddet konusunun hem siyaset sahnesinde, hem de akademik çalışmalarda oldukça kısa bir tarihi var. İkinci dalga feminist hareketin Kuzey Amerika, Batı Avrupa ve dünyanın diğer bazı bölgelerinde eş zamanlı olarak gelişmesiyle birlikte, 1960’ların sonunda sorunsallaştırılmaya başlanan “kadına yönelik şiddet” bugün çok yaygın ve dinamik bir araştırma örgütlenme, yasal reform ve siyasi tartışma konusu (Altınay ve Arat 2007).

1960'ların sonuna kadar aile içi şiddet, çok ender yaşandığı düşünülen ve ağırlıklı olarak psikolojik sorunlar ve yoksullukla ilişkilendirilen bir olguyken 1970'lerde bu durum değişmeye başlamıştır. Örneğin, ilk 30 yılında başlığında “şiddet” ismi taşıyan tek bir makale yayımlanmayan “evlilik ve aile dergisi” The Journal of Marriage and the Family'nin ikinci 30 yılında en çok yayın yapılan konulardan birisi aile içi şiddet olmuştur (Altınay ve Arat 2007).

1960'lı yıllardan bu yana geçen yirmi yıl, kadınların karşı karşıya kaldığı şiddet konusunda yeni bir evrensel bilinçlenmeye tanık oldu. 1960'lı yıllarda kadına yönelik şiddet ile ilgili bilimsel çalışmaların sayısı oldukça az olup, ilk kez 1971 yılında Journal of Marriage and the Family adlı bilimsel dergide “aile içi şiddet” konulu özel bir ek sunulmuştur (Yıldız 2003).

Batıdaki sosyal bilimlerdeki ve popüler literatürde sunulan bilgiler dünyanın çoğunu kadına karşı şiddet hakkındaki gerçeklerden yoksun bırakmıştır. Fakat 1990'lardaki yeni yayımların çoğu problemleri ortaya çıkarmaya başlamıştır. İlk yapılan antropolojik çalışmaların çoğunda kadını dövme, tecavüz, genital sünnet ve kadına karşı şiddet şekilleri kültürel alışkanlık olarak ilan edilmiş ve incelenmiştir. Özellikle erkeklerle konuşan erkek antropolojistler tarafından bu şekilde incelenmiştir. Feminist uzmanlar 1970'lerin sonunda dünya çapında kadına karşı şiddetin yaygın şeklini araştırmaya başlamışlardır. 80'lerin sonunda ve 90'ların başında antropolojistler konu üzerine diğer bilimlerin kapsamında kadına karşı şiddeti araştırmaya başlamışlardır. Son olarak, 1990'ların sonuna doğru (antropoloji, kriminal adalet, tıp, hemşirelik, psikoloji, halk sağlığı, sosyoloji, sosyal çalışma gibi) batı literatüründe kadına karşı şiddete hitap eden bilim dalları dünya çapındaki çeşitli kültürlerin ve ülkelerin problemlerini sunmaya başlamışlardır (Lynch 2006).

Kadına karşı şiddeti yok etme deklarasyonu 1993'de B.M genel toplantısı tarafından kabul edilmiş ve kadına karşı şiddet üzerine ilk B.M özel roporteur'u kadınlar arasındaki insan hakları ihlali araştırmak için 1994'de atanmıştır. 1995'de kadın üzerine B.M dünya konferansı Beising'de yapılmıştır. Bu alışkanlıklardan doğan zararlar hakkında dünyanın her yerinden kadınlardan elde edilen güçlü kanıtlara dayanan eylemlerle bu konferans güçlendirilmiş. Kitleleri idare eden dünyada kadına karşı şiddetin sağlık problemi olarak ilk

resmi kabulü, kadına karşı şiddet üzerine 1994 Cario Konferansı ve 1995 Pan American Sağlık Organizasyonu insiyatifinde nüfus kontrolüyle ilişkisinin kabul edilmesidir. Son olarak Dünya Sağlık Örgütü resmi olarak 1996'da halk sağlığı önceliği olarak kadına karşı şiddeti tanımıştır (Lynch 2006).

4.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri Ve Risk Faktörleri

Kadına yönelik aile içi şiddetin genelde belli bir nedeni yoktur, herhangi bir sebep şiddetin Grekçesi olarak gösterilebilmektedir (Batuk 2002).

Aile içi kadına yönelik şiddetin psikolojik, biyolojik, sosyolojik ve feminist açıdan incelendiğinde şiddet ve saldırganlığın nedenlerine benzer açıklamalar yapılmaktadır. Psikolojik açıdan bakıldığında erken psikoanalitik teoriye göre onaylanan temel bir iç güdü olarak kabul edilen saldırganlık, başarı ve üstünlük sağlamakta ve erkeklerde olumlu bir güç olarak cesaret, güçlü olma, enerji, ataklık, vs anlamına gelmektedir. Psikoanalitik teori toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili beklentileri artırıcı etki yaparken, kadın saldırganlığını olumsuz karşılamakta, saldırgan kadınları düşmanca duygular içinde ve kavgacı kişiler olarak değerlendirmektedir (Subaşı ve Akın 2003).

Aile yapısı sıklıkla şiddet içeren davranışların ortaya çıkışında etkili olmaktadır. Aile üyelerinin rollerinin iyi tanımlanmamış olması, birlikte geçirilen zaman, ailenin kendine özel yapısı, duygusal paylaşımın yoğunluğu, ailede stres ve çatışma yaratan olayların varlığı önemlidir. Şiddet davranışı kuşaktan kuşağa geçiş gösteren hem kadın hem de erkeklerin öğrendiği bir olgudur. İstismara uğrayan çocukların %30'u yetişkinliğinde şiddet kullanırken, uğramayanlarda bu risk sadece %2-4'tür (Subaşı ve Akın 2003).

Birçok araştırmacı, şiddetin öğrenilen bir davranış olduğunu bildirmiştir. Aile ve okul çevresinde şiddete tanık olan ya da maruz kalan çocukların şiddeti hayatları boyunca bir problem çözme aracı olarak benimsedikleri saptanmıştır. Erkek çocuk babayı model alarak büyümekte ve aile içinde gördüğü şiddet davranışlarını cinsiyet rolünün bir parçası olarak kabul etmektedir. Bu durum ileriki yaşamlarında şiddet uygulayıcısı olma potansiyeline sahip erkeklerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Batuk 2002).

Araştırmaların hemen tamamında, şiddet uygulayan eşin çocukluğunda şiddete maruz kalmış olması ve/veya aile içi şiddete tanık olmasının en önemli risk faktörü olduğu bildirilmiştir (Batuk 2002).

Evlilikte şiddete başvuran erkeklerin çoğunlukla engellenme eşiği düşük, dürtü kontrolü zayıf, patolojik düzeyde kıskanç, alkole düşkün ve çocukluğunda ebeveynler arasında dayak olayına şahit olmuş ya da kendisi dövülmüş, ekonomik sıkıntı ya da işsiz oldukları belirlenmiştir (Oral, Binici, Büyükçelik ve Yazar).

Kadına yönelik şiddetin genel olarak toplumların erkek egemen yapısından kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda toplumsal, hukuksal, ekonomik, geleneksel, siyasal ve eğitimsel yapısı içinde kadının ayrımcılığa uğradığından ve kadının erkeğe bağımlı kılındığından söz edilmektedir. Erkeğin yasalardan ve ataerkil geleneklerden kaynaklanan üstün konumunu, kadının erkeğe hizmet etmesi ve erkeğin alınacak kararlarda söz sahibi olmasını “doğal” gören bir bakış açısına sahip olması şiddeti beslemektedir (Subaşı ve Akın 2003).

Kadının toplumun genel ahlak ve namus anlayışına aykırı hareketlerde bulunması, kültürel yapının kadına yönelik şiddeti hoş görmesi ve desteklemesi, toplumda erkeğin egemen konumda olması, fiziksel olarak erkeğin kadından daha güçlü olması ve kadınlardan her koşulda hizmet beklenmesi gibi nedenler aile içi şiddete yol açan nedenlerdir (Eryılmaz 2001).

4.5. Kadına Yönelik Aile İçi şiddet Türleri

4.5.1. Fiziksel şiddet

Aile içi fiziksel şiddet; Amerika Aile İçi şiddet Ulusal Enstitüsü tarafından, eş tarafından gerçekleştirilen, fiziksel ve emosyonel yönden zarar verici ya da zarar verme potansiyeli taşıyan davranışlar olarak tanımlanmıştır. Fiziksel şiddet acı, ağrı veren veya ruh sağlığında bozukluğa neden olan fiziksel kontaktları içermektedir (Batuk 2002).

Fiziksel şiddet, aile içi şiddetin en sık uygulanan biçimidir. Fiziksel tehlike, fiziksel güç kullanmayı ve dayağı içerir. Fiziksel şiddet vurma, fırlatma, tekmeleme, yakma gibi bireyde ciddi fiziksel yaralanmalara neden olan tehlikeli davranışları, fiziksel saldırıları içerir (Tel 2002, <http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008).

Fiziksel şiddet şekilleri; sıkıca tutmak, itmek, ısırarak, tokat atmak, yumruklamak, tekmelemek, kolunu bükme, saçını çekmek, boğmaya çalışmak, bir şeyle vurma, bıçak ya da silah kullanmak ve yüze kezzap dökmek olarak tanımlanmaktadır (Eryılmaz 2001).

Kadına yönelik fiziksel şiddet en çok aile içinde gerçekleşir ve fail hemen her zaman erkek, genellikle de eş/partner veya eski eş/partnerdir (Batuk 2002).

Aile içi fiziksel şiddet kadınlarda oluşan yaralanmaların en önde gelen sebebidir, tüm yaralanmaların hemen hemen yarısını oluşturmaktadır (Batuk 2002).

Güncel çalışmalardaki bulgular kadınların %10-60'ının yaşam boyu en az bir kez yakın eşleri tarafından vurmaya, fiziksel saldırıya maruz kaldığını göstermektedir (Krantz, Phuong, Larsson, Tuan and Ringsberg 2005, Hıdıroğlu ve ark. 2006).

Yapılan bir çalışmada eşlerinin fiziksel şiddeti ile karşı karşıya kalan kadınların ortalama yaşı 33 bulunmuştur. Bir kez şiddete uğrayan kadınların %94'ü bu davranışla tekrar karşılaşmaktadır. Çocukluğunda ihmal edilmiş kadın, gerçekçi biçimde bağlılık ve güvene dayalı ilişki yerine, hemen beğenilme ve ilgilenilme gereksinimlerini karşılayacak bir ilişki aramaktadır. Kadın, şiddet uygulayan erkek partnerinin bağımlı, kıskanç, sahiplenme yapısına ve ilgisine karşı duyarlıdır. Bu nedenle çocukluk ihmali ve erken evlilik kadının, fiziksel şiddetle karşı karşıya kalmasında risk faktörlerindendir (Yıldız 2003).

Dünyada ve Türkiye'de şiddetin gerçek boyutları bilinmemektedir. Özellikle aile ilişkilerinin özel kabul edilmesi, şiddet deneyimlerinin gizlenmesi bu bilinmezlikte önemli faktörlerdir. Şiddetin tartışılmaya ve sorunsallaştırılmaya başlandığı ilk dönemlerde, sadece alt sosyoekonomik düzeye ait olan insanların ilişkilerinde görülen bir olgu olduğuna inanılıyordu. Yapılan araştırmalar şiddetin her sosyoekonomik düzeyde görülebilen bir fenomen olduğunu ortaya koymuştur (Bütün 2002).

Kadınlar, kendilerine uygulanan fiziksel şiddeti gizlemekte veya kaza olarak çevresine bildirmektedir. Bu tavırlarındaki nedenlerden birisi; şiddetin, kültürel aktarım özelliği ve sorun çözmede, iletişim kurmada bir yöntem olarak toplumda kullanılmasıdır. Çocukluğunda dayak yiyerek büyüyen ya da babanın döven, annenin de dövülen olduğu bir ilişki biçimi, hem kadın hem erkeğin şiddeti algılama ve yorumlamasını etkilemektedir. Eşler arasında yaşananlar geleneksel değerler doğrultusunda özeldir ve anlatılması ailenin mahremiyetine gölge düşürür. Bu yaklaşım olguların tıbbi ve hukuksal olarak bildiriminin yapılmamasına ve bu konudaki istatistiklerin düşük çıkması nedenlerinden biridir (Bütün 2002).

4.5.1.1. Kadına yönelik aile içi şiddet prevelansı (Türkiye ve Dünyadaki)

Dünyada ve Türkiye’de şiddetin boyutlarına bakıldığında; tüm dünyada topluma dayalı saha çalışmaları, kadınların, her beş kişiden üçünün hayatlarının bir döneminde fiziksel şiddet gördüğünü göstermektedir (Pınar ve Algier 2006).

Türkiye’de kadına yönelik şiddetin araştırılmasına yönelik çalışmaların geçmişi kısadır ve sayıları oldukça sınırlıdır. Bu konudaki ilk çalışma bir kamuoyu şirketi olan PIAR tarafından 1988’de yapılmış ve kadına yönelik şiddet sıklığı %75 olarak bulunmuştur. Esmer ve arkadaşlarının(1991) 16 çift ile yaptığı çalışmaya göre çiftlerin %55’i kadının dayacağı hak ettiği durumlar olabileceğini, %28 ise dayak yiyen kadının bunu hak ettiğini düşünmektedir. Aile Araştırma Kurumu’nun 1993’te 2479 kadınla yaptığı çalışmada ise kadına yönelik şiddet sıklığı %30, 1147 erkek arasında ise %34 olarak saptanmıştır. Aile Araştırma Kurumu’nun(1997) Ankara, İstanbul ve İzmir’de 1070 hanede yaptığı çalışmaya göre ise fiziksel şiddet sıklığı %21,2 bulunmuştur (<http://amargi.org.tr>).

Türkiye’de kadınların %22’sinin eşlerinin fiziksel şiddetine maruz kaldığı, şiddete maruz kalan kadınların %45’i şiddet karşısında hiçbir şey yapmadığı saptanmıştır(PIAR-Gallup 1992). Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu’nun 1994’te beş bölgede 4287 (3112’si kadın) hanede yapmış olduğu çalışmada ise; %52.47’sinin sözlü şiddete maruz kaldığı, %29.59’unun ise dayak yediği, erkeklerin %34.04’ünün de eşlerini dövdüklerini ifade ettikleri saptanmıştır(T.C Başbakanlık 1995). Aile Araştırma Kurumunun 18 ilde 6480

kişiyile görüşülerek yaptığı başka bir çalışmada ise; kadınların %71,9'unun “az”, %25,9'unun “fazla” düzeyde şiddetle ilişkileri bulunmuştur (T.C Başbakanlık 1998). PIAR'ın 11 ilde 1973 kişiyile yaptığı başka bir çalışmada, katılımcı kadınların %18'inin eşleri tarafından dövüldüklerini tespit etmiştir (T.C Başbakanlık 1995). Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı'na başvuran dört binin üzerindeki kadının %45,8'inin balayı döneminin sonunda, %1,3'ünün ilk çocuklarına hamileyken, %9,9'nun doğumdan sonra şiddeti yaşadıkları saptanmıştır (Dişsiz ve Şahin 2008).

Hıdıroğlu ve ark. İstanbul'da sağlık ocağı tabanlı yaptığı çalışmada aile içi fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranı %40.4 olarak bulunmuştur (Hıdıroğlu ve ark. 2006). Güler'in Sivas'ta yaptığı hane halkı tabanlı bir çalışmada bu oran %59.7(Güler 2005), Mayda ve Akkuş'un Bolu'da yaptığı çalışmada ise fiziksel şiddet %41.4 olarak belirlenmiştir (Mayda ve Akkuş 2004, Güler 2005). Hıdıroğlu ve ark. belirttiğine göre, Bursa'da yine sağlık ocağı tabanlı yapılan bir çalışmada katılımcıların %58.7'sinin ev içi şiddete maruz kaldığı ve şiddet tipinin önemli bir bölümünde fiziksel ve psikolojik şiddetin birlikte olduğu ortaya konulmuştur (Hıdıroğlu ve ark. 2006).

Ülkemizde, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu(1995) ailelerin %34'ünde fiziksel şiddet görüldüğünü bildirmiştir. Ayrancı ve arkadaşlarının , Eskişehir'de birinci basamak sağlık hizmeti veren kurumlarda yaptıkları araştırmada, katılımcı kadınların %36.4'ünün fiziksel şiddetten yakındığını, %71.4'ünün geçmişteki ya da şimdiki gebelik döneminde ruhsal/sözel, fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kaldığını saptamışlardır (Ayrancı ve ark. 2002).

Ünal ve Bilge'nin belirttiğine göre, ABD'de fiziksel istismarın 5-20/ 1,000 civarında olduğu bildirilmektedir. T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumunun aile içi şiddet ile ilgili olarak yaptığı bir çalışmada her 100 ailenin 34'ünde kadına yönelik fiziksel şiddetin var olduğu ortaya konulmuştur (Ünal ve Bilge 2004).

ABD'de her iki evlilikten birinde fiziksel şiddet söz konusudur ve her yedi saniyede bir, bir kadın bir erkek tarafından dövülmektedir (Atman 2003). Her dört ABD'li kadından biri hayatlarının bir bölümünde eşleri veya partnerleri tarafından fiziksel olarak saldırıya uğradıklarını veya taciz edildiklerini bildirmişlerdir.(Coker et al 2007, Biroscak 2006) Dünya Sağlık Örgütü tarafından nüfusa dayalı olarak yapılan anketlerde, kadınların %15-

71'inin eşleri veya partnerleri tarafından cinsel ya da fiziksel olarak saldırıya uğradıkları ve bu oranın yaklaşık olarak yarısının şiddete sürekli olarak maruz kaldıkları ortaya çıkmıştır (Coker et al 2007).

Çetin ve ark belirttiğine göre, ABD'de 1986'da 2143 evli yada birlikte yaşayan çiftte ülke çapında rastgele telefon örnekleme ile bir çalışma yapılmış, kadınları en az %28'i bir kez, %11.3'ü son bir yıl içinde fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Kanada'da 1993'de yapılan bir çalışmada Toronto'da 604 evli ve dul kadında yine rastgele telefon örneklemeyle yapılan ülke çapındaki araştırmada kadınların %36.4'ü ilişkilerinde fiziksel olarak istismar edildiklerini %11.3'ü ciddi fiziksel istismara ve %14.4'ünde son bir yıl içinde fiziksel olarak istismara maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Çetin ve ark. 2005).

Gelişmiş ülkelerde yapılan çalışmalarda görüşülen kadınların birbirine benzer şekilde üçte bir ile üçte ikisinin eşi tarafından dövüldüğünü beyan ettiği görülmüştür. 1998 ABD Ulusal Kadına Yönelik Şiddet araştırmasına göre araştırmaya katılan 8000 kadından %52'si çocukluğunda bir yetişkinin fiziksel saldırısına uğramıştır. %2'si ise son 12 ay içinde fiziksel şiddete maruz kalmıştır. Bu araştırmaya göre ABD'de her yıl 1.9 milyon kadın şiddetle karşılaşmaktadır (<http://amargi.org.tr>, Erişim Tarihi:05.11.2008).

Danimarka'da kadınların %25'i fiziksel şiddeti boşanma nedeni olarak görmektedir. Fransa'da şiddet kurbanlarının %95'i kadın, bunların %55'i eş şiddeti kurbanıdır. İstatistiklere göre, İngiltere'de evli çiftlerin %16'sında kadınlar dayak yemektirler. Yapılan çalışmalarda eşe yönelik şiddetin Kenya'da %42, Tayland ve Bangkok'ta %50, Nikaragua'da %44 arasında değişen oranlarda görüldüğü, Ekvator'da kadınların %80'i fiziksel şiddetle karşı karşıya kalmaktadır, Yeni Gine, Papua'da ise kadınların dövülmesinin tartışılmaya değmeyecek genel kabul gören bir adet olduğu bildirilmektedir (Bütün 2002, Savran ve ark. 2002, Yıldız 2003).

Amerika Birleşik Devletleri'nde her yıl 2.6 milyon kadın kocası tarafından dövülmekte, her iki evlilikten birinde fiziksel şiddet söz konusu olmaktadır. Avusturya'da 1985 yılında görülen 1500 boşanma davasının %59'unda kadına yönelik şiddet boşanma nedenlerinin başında gelmektedir (Sözen ve ark. 1999, Yıldız 2003, Pınar ve Algier 2006).

Japonya’da yapılan bir araştırmada kadınların %67’sinin fiziksel şiddete uğradığı bulunmuştur. Pakistan’da yapılan bir çalışmada ise fiziksel şiddet oranı %34 olarak rapor edilmiştir. Diğerk bazı ÷lkelerdeki fiziksel şiddet oranları incelendiğinde; Kanada’da %29, İngiltere’de %25, Hindistan’da %18-45 ve Meksika’da %16 olarak rapor edilmiştir (WHO 2001). Pakistan’da ev kadınlarının %99’u, çalışanların %77’si kocaları tarafından döv÷lmektedir. Hindistan’da döv÷lerek öldür÷lme vakası 1985 yılında 999 iken 1987’de 1786 ya yükselmiştir. Yeni Zelanda’da kadınların %20’si erkek partnerleri tarafından döv÷ldüğü veya fiziksel tacize uğradığını belirtmektedir (UNİCEF 2000). Rus Hükümet dışı örg÷tlere göre, Rusya Federasyonu’nda 36,000 kadın her gün kocaları veya partnerleri tarafından döv÷lmektedir (Eryılmaz 2001, Kadına Yönelik şiddet Sayacı 2004, Pınar ve Algier 2006).

Yapılan demografik ve sağılık anketlerinde Mısır’da gör÷ş÷len kadınların üçte biri evliliğı boyunca, %45’i ise anketten önceki yılda fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Kolombiya’da gör÷ş÷len kadınların %21 ömür boyunca fiziksel istismara %5’inden fazlası da tecav÷ze maruz kaldığını söylemiştir (Lynch 2006).

4.5.1.2. Gebelik döneminde kadına yönelik aile içi şiddet

Gebelik kadının yaşamında en riskli dönemlerden biridir. Gebelikte kadına yönelik şiddet bu riski daha da artırmaktadır. Yapılan çalışmalarda gebelikte şiddet sıklığının %0,9 ile %20,1 arasında değıştiğı gör÷lmüştür. Gebelikte şiddet tüm sosyal sınıflardaki kadınlarda gör÷lmekle birlikte risk grubunu özellikle genç, bekar ya da boşanmış, eğitimsiz, alkol ve uyuşturucu kullanan, sosyoekonomik düzeyi düşük, sosyal desteğı zayıf, yetersiz doğum öncesi bakım alanlar oluşturmaktadır (Giray ve ark. 2005).

Gebelikte uygulanan şiddet hem anne hem de bebeğın sağılığını tehlikeye düş÷rmektedir. Yapılan çalışmalarda sigara, alkol, uyuşturucu kullanımı, doğum sayısı ve doğum öncesi bakım hizmetini alma gibi bilinen bazı karıştırıcı etmenler kontrol edildiğinde bile, gebelikte şiddetin düşük doğum ağırlığı ile anlamlı ilişki olduğı gör÷lmüştür (Giray ve ark. 2005, Hindin 2006).

Gebe kadınlardaki aile içi fiziksel şiddet prevalansı %3,9-8,3 arasında saptanmıştır. Bu oran, gebelik sürecinde prenatal takipte saptanan diabetes (%2-3) ya da preeklamsi (%5,7-14,3) gibi durumlarla kıyaslanabilir düzeyde bulunmuştur. Ayrıca depresyon, intihar girişimleri, endişe ve post travmatik stres reaksiyonları yaşanan psikolojik problemler arasındadır.(Zachary at al 2002, Öztürk ve Sevil 2005). Öztürk ve Sevil'in belirttiğine göre, gebe kadınlar arasında aile içi şiddet riskinin gebe olmayanlara oranla daha fazla olduğunu bildirmekte ise de, bu riskin sadece gebeliğe bağlı olmadığını, doğurganlık yaşındaki kadınların artmış riskini gösterdiğini ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur. Gebe kadınların yaklaşık %8'i dövülmektedir. Dövmenin de ciddi yaralanma nedeni olduğu rapor edilmektedir. Ancak bu tip suçların rapor edilmemesi nedeniyle spesifik bir veriye ulaşmak güçtür. Dövülen kadınlarla sığınma evlerinde yapılan çalışmalar, kadınların %40-60'ının gebelikleri sırasında dövüldüklerini göstermektedir (Öztürk ve Sevil 2005).

ABD'de 1103 Afrika-Amerikalı, Hispanik ve beyaz-kentli kadınla yapılan bir araştırmada, genç kadınların 1/5'inin, yetişkin kadınların 1/6'sının hamilelikleri sırasında sorun yaşadıkları ortaya konmuştur. Öztürk ve Sevil'in belirttiğine göre, prenatal dönemle ilgili yapılan araştırmalarda, Hillard 742 prenatal hastayı şiddet odaklı sorular sorularak incelemiş ve %10.9'unun şuan veya geçmiş ilişkilerinde şiddet gördüğünü belirtmişlerdir. Gebelikte şiddet gören kadınlardan %29'u gebeliklerinde şiddet oranının arttığını bildirmişlerdir (Öztürk ve Sevil 2005).

Öztürk ve Sevil'in belirttiğine göre, Mc Farlane ve ark. gebelikte şiddet oranlarının araştırıldığı çalışmalarında, 691 gebe kadının %17 oranında fiziksel ve seksüel şiddet rapor etmişlerdir. Fiziksel saldırının, sosyoekonomik durum, çalışma durumu ve dini durumla ilişkili olduğu vurgulanmıştır. Geriye yönelik bir çalışmada, Yale New Haven Tıp Merkezi(ABD) acil servisinde 2676 gebe kadının %21'ine şiddet uygulandığı saptanmıştır. Gebe kadınların travma vakalarının üçte ikisi aile içi şiddet vakasıdır. Diğer bir çalışmada, 290 sağlıklı gebeyle yapılmış; bunların %23'ü gebelik öncesi veya esnasında şiddet görmüştür. Çalışmaların bir sonucu da, sıklıkla, şiddetin ilk kez gebelikte veya postpartum dönemde uygulandığı veya bu dönemlerde arttığıydı. Aile içi şiddeti inceleyen çalışmalara göre, bu durum alt sosyoekonomik gruplarda daha sık görülürken, kadının dövülmesine her sosyoekonomik ve eğitim düzeyinde rastlanmaktadır (Öztürk ve Sevil 2005).

2001 öncesi gelişmiş ülkelerde yayınlanan çalışmalarda yaygınlığın oranı %4'ten %29'a çıktığı bulunmuştur. Mexico City'de 1314 kadın üzerinde yapılan "Hamilelik Sürecinde Kötü Muamele(şiddet)" konulu çalışmada, kadınların %71'i kötü muamelenin hamile kaldığından beri arttığını, %69.4'ü fiziksel şiddetin arttığını, %47.8'i cinsel şiddetin arttığını belirtmiştir (Olavarrieta et al 2006).

Batuk'un belirttiğine göre, Martin ve arkadaşları, 2648 kadın üzerinde yaptıkları çalışmada; kadına yönelik aile içi fiziksel şiddet prevalansının gebelik öncesi 12 ay içinde %6,9, gebelik süresince %6,1 ve postpartum ortalama 3.5 aylık dönemde %3,2 olduğunu tespit etmişlerdir. Gebelik öncesi aile içi şiddet varlığı ile gebelik süresindeki ve postpartum dönemdeki şiddet arasında anlamlı ve güçlü bir ilişki saptanmıştır. Gebelik öncesi ve gebelik süresince aile içi fiziksel şiddete maruz kalmamış kadınların %1'inden azı, ilk defa postpartum dönemde aile içi fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmiştir. Bu bulgular, gebelikten önce ve gebelik sırasındaki şiddet yokluğunun, postpartum şiddete karşı güçlü bir koruyucu faktör olduğunu ortaya koymaktadır (Batuk 2002).

Ülkemizde yapılan çalışmalarda gebelikte şiddetin görülme sıklığı oldukça yüksektir. Manisa'da yapılan bir çalışmada gebelikte fiziksel şiddet sıklığı %24.8 bulunmuş, gebelik öncesi fiziksel şiddete uğrayanların %30.3'ünün gebeliğinde de fiziksel şiddete uğradığı saptanmıştır. Ayrancı ve arkadaşlarının Eskişehir'de yaptıkları çalışmada gebelerde şiddet sıklığı %71.4 olarak saptanmış ve bu kadınların %99.1'i sözel, %36.4'ü fiziksel, %5.4'ü cinsel şiddete maruz kalmıştır (Ayrancı ve ark. 2002).

Doğumu izleyen ilk dönemde de şiddet eğilimi fiziksel ve cinsel düzlemde sürmektedir. Gebelikte uygulanan şiddet daha çok fiziksel olarak belirmektedir. Bu dönemde uygulanan fiziksel şiddet yoğunluğunda normal dönemlerdekini altına düşmemekte, bazen üzerine çıkmaktadır. Cinsel şiddet içeren vakalarda hamilelik dönemlerinde de şiddet uygulanmasının çok belirgin bir eğilim olduğu belirtilmiştir. Cinsel şiddetin gebelikte de sürmesi durumuna da sık sık rastlanmaktadır (Öztürk ve Sevil 2005).

4.5.2-Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet; ırza geçme, ırza geçmeye teşebbüs, ırza tasaddi, ensest, istenmeyen cinsel davranışlara zorlama, doğurup doğurmaması yönünde bir dizi baskıyı içinde taşıyan kadının bedenini, kimliğini, denetim altında tutmayı hedef alan kültürel, tarihsel, ideolojik kökleri olan bir durumdur. Cinsel şiddette, bedene ve cinsel kimliğe saldırı vardır (Polat 2005).

Aile içinde erkeğin eşiyle zorla cinsel ilişkiye girmesi ya da girmeye çalışması da şiddet kapsamına girmektedir. Ancak kadınların çoğu eşlerinin kendileriyle zorlama sonucu cinsel ilişkiye girmelerini cinsel saldırı olarak kabul etmemektedir (Batuk 2002).

Cinsel saldırıda genellikle fiziksel ve psikolojik şiddet de eşlik etmekte; dayak, tehdit aşışılama gibi kadının cinselliğine yönelik sözlü saldırıda bir arada görülebilmektedir (Bütün 2002).

Türkiye’de yapılan çalışmalara göre kadına eşi tarafından uygulanan cinsel şiddet oranı %8,6-53,9 arasında değişmektedir (Tunçel ve ark. 2007).

ABD’de eşlerinin fiziksel saldırısına uğrayan kadınların %46’sı cinsel saldırıya da uğradıklarını bildirmişlerdir. Amerika’daki istatistiki bilgilere bakıldığında; her 7 saniyede bir kadının dövüldüğü, her 6 dakikada bir kadının tecavüze uğradığı ve bunların ancak %20’sinin kayıtlarının tutularak koruma altına alındığı saptanmıştır (Atman 2003, Pınar ve Algier 2006).

Cinsel saldırı kurbanlarında psikiyatrik bozukluklar yaygındır. Cinsel saldırıya uğrayan kadınların %26’sında majör psikiyatrik bozukluk saptanmıştır. Bu bozukluklar anksiyeteden intihar girişimleri ve madde kullanımına kadar yaygın bir yelpazede ortaya çıkmaktadır (Celbiş ve ark. 2004).

4.5.3-Duygusal Şiddet

Duygusal şiddet, kadının duygularına, kimliğine ve ilişkilerine yöneliktir. Bağırarak, aşağılamak, duygularını önemsememek, lakap takmak, küfür etmek gibi duygulara yönelik davranışlar ile kadının, ailesi, akrabaları ve arkadaşları ile görüşmesine izin vermemek, evden dışarı çıkmasını, alışveriş yapmasını kontrol etmek, kimlerle görüştüğünü sorgulamak ve giyimine müdahale etmek gibi çok geniş bir davranış spektrumunu kapsamaktadır. Kadını korkutmak, örneğin bıçak, silah göstererek baskı oluşturmak, çocuğuna veya ailesine zarar vermekle tehdit etmek ya da kadının çok sevdiği eşyalara zarar vermek söz konusudur. Duygusal şiddet örtülü biçimi olması ile farklılık gösterir. Fiziksel şiddet gibi görünürde iz bırakmadığından dolayı, daha az önemsenmektedir. Oysa kadının kendine olan güvenini, kimliğini tamamıyla yok edebilmekte, hatta fiziksel şiddetten çok daha kalıcı izler bırakabilmektedir (Polat 2001,2005).

Birçok uzman, duygusal istismarın fiziksel istismardan daha uzun süreli etkilerinin olacağına inanmakta ve sürekli aşağılanan, aptal, çirkin, değersiz olduğu söylenen kişinin zamanla bunları içselleştirebileceğini ve kendi kendini de böyle görmeye başlayabileceğini vurgulamaktadır. Böylece, duygusal istismarın istismarcının konumunu sürdürmesini kolaylaştıracağı açıktır. Çünkü kadın, durumunu değiştirmeyi veya bu kötü ortamdan uzaklaşmayı beceremediğini düşünerek iyice pasifleşecek ve sonuçta artan şiddet “Dövülmüş Kadın Sendromu”nun ortaya çıkmasına neden olacaktır (Polat 2001).

Eşlerin denetleyici davranışı genellikle hemen görülmemekte, zaman içinde yavaş yavaş gelişmektedir. Kadın ilişkisinin ne kadar yıkıcı olduğunu fark ettiğinde çoktan duygusal yatırımını yapmış ve eşine karşı bir bağlılık duygusu geliştirmiş olabilmektedir (Polat 2005).

Kadına yönelik aile içi duygusal şiddeti saptamak amacıyla yapılan bir çalışmada; kadınların %69’unun eşinin baskıcı davranışına maruz kaldığı bildirilmiştir. Kadınların bildirdiği en sık baskıcı davranışların; bağırma(%54) ve olumsuz eleştirilme (%49) olduğu tespit edilmiştir (Batuk 2002).

4.5.4.Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddet, kaynakların ve paranın kadın üzerinde bir yaptırım, tehdit ve kontrol aracı olarak düzenli bir şekilde kullanılması olarak da tanımlanmaktadır. Aile içi fiziksel şiddet uğrayan her üç kadından ikisi aynı zamanda ekonomik şiddete de maruz kalmaktadır. Geliri eşinden saklamak, kadının ve çocukların ihtiyaçlarını karşılamamak ekonomik şiddet biçimleri olarak sıkça kullanılmaktadır (Batuk 2002).

Ekonomik şiddet davranışları; kadının çalışmasına izin vermemek, döverek, korkutarak, duygusal baskı ve tehdit ile çalışmasına engel olmak, ziynet eşyalarını zorla elinden almak, ortak para ile alınan malları kendi üzerine almak, mirasına el koymak, paranın denetimini elinde bulundurarak, kasıtlı bir biçimde günlük gereksinimleri karşılayabileceği düzeyde harçlık vermek, eşinden çok az para ile evin geçimini en iyi şekilde yapmasını istemek, gelir sağlamak amacıyla eşini fuhuşa zorlamak ve bedeni ile kazandığı parayı elinden alarak sadece harçlık vermek, eşi için duygusal önemi olan çeyizini, elişlerini atmak veya eylemlerde bulunmaktır (Bütün 2002).

Başka bir tanımla ekonomik şiddet; çalışan kadının parasını elinden alma, ekonomik anlamda onu kullanma şeklindedir (Aksoy ve ark. 2006).

Kadınları şiddet ilişkisinde kalmaya zorlayan önemli sebeplerden biriside ekonomik bağımlılıktır. Ekonomik güce sahip olmak aynı zamanda kişinin diğerleri üzerinde yani erkeğin kadının üzerinde baskı kurmasına da olanak sağlamaktadır. Bu nedenledir ki maddi kaynaklara sahip olan kişi gücü elinde bulundurmaktadır (Polat 2005).

Yapılan çalışmalarda kadınlardan daha az ücretle çalışmayı, kadından daha az gayrimenkule sahip olmayı tolere edemedikleri, özellikle kadının çalışıp para kazandığı erkeğin işsiz olduğu dönemlerde kavga, tartışma ve dayanın gerçekleştiği gözlenmiştir. Maddi gelir kaybı ya da azlığı, erkekte statü kaybı ve güçsüzlük olarak yorumlanmakta, erkeklik kimliğine ilişkin yetersizlik duyguları oluşturmaktadır (Polat 2005).

4.6. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Döngüsü

Şiddetin türü ne olursa olsun temelinde bir güç dengesizliği yer almaktadır. Şiddet davranışına başvurmak, bireyin karşısındaki birey üzerinde güç uygulama ve kontrol koyma gereksinimini karşılamaktadır. Aile içi şiddet davranışı, şiddet ve anksiyete yaşantısına verilen uyumsuz bir tepkidir. Şiddet davranışı stresli bir olayın algılanması ile gerginlik duygusunun ortaya çıkması ve giderek artması ile ortaya çıkmaktadır. Yaşanılan gerginlik iki şekilde sonuçlanmaktadır. Bu sonuçlardan birisi; ortaya çıkan gerginlik / anksiyeteye karşı savunma mekanizmaları geliştirilmekte ancak bu çabalar yetersiz kalmakta, gerginlik, öfke ve saldırgan davranışlar sürmekte ve şiddet davranışı ortaya çıkmaktadır. İkincisi; ortaya çıkan anksiyeteye karşı geliştirilen savunmalar yeterli olmakta, uygun problem çözme yollarının kullanılması ile anksiyete azalmakta ve kontrol edilmektedir (Tel 2002).

Bir ailede şiddet olduğu zaman şiddet siklusu denilen kısır döngü başlamış olur. Bu siklus üç fazdan oluşur. Birinci fazda; gerginlik artar, kızgınlık, suçlama, tartışma ve kavga meydana gelir. Bu dönem birkaç hafta birkaç yıl sürebilir (Başbakanlık Aile Araştırma Kurulu 1998, Eryılmaz 2001, Tel 2002).

İkinci fazda; erkeğin gerginlik ve kızgınlığı kontrol edilemeyen biçimde artar ve şiddet görülür. Bu dönemde erkek kadına bir ders vermeyi amaçlar. Erkeğin fiziksel saldırısına uğrayan kadın yaralanır. Bu faz birkaç saat ile birkaç gün sürebilir (Başbakanlık Aile Araştırma Kurulu 1998, Eryılmaz 2001, Tel 2002).

Üçüncü faz balayı dönemidir(ılımlı dönem). Şiddet uygulayan kişinin pişmanlık duyduğunu belirtmesi, özür dilemesi ve bir daha olmayacağına söz vermesi ile karakterize bir barışma dönemidir. Bu dönemde kadın erkeğin değiştiğini düşünerek umutsuzca ona inanır ve şiddeti inkar ederek şiddet uygulayanı affeder. Fakat bu ılımlı dönem zaman geçtikçe yerini gerginliğe bırakır ve yeniden faz bire geçiş olur. Böylece kısır döngü devam eder Bu üç aşama her seferinde daha da şiddetlenerek, sürer gider. Evrelerin arası gitgide kısalır (Başbakanlık Aile Araştırma Kurulu 1998, Eryılmaz 2001, Tel 2002, Kadına Yönelik Şiddet ve Hekimlik Sempozyumu 2002).

Birçok durum karşısında ne yapacağını bilen kadın, başka seçeneği olmadığına inandığı zaman, rahatsız olduğu ortamdan kaçmak yerine, farklı başa çıkma yolları arayacaktır. Aslında kadın, çaresizliği öğrenmez, davranışının sonucunu önceden kestiremediği için, farkında olmadan, bir takım başa çıkma yolları geliştirmiş olmaktadır (Polat 2001).

Her ailenin dinamiklerinin bir diğerinden farklı olacağı unutulmamalıdır. Bazı ilişkilerde şiddet döngüsü ve öğrenilmiş çaresizlik modellerinden biri veya ikisi bir arada görülürken, bazılarında her ikisi de görülmez. Şiddetin sık yaşandığı ailelerde balayı fazı pek görülmezken, öğrenilmiş çaresizlik daha ön plandadır (Polat 2001).

Şiddet içeren davranışların iki-üç yılda bir görüldüğü ailelerde ise durum daha farklıdır. Hem gittikçe artan gerilim, hem de balayı fazı daha belirgin yaşanmaktadır (Polat 2001).

Şiddet içeren bir ilişkinin, her zaman, şiddet döngüsü içindeki balayı fazı şeklinde olmasa da, romantik ve sevgi dolu ikinci bir tarafı vardır. Bu tür ilişki içerisindeki çiftler bazen çok derin ve özel bir bağları varmış gibi hissedebilmektedirler (Polat 2001).

Tüm aile içi şiddet olgularında olayın gidişi tarif edilen döngü doğrultusunda olmayabilir. Şiddet uygulayan eşlerden bazıları hiçbir zaman eylemlerinden pişmanlık duymamakta ve kadını hukuksal sürece başvurusundan alıkoymak için tehditlere ve gözdağına devam etmektedir (Batuk 2002).

4.7. Kadınların Şiddet İçeren İlişkilerini Bitirmeme Nedenleri

Bir kadının, kendisine kötü davranan eşini ilk saldırganlık işaretinde neden terk etmediğini ya da terk edemediğini anlamak güç olabilir (Batuk 2002).

Şiddet epizotlarına rağmen, birçok kadın şiddetin sona ereceğini umarak ilişkiyi sürdürebilmektedir. Bu durum sıklıkla ortaya çıkmaktadır çünkü şiddet genellikle döngüseldir. Şiddeti sık olarak, uygulayanın suçluluk hissettiği, nazik davrandığı ya da değişeceği konusunda sözler verdiği bir safha takip etmektedir. Şiddet döngüsü artan sıklık

ve yoğunlukta kendini tekrar ederken, tıbbi sisteme başvuru gündeme gelebilmektedir (Batuk 2002).

Şiddete maruz kalan kadınlar çoğunlukla buna katlanırlar. Kadınların şiddete katlanma nedenleri incelendiğinde; yapılacak bir şey olmadığını düşünme, kimsenin kendisine yardım edemeyeceğine inanma, şiddetin tüm evliliklerde olduğunu ve sonradan biteceğini düşünme, ekonomik bağımlılık, yalnız kalamama, işinin olmaması ve eğitim seviyesinin düşük olması, dul kadınlara toplumun önyargılı davranması gibi nedenler sayılabilir. Bazıları ise erkeklerin kendilerini sevdikleri için şiddet uyguladıklarını düşünürler. Ancak çoğu kadın korktuğu için şiddete katlanır. Şiddete uğrayanların çocuk sahibi olması durumunda; babanın çocuk üzerindeki hakları ve çocuğun babasına bağımlılığı nedeni ile ayrılmak güç olmakta ve şiddet devam etmektedir. Şiddete uğrayan kadının eşinden ayrılmak istemesi veya ayrılma girişiminde bulunması şiddet riskini ve ölüm tehdidini artırır (Eryılmaz 2001).

Birçok kadın, şiddet dolu ilişkilerini bırakmaya teşebbüs ettiklerinde, suistimal çeşitli şekillerde değişebilir ve artabilir. Şiddet gören kadınların binlercesi için suistimal dolu ilişkiyi bırakmak demek artan taciz ve tehlike demek. Trajik bir şekilde her yıl iki binden fazla kadın için, böyle ilişkileri sonlandırmak kendi ölümleri ve bazen de saldırgan partnerlerinin ellerindeki çocuklarının ölümleri ile sonuçlanır. Üç aile içi cinayet çalışmalarından elde edilen verilerde; suistimal dolu ilişkiden orantısız bir şekilde ayrılmak kadınların öldürülme riskini özellikle ayrılmadan sonraki iki ay ile bir yıl arasındaki cinayetleri açıkladı. Bu veriler, şiddet gören kadınlar için suistimal dolu ilişkiden ayrılmadan sonraki ilk bir yıl en ölümcül yıl iddiasını destekler. Sheridan'ın belirttiğine göre, Wilson ve Daly bir çok kadının öldürücü şiddete ve artan şiddete, kıskançlığa, baskıya, tehdide ve diğer kontrol taktiklerine maruz bırakıldıkları sonucuna varmıştır (Sheridan 2001).

Şiddet görmüş kadın ileride daha fazla şiddet görme korkusundan veya başarısız olma korkusundan dolayı şiddet ilişkisinde kalmaya devam eder. Şiddet uygulayan partneri kendisine, çocuklarına, ailesine zarar verebileceği konusunda tehdit eder. Kadını onsuз yaşayamayacağı konusunda ikna eder. Kadın başarısız olmaktan korkar ve eşini/partnerini

terk ederse çocukları için yiyecek ve kalacak yer sağlayamayacağından korkar (Sheridan 2001).

Şiddete uğramış kadın ilişkisine devam eder çünkü ayrılmak için maddi yönü yetersizdir. Bu ilişkiyi sonlandırma suistimal olmayan bir ilişkide bile olsa pahalı ve genellikle her iki taraf içinde maddi kayıpla sonlanır. Bir çok şiddet ilişkisinde saldırgan o kadar çok maddiyatı kontrol eder ki kadının ya çok az ya da hiç parası yoktur (Sheridan 2001)

Şiddete uğramış kadının ilişkisine devam etmesinin bir diğer sebebi çocuklarının babası ile kalmasını istemesidir. Baba çocuklarına karşı iyi olduğu sürece şiddet görmüş kadın ilişkiye devam eder ve suistimal davranışlarına tahammül eder. Kadını ayrılma konusunda en ikna edici olaylardan biri eşinin çocuklarına zarar vermeyi ya da onları tehdit etmeye başlamasıdır. Başka bir etken de çocukların şiddet uygulayan babanın (saldırganı) şiddet davranışlarını ya da sözlerini taklit etmeye başlamasıdır. Şiddet ilişkisinin bitirilmemesinin bir diğer sebebi din faktörüdür. Çünkü din, evliliğin bir ömür boyu olduğunu iyi ya da kötü günde ölene kadar olduğunu öğretmiştir (Sheridan 2001).

Kadınların neden şiddet içeren bir ilişkiyi bitirmediği ‘öğrenilmiş çaresizliğin’ yanı sıra sistemci yaklaşıma göre, kadınların aile içinde rollerini ısrarla oynama çabaları böyle bir ilişkiyi bitirmemelerini ortaya çıkarmaktadır. Bu tutumu sergileyen kadınlar böylesine bir ilişkiyi bitirme yönünde motive olamamaktadırlar (İçli 1994).

Eylemci yaklaşım ise, kadınların bu tür ilişkiye devam etmelerini ekonomik faktörlere, güç dağılımındaki dengesizliğe, korkuya ve kadının gidecek yerinin olamamasına bağlanmaktadır (İçli 1994).

Bu iki yaklaşımdan ilki kadınların çektikleri eziyetten sorumlu tutarken diğeri cinsiyet ayrımcılığının hüküm sürdüğü ataerkil toplumların savunmasız kurbanları olarak görülür (İçli 1994).

Kadınların bazıları, öldürülmekten korktukları, bazıları sevginin her şeyin üstesinden gelebileceğini düşündükleri için bu şiddet dolu ilişkiyi sürdürmektedir. İnsanları, sosyal ve kültürel etkilere bağımsız değerlendirmek mümkün değildir. Maruz kaldıkları şiddete

rağmen, kadınların bazıları sosyal baskılar yüzünden evlerini terk edememektedirler (Işıloğlu 2006).

4.8. Türkiye’de Şiddet İle İlgili Kurum Kuruluşlar

Kadınlar değişik kaynaklarla beslenen bir süreç içinde 1980’lerde kamusal alanda seslerini duyurmaya başlamışlar, 1990’larda kendi sivil toplum kuruluşlarını oluşturmuşlar ve devleti dönüştürmeye çalışarak, devlet düzeyinde kadına karşı şiddetle mücadele mekanizmalarını harekete geçirmişlerdir. Bu süreç içinde mücadelenin boyutları ve biçimleri çeşitlenmiş ve yaygınlaşmıştır. 1980’lerde devlet karşıtı söylemleri ile devletle herhangi bir iş birliğini reddeden kadınlar 1990’larda devlet kurumlarını ve mekanizmalarını da kullanarak kadına yönelik şiddete karşı yaygın bir söylem geliştirmeye başlamışlardır (Altınay ve Arat 2007).

Ülkemizde 1980 sonrası kadın gruplarının Başarlı çalışmaları sonucunda kadın sorunlarına giderek artan bir duyarlılık görülmüştür (Eroğlu 2004). Bu duyarlılığın gelişmesinde kadın hareketlerinin ve kadın kuruluşlarının ortaya çıkması ve etkinliği, kadın haklarının dönem dönem ülke gündemine yerleşmesi, siyasi ve sosyal hareketlerin kadın sorununa yaklaşımı etkili olmuştur. 1990’dan sonra sayıları ve çeşitleri hızla artan ve genelde “Kadın Kuruluşları” olarak tanımlanan örgütlenmelerin yaygınlaşmasının en önemli nedenleri; 1980 yılından sonra Türkiye’de kadın sorunlarını siyasetin konusu yaparak görünür kılan feminist hareketlerin meşrutiye kazanmasıdır. Böylece kadınlara yönelik etkinlik artmış, kadın hakları, toplumsal cinsiyet ve kalkınma konularında uluslararası platformda görünür gelişmeler yaşanmıştır (Esin 2003, Eroğlu 2004). İlk gelişmelerden biri BM tarafından oluşturulan “Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)” 1985 yılında bazı çekincelerle imzalanarak 1986 yılında yürürlüğe girmiş, 1999 yılında çekinceler kaldırılmıştır (Eroğlu 2004)

İstanbul’da 1984’de Kadın Çevresi, 1987’de Ayrımcılığa Karşı Kadın Derneği kurulmuş, Ankara’da Perşembe Grubu 1987’de bir araya gelmeye başlamıştı. 1987’de yayına başlayan Feminist Dergisi ile 1988’de yayına başlayan Sosyalist Feminist Kaktüs Dergisi 1990’da kapanmıştı. Bütün bu deneyimler, sokak gösterileri, yürüyüşler, kısa süreli

gruplaşmalar kadına karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin değişik boyutlarının, özellikle de kadına uygulanan fiziksel şiddetin görünür kılınmasını ve protesto edilmesini mümkün kılmıştır. Kadın hareketi kendi bünyesinde bağımsız kadın kuruluşlarını oluştururken, devlet bünyesinde farklı kurumlaşmalar meydana gelmiştir. Barolar kadın komisyonları oluşturdular. Yeni kanunlar çıktı, kadına karşı şiddeti önlemek için yeni kurumlar oluştu, devlet kendi bünyesindeki Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu gibi eski kurumlara yeni işlevler verdi ve yerel yönetimler kadına yönelik şiddeti önlemek için yeni birimler oluşturdu (Altınay ve Arat 2007).

1973-1982 yılları arasında sayıları 10'u bulan kadın kuruluşları, 1983-1992 yılları arasında 64'e, 2004 yılında ise 350'nin üzerine çıktı. Bu kadın kuruluşlarının hepsi fiziksel şiddete karşı mücadele için kurulmamışlar, ama hepsi toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin değişik yüzleri ile mücadele etmişlerdir. Kadına karşı şiddetle mücadele etmek üzere kurulan Mor Çatı ve Ankara Kadın Dayanışma Vakfı bu konudaki kadın dayanışmasına ve kurumsallaşmanın yayılmasına öncülük eden kurumlardır. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı 1990'da İstanbul'da, Kadın Dayanışma Vakfı 1991'de Ankara'da açılmıştır. 1993 yılında Kadın Dayanışma Vakfı Altındağ Belediyesi'nin desteğiyle Türkiye'nin ilk bağımsız kadın sığınağını açmıştır. Belediyelerle anlaşamayan Mor Çatı grubu, uygun devlet desteğini 1995 yılında elde ederek kendi bağımsız kadın sığınağını açmıştır. Ancak maddi zorluklar nedeni ile 1998 yılında kapanmıştır. 2007 yılı itibarıyla bağımsız kadın kuruluşları tarafından işletilen tek sığınak Mor Çatı'nın 2006 yılında Beyoğlu Kaymakamlığı'nın desteği ile işletmeye başlattığı sığınaktır (Altınay ve Arat 2007).

1990'larda kadın hareketi kendi içinde bağımsız kurumlarını oluştururken devlet kurumları da kadına yönelik şiddetle mücadele konusuna eğilmeye başlamıştır. Kanunlar değişmiş, kadının güçlenmesine destek vermek üzere kurumlar oluşturulmuş, yerel yönetimler ve üniversiteler bu konuda merkezler oluşturmuşlardır (Altınay ve Arat 2007).

Başbakanlık Genelgesi (2006/17 sayılı) kapsamında tespit edilen görev ve sorumlulukların etkin ve süratli bir şekilde hayata geçirilmesini teminen İçişleri Bakanlığı 11.01.2007 tarihinde tüm valiliklere genelge göndererek çocuk ve kadınlara yönelik şiddet hareketleri ile töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi konularında yürütülmesi gereken çalışmaları belirtmiştir. Adalet Bakanlığı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun

daha etkin biçimde uygulanmasını sağlamak amacıyla, tüm hakim ve savcılara yönelik 01.01.2006 tarih ve 35 sayılı Genelgeyi yayınlamıştır (Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2007).

4.8.1 Gönüllü Kuruluşlar

Mor Çatı

Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı çoğunluğu meslek sahibi on dört kadın tarafından 1990'da İstanbul'da kurulmuştur. Amaçlarından en önemlisi aile içinde ve dışında şiddete maruz kalmış kadınlara sığınma ve korunma imkanı sunmak ayrıca geleneksel bakışın dışına çıkarak şiddet yaşayan kadına yeni yaşam alternatiflerini kadın dayanışması ile sağlamaktır. Bu amaçla 1995 yılında İstanbul'da Kadın Sığınağını açmışlardır (Bütün 2002, Altınay ve Arat 2007, <http://www.morcati.org.tr/bk02.php,05.01.2009>).

Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı başlangıcından bu yana şiddete uğrayan kadınlara değişik alanlarda destek vermiştir. Başlangıçta hukuksal, psikolojik, iş danışmanlığı, beceri ve meslek eğitimi gibi konularda verilen desteğe 1995 yılından sonra sığınak desteği de eklenmiştir. 1998-2005 yılları arasında sığınma evi maddi olanaksızlıklar nedeni ile kapanmış ve danışma merkezi olarak hizmet vermiştir. 2006 yılında Beyoğlu Kaymakamlığı'nın desteği ile sığınak faaliyetine devam etmiştir. (<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=240996>, <http://www.morcati.org.tr/bk02.php,05.01.2009>)

Mor Çatı, sığınak deneyimlerinin ötesinde kadına yönelik şiddetle mücadelede öncü roller üstlenmiştir. En başta “kadına yönelik şiddet” kavramının yaygınlaşmasına ve anlaşılmasına, bu sorunun görünür kılınmasına katkıda bulunmuşlardır. Ayrıca, Türkiye'de ilk defa sığınakların önemine, şiddet gören kadınlar için olmazsa olmaz bir gereksinim olduğuna dikkat çekmişlerdir (Altınay ve Arat 2007).

Kadın Dayanışma Vakfı

Kadın Dayanışma Vakfı, bir grup kadın tarafından 1991’de Ankara’da açılmıştır. İlk yıllarda hayata geçen sığınak deyimleri sorunlarla karşılaşmıştır. 1993 yılına kadar danışmalık hizmeti veren Kadın Dayanışma Vakfı Altındağ Belediyesi’nin desteğiyle Türkiye’nin ilk bağımsız kadın sığınağını açmıştır. 1995 seçimlerinde yerel yönetimin değişmesiyle vakfın kendi olanaklarıyla sürdürdüğü sığınak 1999 yılında kapanmıştır (Altınay ve Arat 2007).

Şiddete uğrayan kadınlara doğrudan destek oluşturacak programlar ve şiddete yönelik bilinci yükseltmeye yönelik eğitim çalışmaları yürüten bu iki vakıftan sonra (Mor Çatı ve Kadın Dayanışma Vakfı) kadın gruplarında artan duyarlılık sonucu şiddetin farklı biçimlerine yönelik daha farklı çalışmalar yürüten kuruluşlarda çalışmaya başlamıştır. Bunlar arasında gözaltında şiddete maruz kalan kadınlara yasal danışmanlık sağlamak amacıyla İstanbul’da kurulan Gözaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukuki Yardım Projesi, danışmalık ve destek amacıyla çeşitli illerin barolarına yayılan Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Merkezleri doğrudan şiddetle ilgili çalışmalar yürüten kuruluşlardır (Esin 2003).

Uluslararası platformda, özellikle Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’nin (CEDAW) yarattığı duyarlılıkla kadın hakların insan haklarının bir paçası olarak tanınip eşitsizlik ve ayrımcılığın insan hakları ihlali olarak tanımlanmasıyla birlikte kadın sorunlarının çözümüne yönelik politika ve stratejiler yeni bir boyut kazanmıştır (Esin 2003).

Kadının insan hakları söyleminin uluslararası ve ulusal düzeyde meşruluk ve yaygınlık kazanmasında kadın kuruluşlarının çabalarının büyük katkısı olmuştur. Türkiye’de kadının insan hakları alanında çalışmak amacıyla Müslüman Kurallar Altında Yaşayan Kadınlar Ağı’nın (WLUML) irtibat şubesi olarak kurulan Kadının İnsan Hakları Profesi kadının insan hakları konusunda bir dizi bilgilendirme ve eğitim programı yürütmektedir. Bu çalışmaların yanı sıra kadının güçlendirilmesini desteklemek amacıyla çeşitli araştırmalarda yürütmektedir. Kadının İnsan Hakları Projesi benzer amaçlarla kurulan diğer kuruluşlara da örnek olmuştur. Bunlar arasında artık kurumsallaşmış bir kimlikle çalışmalarını Diyarbakır’da sürdüren ve Diyarbakır’da çalışmak isteyen pek çok

kadın kuruluşuna öncülük eden KA-MER(Kadın Merkezi) akla gelen ilk kuruluştur. Kadınların hayatın her alanında güçlenmesini desteklemek amacıyla çok çeşitli bilgilendirme ve eğitim çalışmalarını sürdüren KA-MER şiddete karşı programlar da yürütmektedir (Esin 2003).

4.8.2. Yerel Yönetimler

13.07.2005 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediyeler Kanunu ile Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 50 bini geçen belediyelere kadın ve çocuklar için koruma evleri açma yükümlülüğü getirilmiştir (Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2007). Başbakanlığın 2007/16 sayılı genelgesi ise bu konuda özel idarelere de sorumluluk yüklemektedir (<http://www.postager.com/modules.php?name=News&file=article&sid=1336>).

İlk sığınma evi 11 Eylül 1990 tarihinde Bakırköy Belediyesi tarafından açılmıştır. Şişli Belediyesi Kadın Sığınma Evi ise fiziksel, sözel, cinsel tacize maruz kalmış, terk edilen ya da evden atılan kadınlara çocukları ile beraber kalacak yer ve destek sağlamak amacıyla 1990 yılında açılmış ve yönetim değişikliği sonucu bir süre sonra kapatılmıştır (Bütün 2002, Yıldız 2003).

Bornova Belediyesi Kadın Danışma Merkezi: 1990 yılında İzmir’de kurulmuştur. Danışma merkezine başvuran kadınlara psikolojik, hukuksal, iş bulmaya rehberlik yapmak gibi konularda danışmanlık hizmeti verilmektedir (Bütün 2002, Yıldız 2003).

Küçükçekmece Belediyesi Kadın Evi: İstanbul’da Küçükçekmece Belediyesince 1996 yılında kurulmuştur. Şiddete uğrayan kadınlara hizmet sunmaktadır (Bütün 2002, Yıldız 2003).

Belediyeler Kaununa göre Sakarya İlinde 2008 yılı Mart ayında kadın sığınma evi açılmıştır. Sığınma evine kabul edilen şiddete uğramış kadınların yönetmelik gereği bir ay süre ile tüm ihtiyaçları ve çocuklarının bakımı karşılanmaktadır. Bu süre sonrasında kadınlara iş bulma ve barınma konusunda yardımcı olunmaktadır.

4.8.3. Resmi Kuruluşlar

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK)

Kadın hareketinin aile içindeki şiddete dur deme çabaları, yeni kurumların oluşturulmasının yanında yerleşik devlet kurumlarında da bir dönüşümü tetiklemiştir. SHÇEK Genel Müdürlüğü 1990 yılında ‘Kadın Misafirhaneleri’ adı altında, yetersiz kaynaklarla da olsa önemli bir hizmet vermeye başlamıştır.

Fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik şiddet uğrayan kadınların psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi sırasında varsa çocuklarıyla birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geçici bir süre kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşları olan kadın konukevlerinde; 12 Temmuz 1998 tarih ve 23400 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği” uyarınca hizmet verilmektedir.

Kadın konukevlerinden; eşler arası anlaşmazlıklar nedeniyle evini terk eden ya da eşleri tarafından terk edilen ve bu sebeple yardıma ihtiyaç duyan kadınlar, fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik şiddete uğrayan kadınlar, boşanma ya da eşin ölümü nedeniyle ekonomik ve sosyal yoksunluk içine düşmüş kadınlar, istenmeyen evliliklere zorlanan kadınlar evlilik dışı hamile ya da çocuk sahibi olan ve bu nedenle ailesi tarafından kabul edilmeyen kadınlar, daha önce uyuşturucu, alkol bağımlılığı olup, bu konuda tedavi görmüş ve alışkanlıklarını terk etmiş kadınlar, cezaevinden yeni çıkmış olup, yardım ve desteğe ihtiyacı olan kadınlar ile kontrolleri dışında oluşan çevre koşulları nedeniyle ekonomik ve sosyal yoksunluk içine düşmüş kadınlar yararlanmaktadır (www.shcek.gov.tr,05.01.2009).

SHÇEK’e bağlı olarak hizmetlerini sürdüren ve 2003 yılına kadar 8 olan kadın konukevi 23’e, kapasite toplamı ise 170’den 573’e ulaşmıştır. Kadın konukevlerinin açılışlarından itibaren yaralanan kadın sayısı 759, çocuk sayısı ise 5586’dır. (www.shcek.gov.tr,05.01.2009)

Ayrıca SHÇEK “koruyucu-önleyici bir hizmet modeli” olarak Meclisleri ve Toplum Merkezlerini kurmuştur. 1993 yılında hizmet vermeye başlayan toplum merkezleri, kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler ve sivil toplum kurumlarıyla dayanışmayı ve

işbirliğini hedeflemektedirler. Nitekim SHÇEK çeşitli protokollerle Kadının İnsan Hakları –Yeni Çözümler Vakfı, Anne Çocuk Eğitim Vakfı, Türk Kadınlar Birliği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Vakfı gibi kadınlara yönelik hizmet sunan sivil toplum kurumlarıyla işbirliğine gitmiştir (Altınay ve Arat 2007).

SHÇEK’e bağlı toplam 70 “Toplum Merkezi”nde aile içi şiddete uğramış kadınlara da hizmet verilmektedir. Merkezin temel amaçları doğrultusunda kadınlara psikolojik, hukuksal danışmalık ve ekonomik yardımlar yapılmakta, kadın konuk evlerinde kalma talepleri değerlendirilerek ilgili birimlere yönlendirilmektedir (Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2007).

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü

Kadın konusu ile ilgili Türkiye’de son yıllarda ki gelişmelerden birisi de 1990 yılında “Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü’nün (KSSGM)” kurulmasıdır. KSSGM, uluslar arası yükümlülükleri ve ulusal düzeydeki kadın aktivitelerini gerçekleştirmek üzere; kadın haklarını korumak ve geliştirmek, kadınların sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal yaşamdaki konumlarını güçlendirmek ve kadınların hak, fırsat ve olanaklardan eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak amacıyla kurulmuş olup Devlet Bakanlıklarının birisinin sorumluluğu altında hizmetini yürütmektedir. Genel müdürlük toplumsal yaşamın her alanında(kamu, özel) kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik politikaların oluşturulması ve bunların hayata geçirilmesinin sağlanması çerçevesinde çalışmalar yapmaktadır (Eroğlu 2004).

Ülkemizde kadın konusu ile ilgili diğer bir gelişme ise, 1995 yılında Pekin’de yapılan IV. Dünya Kadın Konferans’ında alınan kararlar paralelinde “Üniversitelerde Kadın Sorunlarına İlişkin Araştırma Merkezleri” nin kurulmaya başlamasıdır. Üniversite bünyesindeki Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezler’nin ilki 1989 yılında İstanbul Üniversitesi bünyesinde kurulmuştur. Bunu takiben 1990’larda üniversitelerde kadın çalışmaları hızlı bir çoğalma göstermiştir. Özellikle Yükseköğretim Başkanlığı’nın 11.12.1995 tarih ve 25677 sayılı yazıları ile Başbakanlık KSSGM’nün önerisine de işaret edilerek Üniversite Rektörlüklerine, “Geleceğin Türk toplumu için kadının statüsü ve

sorunları konularına duyarlı, bilgili ve yetenekli kadınların yetiştirilmesi amacıyla yükseköğretim kurumları bünyelerinde “Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri”nin yaygınlaştırılmasında yarar görüldüğü bildirilmiştir (Eroğlu 2004).

Ülkemizde halen üniversitelerdeki kadın çalışmalarını yürüten merkezler iki tür yapılanma göstermektedir. Bunlar “Kadın Sorunları Araştırma Ve Uygulama Merkezi” ve “Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalları”dır (Eroğlu 2004).

Ülkemizde kadına yönelik aile içi şiddetin ortadan kaldırılması için yürütülen çalışmalar son yıllarda yoğunlaştırılmış ve 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesinin yayınlanması ile kadına yönelik şiddet ile mücadele bir devlet politikası haline gelmiştir. Söz konusu Genelge’de de belirtildiği üzere Eylem Planı tüm tarafların katılımı ve iş birliği ile KSGM’nin koordinasyonunda hazırlanmıştır (Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2007).

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle mücadele çerçevesinde hazırlanan Ulusal Eylem Planı, Kısa(2007-2008), Orta(2007-2009) ve uzun vade (2007-2010 ve sonrası) olmak üzere üç uygulama dönemini kapsamaktadır. Tüm tarafların iş birliği ile hazırlanan eylem planının amacı, ülkemizde aile içinde kadına yönelik her tür şiddetin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin uygulamaya konulmasıdır (Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2007).

Ulusal Eylem Planı’nın hedeflerinde;

- 1.**Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele konularında yasal düzenlemeler yapılması ve uygulamadaki aksaklıkları ortadan kaldırmak,
- 2.**Aile içi şiddeti doğuran ve pekiştiren olumsuz tutum ve davranışların ortadan kaldırılması amacıyla, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konularında toplumsal farkındalık yaratmak ve zihinsel dönüşüm sağlamak,
- 3.**Kadının sosyo-ekonomik konumunun güçlendirilmesine yönelik düzenlemeleri yapmak ve uygulanmasını sağlamak,

4.Aile içinde şiddet gören kadına ve varsa çocuk/çocuklarına yönelik ulaşılabilir koruyucu hizmetlerin düzenlenmesi ve uygulanmasını sağlamak,

5.Aile içinde şiddet gören kadına ve şiddet failine yönelik tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerini düzenlemek ve uygulanmasını sağlamak,

6.Aile içinde şiddet gören kadına ve varsa çocuk/çocuklarına yönelik hizmet sunumunda kurum/kuruluş ve ilgili sektörler arası işbirliği mekanizmasını kurmak (Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2007)

4.9. Hukuksal Boyutta Kadına Yönelik Şiddet

Yaşamakta olduğumuz toplumun temel taşı olan aile, insanların bir arada yaşamak üzere oluşturdukları toplulukların en küçüğü ve en eskisidir. İnsanlar yaşamlarını bir birlik içinde başlatır ve sürdürürler. Özellikle, kişinin topluma kazandırılması ve hazırlanması bakımından aile büyük önem taşır. Bu nedenle, aile yaşamı ve bu yaşamda yer alan kişilerin davranış ve ilişkileri ne denli düzenli ve sağlıklı olursa topluma kazandırılacak gelecek kuşaklarda o denli sağlıklı ve yararlı kişilerden oluşur. Bu nedenledir ki, kanun koyucular, aile kurumunun önemini gözden uzak tutmamışlar, ona layık yeri ve onu koruyucu birçok kural koymuşlardır. Hukukumuzda, başta Anayasa olmak üzere Medeni Kanun ve diğer yasal düzenlemeler aileyi bu görüşle ele almaktadır (www.akader.info/sbard/sayilar/2005eylül/11.pdf, Erişim Tarihi:05.08.2008).

1982 tarihli Anayasa “Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler” başlığını taşıyan 3. Bölümünde aileyi koruyucu bir hüküm içermektedir. Anayasanın 41. Maddesinde ailenin korunması kenar başlığı altında şöyle denmektedir: “Aile Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.” Anayasanın 41. Maddesinde, korunduğundan bahsedilen aile, Türk Medeni kanunda öngörülen ve yetkili evlendirme memuru önünde yapılan evlilikle ortaya çıkan ailedir. Yine, herkesin aile yaşamına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu ve özel yaşamın gizliliğinin de temel bir hak olduğu hüküm

altına alınmıştır. Böylece aile, anayasa ile korunmuş ve deyim yerindeyse bir “anayasa kurumu” niteliği almıştır (www.akader.info/sbard/sayilar/2005eylül/11.pdf, Erişim Tarihi:05.08.20098).

Anayasa’da yer alan bu hükümlerin dışında, Medeni Kanun ve diğer mevzuatta da aileyi ve aile bireylerini korumaya yönelik çeşitli düzenlemeler yer almaktadır. Medeni kanunun, doğrudan konuyla ilgili 195-201. Maddeleri olmak üzere, 118-494. Maddeleri Aile Hukukuna ayrılmıştır (www.akader.info/sbard/sayilar/2005eylül/11.pdf, Erişim Tarihi:05.08.20098).

2000’li yıllarda yasal alanda yapılan yeni düzenlemeler ile başta anayasa olmak üzere tüm yasalarda kadın-erkek eşitliği güvence altına alınmıştır. Yasalarda kadın-erkek eşitliği ilkesi Anayasa’da 2001’de 41. 66. maddelerde, 2004 yılında 10. Ve 90. Maddelerde yapılan değişikliklerle güçlendirilmiştir. Özellikle anayasa’nın 10. maddesinde yapılan değişiklik ile, devletin kadın-erkek eşitliğinin yaşama geçirilmesinden sorumlu olduğu hükme bağlanmıştır. Ayrıca 2002 yılında yürürlüğe giren Yeni medeni Kanunun ve 2005 yılında yürürlüğe giren Yeni Ceza Kanununun gerek hazırlanması gerekse yasalaşması, kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra kadın konusunda çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşlarının ve meslek örgütlerinin yoğun çabası ve işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. Sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütleri tarafından ülke çapında “Kadın Bakış Açısından Türk Ceza Kanunu Reformu Kampanyası” yürütülmüştür. Yasal reformların yapıldığı süreçte, söz konusu yasalar toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısı ile gözden geçirilerek, kadın-erkek eşitliğini sağlayıcı ve kadınları şiddetten koruyucu düzenlemelere yer verilmiştir. Bu alanda atılan en önemli adımlardan biri, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde 11.10.2005 tarihinde “Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi” amacıyla bir komisyon kurulmasıdır. Komisyon çalışmaları sonucunda, sorunun boyutları ve çözüm için gerekli çalışmaların belirlendiği kapsamlı bir rapor hazırlanmıştır. Söz konusu Komisyon raporunu takiben, kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması için alınması gereken önlemler ve sorumlu olacak kuruluşların belirlendiği 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayınlanmıştır. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetlerinin önlenmesi konularında Genelge ile koordinatör kurum olarak belirlenmiştir (Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2007).

Eski Türk Ceza Kanunumuzda, aile içinde yaşanan fiziksel şiddeti düzenleyen özel hükümler bulunmamaktaydı Genel anlamda, şiddet uygulayan kişiye şiddetin derecesine göre hürriyeti kısıtlayıcı ceza öngörülmekteydi. Yeni TCK 86. maddesinde ise vücut dokunulmazlığına karşı suçlar başlığı altında aile içi şiddete ait özel durum bulunmaktadır. TCK 86. maddesinin 3-a bendinde üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe karşı kasten yaralama suçunun şikayete bağlı olmadığı ve cezada yarı oranında artışa gidilmesi gerektiği belirtilmiştir.

01.03.1926 Tarihli ve 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu 26.9.2004 tarihinde kabul edilen 5237 sayılı 01.04.2005 Tarihinde yürürlüğe giren yasayla hayli değişikliğe uğramıştır (www.istanbulbarosu.org.tr/komisyonlar/khkom/ktck.doc, Erişim Tarihi:10.12.2008).

Yeni Türk Ceza Kanunun'da da herkes hukuk önünde eşittir ve yaşam hakkı en temel insan hakkıdır. Suç ve ceza prensibi esas olup Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde olduğu gibi BİREY ön plana alınarak kadın-kız-erkek ayrımı ortadan kaldırılmıştır. Yeni TCK'nun 3. Maddesi eşitlik ilkesini vurgulayarak cinsiyet ayrımı yapılmayacağını açıkça belirtmiştir (www.istanbulbarosu.org.tr/komisyonlar/khkom/ktck.doc, Erişim Tarihi:10.12.2008).

Yeni Ceza Kanununda cinsel saldırılar "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar" başlığı altında düzenlenmiştir. Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesi, 102. Maddede "cinsel saldırı" şeklinde tanımlanmış cinsel saldırıda cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi, mağdurun şikayeti üzerine, 2 yıldan 7 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilmiştir. Maddenin 2. bendinde ise fiilin vücuda organ veya benzer bir cisim sokulması suretiyle işlenmesi durumunda, 7 yıldan 12 yıla kadar hapis cezasına hükmolacağı öngörülmüştür. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikayetine bağlıdır denmiştir. Yeni Türk Ceza Kanunu ile eşin isteği dışında cinsel ilişkiler suç halinde getirilmiştir. Kanunun 3. bendinde ise suçun işlenmesi sırasında mağdurun direncinin kırılmasını sağlayacak ölçünün ötesinde cebir kullanılması durumunda kişi ayrıca kasten yaralama suçundan dolayı cezalandırılacağı belirtilmiştir.

01.03.1926 Tarihli ve 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu 26.9.2004 tarihinde kabul edilen 5237 sayılı 01.04.2005 Tarihinde yürürlüğe giren yasayla hayli değişikliğe uğramıştır (www.istanbulbarosu.org.tr/komisyonlar/khkom/ktck.doc, Erişim Tarihi:10.12.2008).

Çocukların Cinsel İstismarı

Yeni TCK’unda Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar başlığı altında çocukların cinsel istismarı ayrı madde olarak düzenlenmiştir. TCK 103-1 maddede çocuğu cinsel yönden istismar eden kişinin 3 yıldan 8 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilmiştir. Cinsel istismar deyiminden; 15 yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışların anlaşılabacağı belirtilmiştir. 103-1. maddesinde cinsel istismarın vücuda organ veya benzer bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, cezanın 8 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası öngördüğü belirtilmiştir.

TCK 104. maddesi reşit olmayanla cinsel ilişki başlığı altında cebir, tehdit ve hile olmaksızın 15 yaş ve üzeri çocukla cinsel ilişki şikayet üzerine 6 aydan-2 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı öngörülmüştür.

TCK 105. maddesi cinsel taciz suçlarını ele almıştır. Vücut dokunulmazlığının ihlali niteliği taşımayan cinsel davranışların; söz atma, sarkıntılık, edebe aykırı hareketlerin şikayet üzerine 3 aydan 2 yıla kadar hapis cezası gerektirdiği belirtilmiştir (www.istanbulbarosu.org.tr/komisyonlar/khkom/ktck.doc, Erişim Tarihi:10.12.2008).

Aile Düzenine Karşı Suçlar

Aile Efradına Karşı Kötü Muamele

Aile içi şiddet, dayak, aç bırakma şeklinde gerçekleşen “eziyet” yasa kapsamına alınmıştır. Suçun, çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı, üstsoy veya altsoya, babalık veya analığa ya da eşe karşı işlenmesi halinde, cezanın ağırlaştırılacağı öngörülmüştür. Ayrıca bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışları gerçekleştirme, işkence olarak yasada tanımlanmıştır. İşkence, insanlığa karşı işlenen suç olarak kabul edilmiştir. Türk Ceza Kanununun genel ilkeleri gereği, bir suçun birden fazla işlenmesi halinde tek bir ceza verilip, cezası arttırılırken, işkence suçlarında her birinin ayrı ayrı cezalandırılacağı öngörülmüştür.

1926 tarihli yasada yer alan “aile efradına karşı kötü muamele” suçu, yeni yasanın 232. maddesinde, “aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunma” olarak düzenlenmiştir. Öngörülen ceza daha hafif olmakla beraber, önceki yasada çocuk, eş ve 3. dereceye kadar akraba olarak yer alan tanımlamalardan farklı olarak, aynı konutta beraber yaşama kistası getirilmiştir.

232. madde de, idaresi altında bulunan veya büyütmek, okutmak, bakmak, muhafaza etmek veya bir meslek veya sanat öğretmekle yükümlü olduğu kişi üzerinde, sahibi bulunduğu terbiye hakkından doğan disiplin yetkisinin kötüye kullanılması suçu tekrarlanmıştır (www.istanbulbarosu.org.tr/komisyonlar/khkom/ktck.doc, Erişim Tarihi:10.12.2008).

Bakım, Eğitim veya Destek Olma Yükümlülüğünü Yerine Getirmemek

Aile düzenine karşı işlenen suçlarda, 1926 tarihli yasada olmayan yeni bir düzenleme getirilmiştir. 233. madde de yapılan bu düzenlemeye göre, şikayetin vaki olması halinde aile hukukundan doğan bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişi, şikayet durumunda cezalandırılacaktır. Ayrıca, hamile olduğunu bildiği

eşini veya sürekli birlikte yaşadığı ve kendisinden gebe kalmış bulunduğunu bildiği evli olmayan bir kadını çaresiz durumda terk eden kimsenin hareketi de artık suç kabul edilmektedir. 3. fıkra uyarınca velâyet hakları kaldırılmış olsa da, itiyadî sarhoşluk, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılması ya da onur kırıcı tavır ve hareketlerin sonucu maddî ve manevî özen noksanlığı nedeniyle çocuklarının ahlâk, güvenlik ve sağlığını ağır şekilde tehlikeye sokan ana veya baba da artık cezalandırılacaklardır (www.istanbulbarosu.org.tr/komisyonlar/khkom/ktck.doc, Erişim Tarihi:10.12.2008).

Birden Çok Evlilik ve Dini Nikah

230. madde uyarınca evli olmasına rağmen, başkasıyla evlenme işlemi yaptırma, gerçek kimliğini saklamak suretiyle bir başkasıyla evlenme işlemi yaptırma ve dini nikah yaptırma “Aile Düzenine Karşı Suçlar” kapsamındadır.

Toplum ve özellikle birey açısından yoğun ve sürekli sorunlar oluşturması bakımından aile içi şiddet ciddi bir problem olarak görülüp ve bununla etkin mücadele etmek amacı ile, 17.01. 1998 tarihinde “Ailenin Korunmasına Dair 4320 Sayılı Kanun” yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun genel gerekçesinde şiddet bir olgu olarak kabul edilmiş, şiddetin, aile yaşamı içerisinde aileyi oluşturan bireyler arasında gerçekleşen ve “aile içi şiddet” adı altında “aile içinde bir bireyin diğer bireye yönelik fiziki, sözel ve duygusal kötü davranışı” şeklinde tanımlanmıştır (Yıldız, Yavuz , Akıncı ve Gölge 2003).

4320 sayılı “Ailenin Korunmasına Dair Kanun”da ; eşlerden veya aile bireylerinden birinin aile içi şiddete maruz kaldıklarını, kendilerinin veya Cumhuriyet Başsavcılığının bildirmesi halinde Sulh Hukuk Hakimince;

a) Diğer eşe veya çocuklara veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerine karşı şiddete veya korkuya yönelik davranışlarda bulunmaması,

b) Müşterek evden uzaklaştırılarak bu evin diğer eşe ve varsa çocuklara tahsisi ile diğer eş ve çocukların oturmakta olduğu eve veya iş yerine yaklaşmaması,

- c) Diğer eşin çocukların veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerinin eşyalarına zarar vermemesi,
- d) Diğer eşi çocukları veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerinin eşyalarına zarar vermemesi,
- e) Varsa silah ve benzeri araçlarını zabıtaya teslim etmesi,
- f) Alkollü ve uyuşturucu herhangi bir madde kullanılmış olarak ortak konuta gelinmemesi veya ortak konutta bu maddelerin kullanılmaması, şeklinde ki hükümleri uygulanır.

Yukarıdaki hükümlerin uygulanması amacıyla öngörülen süre 6 ayı geçmez ve kanuna göre koruma kanuna uyulmaması halinde karara uymayan eşe 3 aydan 6 aya kadar hapis cezası hükmolunur denmektedir (Daloğlu ve ark. 2000, Küçüker 2002, Centel 2003, Yenidünya 2004).

4.10. Uluslar Arası Sözleşmelerde Kadına Yönelik Şiddet

Kadınların toplumda eşit haklar elde etmek için başlattıkları mücadele Fransız devrimine kadar uzanır. Devrimin yerleştirdiği “eşitlik, özgürlük, kardeşlik” kavramları kadın hareketlerinin de güç kaynağını oluşturmuştur. Kadınların haklarını elde etmek için başlattıkları ilk hareketlerden biri 8 Mart 1857 tarihinde Newyork ‘da çalışan bir grup kadın işçinin “eşit işe eşit ücret” talebi ile başlattıkları gösteridir. 1977 yılında Birleşmiş Milletler tarafından 8 Mart Dünya Kadınlar Günü olarak ilan edilmiştir. Kadın hakları ile ilgili somut adımlar kadınların politik, ekonomik ve sosyal haklarını korumak için 1946 yılında kurulan “Birleşmiş Milletler (BM) Kadının Statüsü Komisyonu” ile atılmış ve bunu 1948 yılında kabul edilen BM Evrensel Bildirgesinin cinsiyet ayrımı yapmadan kaleme alınması izlenmiştir. Birleşmiş Milletler sisteminin özünü “insan hakları ve temel özgürlüklere, cinsiyet temelli ayrımcılık dahil hiçbir ayrımcılığa yer vermeksizin saygı gösterilmesi, temel hak ve özgürlüklerin korunup güçlendirilmesi için uluslar arası işbirliğinin sağlanması” prensibi oluşturmaktadır.

1970’li yıllarda kadın hakları konusunda uluslar arası ortak bir dil geliştirmek amacı ile BM tarafından Dünya Kadın Konferansları düzenlenmeye başlanmıştır.

BM Birinci Dünya Kadın Konferansı(Meksika,1975) : Dünya devletleri düzeyinde 1975 yılında Meksika’da düzenlenmiş ve bu konferans sonrasında 1975-1985 yılları arası kadının 10 yılı olarak ilan edilmiştir. Eşitlik, istihdam ve barış hedeflerine ulaşmayı amaçlayan kadının on yılının ana teması istihdam, sağlık ve eğitim olarak belirlenmiştir. Bu dönemde tüm dünyada kadına ilişkin konulara dikkat çekilmiş ve birçok aktivite başlatılmıştır (Altınay ve Arat 2007).

BM İkinci Dünya Kadın Konferansı(Kopenhag, 1980): “Kadın Onyılı” nın ortasında, 1980’de durum değerlendirmesi yapmak üzere Kopenhag’da toplanan İkinci Dünya Kadın Konferansı’nda, kadının statüsünün iyileştirilmesi konusunda oldukça yavaş ilerleme kaydedildiği saptanmıştır. Karşılaşılan sorunları aşmak ve onyılın ikinci yarısı için öngörülen adımları hızlandırmak ve derinleştirmek amacıyla bir Eylem Programı hazırlanmıştır. Bu programda göze çarpan yeniliklerden biri, öncelikli sorun alanları arasında aile içi şiddet konusuna yer verilmesidir (Batuk 2002).

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), 1979: Uluslar arası kadının 10 yılının en önemli olaylarından biri 1979 yılında BM genel kurulunun Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesini(CEDAW) kabul etmesi olmuştur. 1980 yılında imzaya açılan CEDAW 1981 yılında 20 ülkenin onaylaması ile uluslar arası bir sözleşme olarak uygulamaya girmiştir. CEDAW, kadının medeni durumuna bakılmaksızın kadın erkek eşitliğine dayalı olarak, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda temel hak ve özgürlüklerini engelleyen yasalar ve geleneksel yaklaşımların ortadan kaldırılması çalışmalarını içerir. Kadın erkek eşitliği alanında uluslar arası tek yasal bağlayıcı doküman olan bu sözleşmeye Mart 2001 yılı itibari ile 167 ülke taraf olmuştur.

Türkiye CEDAW sözleşmesini 1985 yılında imzalamış ancak medeni kanunun bazı hükümleri ile çeliştiği gerekçesi ile 15. Ve 16. Maddelerine çekince koymuştur. Daha sonraki yıllarda medeni kanunda yapılan değişiklikler ile bu çekinceler 1999 yılında tümü ile kaldırılmıştır (Taşkın 2004).

BM Üçüncü Dünya Kadın Konferansı (Nairobi, 1985): 1985 yılında Nairobi’de Türkiye dahil 157 ülkenin katılımı ile gerçekleşmiştir. Bu konferansta kadınların ekonomik sosyal yaşam programlarının dışında bırakıldıkları ve sonuçta gelişme sürecinin yaralarından daha az pay aldıkları vurgulanmıştır. Bu konferans sonunda “2000’li yıllara yaklaşırken kadınların ilerlemesi için Nairobi ileriye dönük temel stratejileri” kabul edilmiştir. Bu stratejiler yasal, sosyal ve siyasal katılımda eşitlik olarak üç temel alanda geliştirilmiş ve kadınların bu alanlara eşit katılımının sağlanması ile topluma daha fazla katkı sağlayacakları kabul edilmiştir.

Bu toplantıda benimsenen “Toplumsal Gelişmede Kadın” (WID-Women in Development) yaklaşımı tüm dünyada ki kadınlara fertilité hızında düşme, maternal mortalitede azalma ve okuryazarlık oranında yükselme gibi önemli kazanımlar sağlamıştır (Taşkın 2004).

BM Dördüncü Dünya Kadın Konferansı(Pekin, 1995): 1995 yılında Pekin’de 189 ülke temsilcisinin katılımı ile toplanmıştır. Konferansın sonunda Pekin Deklerasyonu ve Eylem Platformu isimli iki belge kabul edilmiştir. Türkiye her iki belgeyi de hiçbir çekince koymadan kabul etmiştir. Son 10 yılda kadınların durumunda bazı ilerlemeler kaydedilmesine rağmen kadın-erkek eşitsizliğinin devam ettiği, artan yoksulluğun bu durumu şiddetlendirdiği bildirilmiş, hükümetler kadının güçlenmesi ve ilerlemesi, kadın-erkek eşitliğinin geliştirilmesi ve toplumsal cinsiyet perspektifinin ana politika ve programlara yerleştirilmesi konusunda yükümlü kılınmış ve eylem planının hayata geçirilmesi öngörülmüştür.

Bu toplantıda kadının güçlendirilmesinde “Toplumsal Cinsiyet Ve Gelişme Yaklaşımı” (GAD-Gender and Development) benimsenmiştir. Toplumsal cinsiyet kavramı, “sosyal yönden kadın ve erkeğe değişik kültürlerde verilen roller” olarak tanımlanmaktadır.

Eylem planında kadının güçlendirilmesine yönelik hedefler tanımlanmış ve kadının tüm toplumsal alanlara eşit katılımındaki engellerin ortadan kaldırılması için onun, ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi karar alma mekanizmalarında yer alması öngörülmüştür. Aşağıdaki stratejik hedefler ve bu hedeflere ulaşmak için yapılacak eylemler konferansa katılacak tüm ülkeler tarafından imza edilerek kabul edilmiştir. 12 kritik alanla ilgili bu hedefler başlık olarak şöyledir; kadın ve yoksulluk, kadınların eğitimi

ve ğretimi, kadın ve sağlık, kadına yönelik şiddet, kadın ve silahlı çatışma, kadın ve ekonomi, karar alma sürecinde kadın, kadının insan hakkı, kadın ve medya, kadın ve evre ve kız ocuk (Taşkın 2004).

Pekin+5 BM Genel Kurulu zel Oturumu(5-9Haziran 2000): Özel oturum sonunda biri “Siyasi Bildirge”, diğeri de “Sonuç Belgesi” olmak üzere iki belge oybirliği ile kabul edilmiştir.

Pekin+5 Sonuç Belgesi, Pekin Konferansı’nda yapılan kadına karşı şiddet tanımını genişleterek, hkmetleri “evlilik içi tecavüz dahil olmak üzere, aile içi şiddetin her türüne karşı” adımlar atmaya ve “zorla evlendirme” ve “namus suları” gibi gelenekleri yeryüzünden silmeye yönelik stratejiler geliştirmeye çağırmıştır. Namus sularının ve zorla evlendirmenin kadına karşı şiddet kapsamı içinde değerlendirilmesi önerisini yapan lke Türkiye’dir. Türkiye heyeti, bu kararların alınmasında son derece etkin bir rol oynamıştır. Böylece, namus suları ve zorla evlendirme ilk defa uluslar arası bir antlaşma metnine girmiş ve kadına karşı şiddet olarak isimlendirilmiştir.

Pekin+5’te bu konuların sonuç belgesinde de ele alınmasıyla, “gelenek-görenek” kategorisi içine sokularak tabulaştırılan, böylece de dile getirilmesi ve tartışılması engellenen bu konular gözle görünür kılınmış; hükümetlerde bu gelenekleri önleyici her türlü önlemi almakla yükümlü tutulmuşlardır (Pekin+5: Birleşmiş Milletlerde Kadının İnsan Hakları ve Türkiye’nin Taahhütleri 2001).

5. GEREÇ VE YÖNTEM

5.1. Araştırmanın Şekli ve Yeri

Bu araştırma Sakarya İlinde yaşayan kadınların aile içi şiddete uğrama durumları ve yasal sorumlulukları hakkındaki bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırma Sakarya İlindeki dört devlet hastanesi ve yirmi sağlık ocağında gerçekleştirilmiştir.

5.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Sakarya İlinde merkeze bağlı 20 sağlık ocağı ve dört devlet hastanesine sağlık hizmeti almak için başvuran kadınlar oluşturmuştur. Evli olmayan veya daha önce hiç evlenmemiş kadınlar çalışmaya dahil edilmemiştir. Örneklem kapsamına çalışmaya katılmayı kabul eden 246 kadın (evli, boşanmış veya eşi ölmüş) alınmıştır.

5.3. Veri Toplama Araçları ve Yöntemi

Araştırma verileri konu ile ilgili literatürden yararlanarak hazırlanan, kadınların aile içi şiddete uğrama durumları ve yasal sorumlulukları hakkındaki bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilen anket formları doldurtularak elde edilmiştir (EK.1-2).

5.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen veriler paket istatistik programı (SPSS version 13.0) kullanılarak değerlendirilmiş, değerlendirmede tanımlayıcı istatistiksel yöntemler (χ^2 testi, ortalama, standart sapma, yüzdelik dağılımlar) kullanılmıştır.

5.5.Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın konusu ve amacının yer aldığı izin dilekçesi ile Etik Kurula, Sakarya İl Sağlık Müdürlüğüne, Sakarya Valiliğine başvurularak gerekli izinler alınmıştır (EK 3.4.5). Araştırmaya katılan kadınlara, araştırmanın amacı, içeriği, yararları ve süresi hakkında bilgi verilmiş, sözlü onamları alınmıştır.

6. BULGULAR

Araştırmaya 246 kadın dahil edilmiş olup, kadınların en gencinin 16, en büyüğünün 77 yaşında ve yaş ortalamasının 36 ± 11.28 olduğu saptanmıştır. Kadınların %20.7'si (n=51) 36-40 yaş grubunda, %85.4'ü (n=208) evli ve %59.8'inin yaşamını şehir merkezinde sürdürdüğü belirlenmiştir. Kadınların %48,8'i (n=120) ilkokul mezunu iken %8.9'unun okuryazar olmadığı görülmüştür (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Özellikler	Yaş	n	%
Yaş Grupları	≤ 20	15	6.1
	21-25	24	9.8
	26-30	47	19.1
	31-35	31	12.6
	36-40	51	20.7
	41-45	27	11.0
	46-50	24	9.8
	51-55	13	5.3
	56 -60	6	2.4
	≥ 61	8	3.3
Medeni Durum	Evli	210	85.4
	Boşanmış	16	6.5
	Eşi ölmüş	20	8.1
Yaşamını Sürdüğü Yer	Şehir Merkezi	147	59.8
	İlçe Merkezi	52	21.1
	Köy	47	19.1
Eğitim Durumu	Okur yazar değil	22	8.9
	Okur yazar	25	10.2
	İlkokul mezunu	120	48.8
	Ortaokul mezunu	19	7.7
	Lise mezunu	44	17.9
	Üniversite mezunu	16	6.5
Toplam		246	100.0

Katılımcıların evlenme yaşının %54,9 ile (n=135) 18-25 yaş aralığında, %53,7'sinin (n=132) evlenme şeklinin görücü usulü ve %13'nün akraba evliliği olduğu saptanmıştır. Kadınların %17,5'inde (n=43) evlilik sırasında başlık parası istendiği, %6,9'unun (n=17) resmi nikahının olmadığı, %59,3'ünün (n=146) evlilik süresinin 10 yıldan fazla olduğu görülmüştür (Tablo 2). Akraba evliliği yapanlardan %43.8'i amcasın oğlu, %43.8'inin teyzesinin oğlu ile evlendiği belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Kadınların Evlilik ile İlgili Özelliklerinin Dağılımı

Evliliğe Ait Bilgiler		n	%
Evlenme Yaşı	18 yaş altı	82	33.3
	18-25	135	54.9
	25-30	23	9.4
	30 yaş üstü	6	2.4
Evlenme Şekli	Severek	110	44.7
	Görücü usulü/isteyerek	115	46.8
	Görücü usulü/istemeyerek	17	6.9
	Diğer	4	1.6
Evlilik Süresi	1 yıldan az	14	5.7
	2-5 yıl	42	17.1
	6-10 yıl	44	17.9
	10 yıldan fazla	146	59.3
Akraba Evliliği	Var	32	13.0
	Yok	214	87.0
Başlık Parası İstenmesi	Var	43	17.5
	Yok	203	82.5
Resmi Nikah	Var	229	93.1
	Yok	17	6.9

Katılımcıların %17.5'inin (43) sürekli bir işte çalıştığı, %15.4'ünün (n=38) sürekli olmayan bir işte çalıştığı, %62.6'sının (n=154) ise işsiz olduğu, işsizlerin %32.9'unun (51)

eşinin izin vermemesi nedeni ile çalışmadığını belirttiği görülmüştür. Çalışan kadınların % 60.5'inin (n=49) işçi olduğu, çalışarak kazanç sağlayanların % 52.2'sinin (n=48) kazancının 500 TL'den az bulunduğu, %35.9'unun (n=33) kazancını kendisi ve evin ihtiyaçları için harcadığı, %31.5'inin (n=29) kazancının bir kısmını eşine teslim ettiği, % 25.0'inin (23) ise kazancının tümünü eşine teslim ettiği saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Katılımcıların Çalışma Durumu İle İlgili Bilgilerin Dağılımı

Çalışma Durumu		n	%
Çalışma Durumu	Sürekli işte çalışıyor	43	17.5
	Geçici işte çalışıyor	38	15.4
	Çalışmıyorum. Emekliyim	11	4.5
	Çalışmıyorum. İşsizim	154	62.6
Çalışmama Nedeni	Mesleğim yok	20	12.9
	Çocuklarıma bakıyorum	50	32.3
	İş bulamıyorum	2	1.3
	Eşim izin vermiyor	51	32.9
	Çalışmak istemiyorum	24	15.5
	Diğer	8	5.2
Yaptığı İş	İşçi	49	60.5
	Devlet memuru	12	14.8
	Esnaf	5	6.2
	Diğer	9	11.1
	Belirtmeyen	6	7.4
Kazanç Miktarı	500 TL 'den az	48	52.2
	500-1000 TL	23	25.0
	1000-2000 TL	10	10.8
	2000 TL'den fazla	3	3.3
	Belirtmeyen	8	8.7
Kazancını Kullanma Şekli	Tümünü teslim ederim	23	25.0
	Bir kısmını teslim ederim	29	31.5
	Kazancımı kendime ve evin ihtiyaçları için harcarım	33	35.9
	Belirtmeyen	8	8.7

Katılımcıların eşlerinin yaş ortalamasının 41.03 ± 11.53 olduğu, eşlerin en küçüğünün 20 yaşında, en büyüğünün ise 78 yaşında olduğu belirlenmiştir. Eşlerin % 20.8'nin (n=51) 26-30 yaş aralığında olduğu, %50.4'ünün (124) ilkokul mezunu olduğu, %50.8'inin (n=125) sürekli bir işte çalıştığı görülmüştür (Tablo 4).

Tablo 4. Katılımcıların Eşlerine Ait Özellikler

Eşlere ait özellikler		n	%
Yaş Grubu	≤ 20	2	0,8
	21-25	6	2,4
	26-30	51	20,8
	31-35	28	11,4
	36-40	49	19,9
	41-45	31	12,5
	46-50	34	13,8
	51-55	19	7,6
	56 -60	13	5,2
	≥ 61	13	3,6
Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	4	1,6
	Okur-yazar	16	6,5
	İlkokul mezunu	124	50,4
	Ortaokul mezunu	25	10,2
	Lise mezunu	56	22,8
	Üniversite mezunu	21	8,5
Çalışma Durumu	Sürekli işte çalışıyor	125	50,8
	Geçici işte çalışıyor	62	25,2
	Çalışmıyor, emekli	41	16,7
	Çalışmıyor, işsiz	18	7,3

Katılımcıların eşlerinin %58.1'inin (n=143) sigara kullandığı ve sigara kullanan eşler arasında en sık (%35) 11-20 adet aralığında sigara kullanımı olduğu saptanmıştır. Katılımcıların %22,0 (n=54)'sinin alkol kullandığı, alkol kullanan eşlerin %27.8'nin (n=15) her gece alkol kullandığı görülmüştür. Eşleri alkol kullanan kadınların % 37'sinin eşlerini orta derecede alkol kullanıyor diye tanımladığı belirlenmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Katılımcıların Eşlerinin Sigara ve Alkol Kullanım Miktarının Dağılımı

Sigara ve Alkol kullanımı		n	%
Sigara Kullanımı	Hayır	103	41.9
	Evet	143	58.1
Sigara Kullanım Miktarı	1-10 adet	32	22.4
	11-20 adet	50	35.0
	21-40 adet	34	23.8
	2 paketten fazla	27	18.9
Alkol kullanımı	Evet	54	22.0
	Hayır	192	78.0
Kullanım Sıklığı	Her gece	15	27.8
	Haftada bir iki	14	25.9
	Ayda 1-2	15	27.8
	Yılda birkaç kez	7	13.0
	Belirtmeyen	3	5.6
Kullanım Miktarı	Çok az	7	13.0
	Az	2	3.7
	Orta	20	37.0
	Fazla	12	22.2
	Çok fazla	10	18.5
	Belirtmeyen	3	5.6

Katılımcılar %32,1'i (n=79) evde eşi ve çocukları dışında birileri ile yaşamını sürdürdüğünü, evde yaşayan diğer kişilerin %77.1'i kayınvalide ve/veya kayınpeder

olduğunu belirtmişlerdir. Evde ortalama 4.47 ± 1.93 kişi yaşadığı, bir ailenin 13 kişi birlikte yaşadığı saptanmıştır (Tablo 6).

Tablo 6. Katılımcıların Evinde Yaşayan Diğer Kişilerin Dağılımı

Evde yaşayan diğer kişiler		n	%
Evde Eş ve Çocuk	Var	79	32.1
	Yok	167	67.9
Dışında Yaşayan	Kayın valide ve/veya kayınpeder	61	77.2
	Kayınbirader/görümce	7	8.9
	Kayınbirader/gelin	11	13.9
Evde Yaşayanlar	1-2 kişi	33	13.6
	3-4 kişi	103	41.8
	5-6 kişi	85	34.5
	7-8 kişi	11	4.4
	9-10 kişi	6	1.6
	11 ve daha fazla	4	1.6
	Belirtmeyen	4	1.6

Katılımcıların hamile kalma sıklığının ortalama 2.83 ± 2.12 , canlı doğum sayısının ortalama 2.28 ± 1.67 olduğu, çocuk sayısının ortalama 2.16 ± 1.51 olduğu saptanmıştır. Kadınlardan birinin 14 gebelik geçirdiği ve 11 canlı doğum yaptığı belirlenmiştir (Tablo 7).

Tablo 7. Katılımcıların Gebelikleri ile Yaşayan Çocuk Sayısının Dağılımı

Gebeliklerine Ait Bilgiler		n	%
Gebe Kalma Sayısı	Sıfır	28	11.4
	1-2 gebelik	85	34.5
	3-4 gebelik	95	38.6
	5-6 gebelik	27	11.0
	7-8 gebelik	7	2.8
	9 ve daha fazla gebelik	4	1.6
Yaşayan Çocuk Sayısı	Çocuk yok	33	13.4
	1-2 çocuk	125	50.8
	3-4 çocuk	74	30.1
	5 ve daha fazla	14	5.7

Katılımcılar %19.5'nin (n=48) kürtaj (isteyerek düşük) yaptırmış olduğu ve ortalama kürtaj sayısının 1.42 ± 0.87 olduğu saptanmıştır. Kürtaj nedenleri incelendiğinde %25'inin (n=12) ekonomik koşullar nedeniyle, %14.6'sının eş şiddeti nedeniyle olduğu görülmüştür. Kadınların %17.9'unun ise istenmeden düşük yaptığı, düşük sayısı ortalamasının 1.43 ± 0.66 olduğu belirlenmiştir. Düşüklerin %9.1'inin eş veya aile bireylerinin şiddetine bağlı olduğu bulunmuştur. Katılımcıların düşük ve kürtaja ait özellikleri Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Düşük ve Kürtajlarına Yönelik Bilgilerin Dağılımı

Düşük ve Kürtajlara Yönelik Bilgiler		n	%
İsteyerek düşük (kürtaj)	Var	48	19.5
	Yok	198	80.5
Kürtaj Nedenleri	Ekonomik koşullar	12	25.0
	Diğer çocuğun küçük olması	10	20.8
	Sağlık sorunları nedeniyle	14	29.2
	Eş şiddeti	7	14.6
	Eşi istemediği için	2	4.2
	Diğer	3	6.3
İstmeden Yaptığı	Var	44	17.9
	Yok	202	82.1
Düşük sayısı			
Düşük Nedenleri	Eş şiddeti	3	6.8
	Diğer aile bireylerinin şiddeti	1	2.3
	Kendiliğinden	33	75.0
	Kaza sonucu	5	11.4
	Diğer	2	4.5

Katılımcıların %52,4'ü (n=129) evin yönetimi ile ilgili kararları eşi ile birlikte aldıklarını, %22,8'i (n=56) eşinin aldığını kendisine danışmadığını belirlenmiştir (Tablo 9).

Tablo 9. Katılımcıların Evin Yönetimi Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

Karar Şekli	n	%
Birlikte Alıyoruz	129	52,4
Eşim Alıyor, Bana Danışmıyor	56	22,8
Ben Alıyorum Eşim İlgisiz	19	7,7
Kimi Kararları Ben, Kimi Kararları Eşim Alır	41	16,7
Belirtmeyen	1	0.4

Katılımcıların %42,7'si (n=105) eşlerinden fiziksel şiddet gördüklerini, % 39.6'sı (n=42) şiddetin başlangıç zamanının evliliğin ilk yılları olduğunu, %31.1'i (n=33) şiddete maruz kalma sıklığının yılda bir-iki olduğunu, %14,6'sı (n=36) gebelik döneminde fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtmişlerdir (Tablo 10).

Tablo 10. Fiziksel Şiddet Başlangıç Zamanı, Görülme Sıklığı Ve Gebelikte Şiddet Görme Oranlarının Dağılımı

Fiziksel Şiddet		n	%
Fiziksel Şiddet Görme	Evet	105	42.7
	Hayır	141	57.3
Fiziksel Şiddetin Başlangıç Zamanı	Evliliğin İlk Ayları	18	17.0
	Evliliğin İlk Yılları	42	39.6
	2-5 yıl	31	29.2
	6-10 yıl	9	8.5
	11-15 yıl	4	3.8
	16.yıl ve üzeri	1	0.9
	Belirtmeyen	1	0.9
Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Sıklığı	Hemen hemen her gün	6	5.7
	Haftada Bir İki	13	12.3
	Ayda bir-iki	32	30.2
	Yılda bir-iki	33	31.1
	Hayatımda bir kez	21	19.8
	Diğer	1	0.9
Gebelik Döneminde Fiziksel Şiddete Maruz Kalma	Evet	36	14.6
	Hayır	180	73.2
	Belirtmeyen	2	0.8
	Gebelik yok	28	11.4

Fiziksel şiddet gören kadınların % 87.6'sı (n=92) itip-kakma, % 78.1'i (n=82) elle-yumrukla vurma, % 49.5'i (n=52) tekme atma şeklinde şiddete uğradıklarını ifade etmişlerdir (Tablo 11).

Tablo 11. Kadınların Fiziksel Şiddet Görme Şekillerinin Dağılımı

Fiziksel Şiddetin Görülme Şekli	n	%
İtip-kakma	92	87.6
Saç Çekme	37	35.2
Elle- Yumrukla Vurma	82	78.1
Tekme Atma	52	49.5
Sopa vb. Cisimle Vurma	17	16.2
Bıçak Ateşli Silah	3	2.9

Katılımcıların %78.5'i (n=193) evlilik öncesi fiziksel şiddete maruz kalmadığını, %19.5'i (n=48) ailesinin yanında fiziksel şiddete maruz kaldığını, %1,6'sı (n=4) eğitim kurumunda şiddete maruz kaldığını belirtmişlerdir (Tablo 12).

Tablo 12. Kadınların Evlilik Öncesi Gördüğü Fiziksel Şiddetin Sayısal Dağılımı

Fiziksel Şiddete Maruz Kalma	n	%
Maruz Kalmadım	193	78,5
Ailemin Yanında	46	18,7
Eğitim Kurumunda	4	1,6
İş Yerinde	1	0,4
Kamuya Açık Alanda	2	0,8

Katılımcıların %59,3'ü (n=146) duygusal şiddet gördüğünü, %28,9'u (n=71) duygusal şiddetin başlangıç zamanının evliliğin ilk yılları olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 13).

Tablo 13. Kadınların Gördükleri Duygusal Şiddetin Başlangıç Zamanının Dağılımı

Duygusal Şiddet		n	%
Şiddetin Varlığı	Evet	146	59.3
	Hayır	100	40.7
Şiddetin Başlangıç Zamanı	Evliliğin İlk Ayları	34	13.8
	Evliliğin ilk Yılları	71	28.9
	2-5 yıl	27	11.0
	6-10 yıl	10	4.1
	11-15 yıl	1	0.4
	16.yıl ve Üzeri	2	0.8

Duygusal şiddet gören kadınlarda duygusal şiddet şekli olarak en sık (%91.8) (n=134) bağırma ve küfür (% 71.9) (n=84) olduğu görülmüştür (Tablo 14)

Tablo 14. Duygusal Şiddet Şekillerinin Dağılımı

Duygusal Şiddetin Şekli	n	%
Bağırma	134	91.8
Hakaret	84	57.5
Küfür	105	71.9
Küçümseme/aşağılama/ alay etme	45	30.8
Yaptıklarını Sürekli Beğenmeme/yetersiz olduğunu söyleme	39	26.7
Tehdit veya korkutma	25	17.1
Aşırı Kıskançlık	38	26.0

Kadınların %22,8'i (n=56) cinsel şiddete maruz kaldığını, şiddetin başlangıç zamanının en sık (% 53.6) (n=30) evliliğin ilk aylarından sonra ilk yıllarında olduğunu, %11,0 (n=27) gebelik döneminde cinsel şiddete maruz kaldığını belirtmişlerdir (Tablo 15).

Tablo 15. Cinsel Şiddetin Başlangıç Zamanı ve Gebelikte Şiddet Görme Oranı

Cinsel Şiddet		n	%
Maruz Kalma	Evet	56	22.8
	Hayır	190	77.2
Şiddetin Başlangıç Zamanı	Evliliğin İlk Ayları	7	12.5
	Evliliğin İlk aylarından sonra ilk yılları	30	53.6
	2-5 yıl	12	21.4
	6-10 yıl	3	5.4
	10 yıldan sonra	3	5.4
	Belirtmemiş	1	1.8
Gebelik Döneminde Cinsel Şiddete Maruz Kalma	Evet	27	11.0
	Hayır	219	81.0

Kadınların %93,5'i (n=230) evlilik dışında cinsel şiddete maruz kalmadığını, % 2.4'ü (n=6) aile çevresinde, %2,4'ü (n=6) kamuya açık bir alanda , %1,2'si (n=3) eğitim kurumunda cinsel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir (Tablo 16).

Tablo 16. Kadınların Evlilik Dışında Cinsel Şiddete Maruz Kalma Oranı

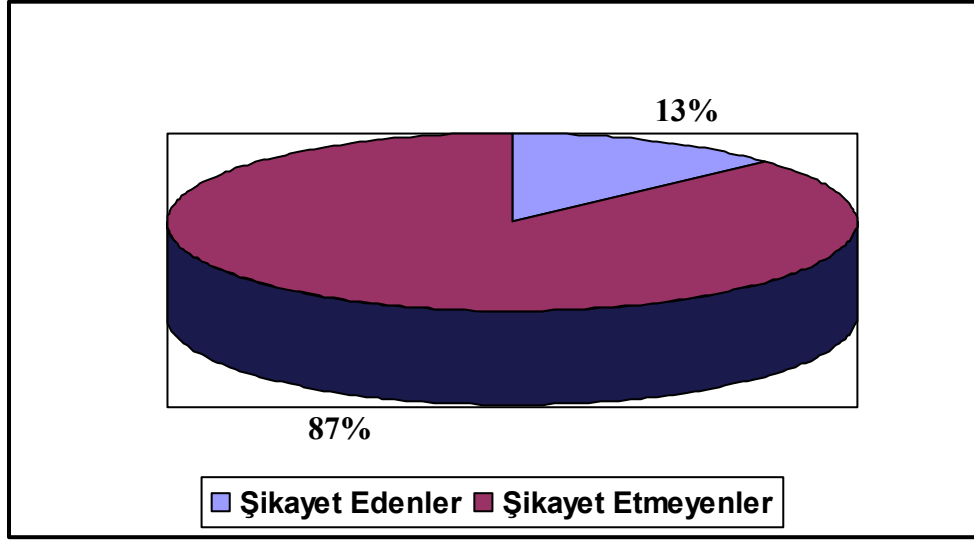
Cinsel Şiddete Maruz Kalma	n	%
Hayır maruz kalmadım	230	93,5
Aile çevresinde	6	1,2
Kamuya açık bir alanda	6	2,4
Eğitim kurumunda	3	1,2
İşyerinde	1	0,4

Katılımcılardan şiddete görenler arasında evliliğinde şiddete maruz kalmada öncelikli neden olarak en sık (% 19.2) (n=28) eşinin ailesinden kaynaklanan sebepler, sevgi saygı eksikliği (% 16.4) olduğunu, %16.4'ü ise şiddetin sebepsiz-anlam veremediği nedenlerden olduğunu ifade etmiştir (Tablo 17).

Tablo 17. Evlilikte Şiddete Maruz Kalma Nedenlerinin Dağılımı

Evlilikte Şiddete Maruz Kalma Nedeni	n	%
Eşimin ailesinden kaynaklanan sebepler	28	19.2
Sebepsiz-anlam veremiyorum	24	16.4
Sevgi saygı eksikliği	24	16.4
Kıskançlık	20	13.7
Ekonomik nedenler	20	13.7
Alkol	14	9.6
Başka kadının varlığı	6	4.1
Ev işlerinden kaynaklanan sebepler	3	2.1
Çocuklardan kaynaklanan sebepler	3	2.1
İnançlarımızdaki uyumsuzluk	2	1.4
Ailemden kaynaklanan sebepler	1	0.7
Eğitim ve kültür farkı	1	0,4

Şiddete maruz kalan kadınların sadece % 13(n=19)'ü eşini şikayet ettiği, %87(n=127)'si ise eşini şikayet etmediği belirlenmiştir (Grafik 1).

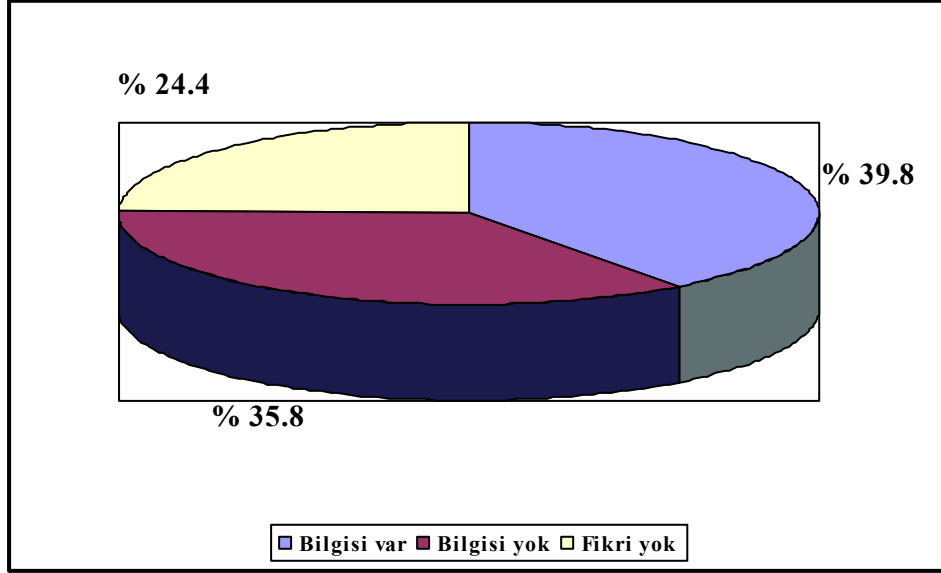
Grafik 1. Şiddete Maruz Kalan Kadınların Eşini Şikayet Etme Oranı

Şiddete maruz kalan kadınlardan (n=19) şikayette bulunduğunu, % 89.5'i (n=17) şikayet esnasında zorluk yaşadığını, % 52.9'u (n=9) yaşanan zorluğun aile baskısından kaynaklandığını belirtmişlerdir (Tablo 18).

Tablo 18. Eşini Şikayet Etmede Zorluk Yaşama Nedenlerinin Dağılımı

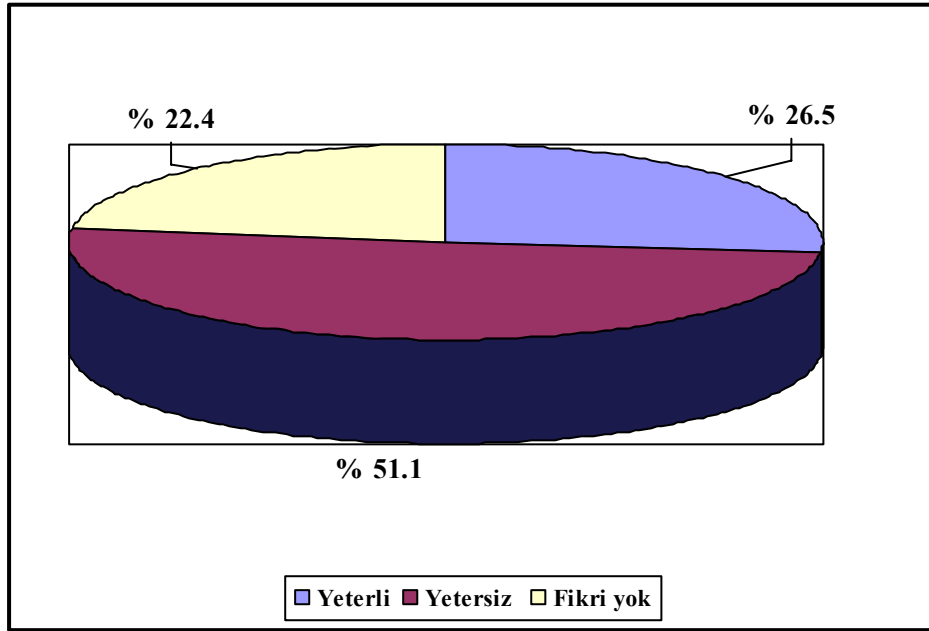
Şikayet Durumunda Yaşanan Zorluklar	n	%
Ailenin baskısı	9	52.9
Yasal prosedür	5	29.4
Eşin baskısı	3	17.6
Çevre ve arkadaş baskısı	0	0.0
Çocukların baskısı	0	0.0
Tıbbi muayene	0	0.0

Katılımcıların sadece 39.8(n=98)'i Ailenin Korunmasına Dair Kanun hakkında bilgi sahibi olduğu, %35.8'i bilgisi olmadığı, %24.4'ünün ise fikri olmadığı belirlenmiştir (Grafik 2)

Grafik 2. Ailenin Korunmasına Dair Kanun Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumunun Dağılımı

Ailenin Korunmasına Dair Kanunu Bildiğini ifade eden kişilerin kanunun içeriği konusundaki düşünceleri incelendiğinde, %26.5'i kanunu yeterli bulurken, % 51.1'i ise kanunun yeterli olmadığını belirtmiştir (Grafik 3).

Grafik 3. Ailenin Korunmasına Dair Kanunun İçeriği Hakkında Fikir Sahibi Olma Oranı

Katılımcıların %77,6'sı (n= 191) erkeklerin eşlerine şiddet uygulayamayacağını, belirtirken % 34,1'i (n=84) namus meselelerinde, aile büyüklerine saygı gösterilmediğinde eşlerin şiddet uygulayabileceklerini belirtmişlerdir (Tablo 19).

Tablo 19. Erkeklerin Eşlerine Şiddet Uygulamaları Konusunda Katılımcıların Görüşlerinin Dağılımı

Kadınların Görüşleri	n	%
Uygulayamaz	191	77,6
Namus meselelerinde uygulayabilir	84	34,1
Aile büyüklerine saygı göstermezse uygulayabilir	27	11.0
Çocuklara yeterli bakım yapmazsa uygulayabilir	24	9,8
Kadına eşine karşı çıkarsa uygulayabilir	20	8,1
Kadın ev işlerini yerine getirmezse uygulayabilir	14	5,7
Diğer	3	1,2

Katılımcıların kadına yönelik şiddetin ne zaman suç olduğu konusundaki fikirleri incelendiğinde, % 36.6'sı kadına yönelik şiddetin kadın şikayetçi olduğunda suç olduğunu belirtirken, % 30.9'u ise kadın şikayetçi olmasa da suç olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 20)

Tablo 20. Kadına Yönelik Şiddetin Ne Zaman Suç Olduğuna Dair Görüşlerin Dağılımı

Şiddetin Ne Zaman Suç olduğu	n	%
Kadın şikayetçi olursa	90	36,6
Kadın şikayetçi olmasa da suçtur	76	30,9
Ağır fiziksel şiddet	81	32,9
Basit fiziksel şiddet	34	13,8
Onur kırıcı sözler ve hakaret	83	33,7
Kötü muamele	80	32,5
İstek dışı cinsel ilişki	54	22,0
Sürekli sarhoş eve gelme	48	19,5

Katılımcıların kadına yönelik şiddetin ne zaman suç olması gerektiği konusundaki fikirleri incelendiğinde, %47.2'si kadına yönelik şiddetin kadın şikayetçi olmasa bile suç olması gerektiğini belirtirken, %45.5'i ağır fiziksel şiddetin suç olması gerektiğini belirtmişlerdir (Tablo 21)

Tablo 21. Kadına Yönelik Şiddetin Ne Zaman Suç Olması Gerektiğine Dair Görüşlerin Dağılımı

Ne Zaman Suç Olmalı	n	%
Kadın şikayetçi olmasa da suç olmalıdır	116	47.2
Kadın şikayetçi olursa	98	39.8
Ağır fiziksel şiddet	112	45.5
Basit fiziksel şiddet	27	11.0
Onur kırıcı sözler ve hareket	71	28.9
Kötü muamele	70	28.5
İstek dışı cinsel ilişki	57	23.2
Sürekli sarhoş eve gelme	44	17.9

Katılımcıların %69.5'i (n=171) evlilikte erkeğin kadına dayak atma hakkı vardır/olmalıdır önermesine hiç katılmadığını belirtirken, %1.6 (n=4)'sı bu önermeye katıldığını belirtmiştir (Tablo 22).

Katılımcıların % 63'ü (n=155) evlilikte erkek, kadının yanlış davranmasını önlemek için şiddet kullanabilir/kullanmalıdır önermesine hiç katılmadığını belirtirken, % 2.8(n=7)'i bu önermeye katıldığını ifade etmiştir (Tablo 22).

Evliliklerde eşlerden/çocuklardan her birine karşı şiddet uygulanması normaldir/kabul edilebilir önermesine katılımcıların %58.1'i (n=143) hiç katılmadığını, % 1.2'si katılıyorum veya tamamen katılıyorum şeklinde cevap verdiği saptanmıştır (Tablo 22).

Aile içi şiddete maruz kalanlar gerekli mercilere başvurmalıdır önermesine katılımcıların %43.9'u (n=108) katıldığını, % 43.1'i (n=106) tamamen katıldığını belirttiği belirlenmiştir.

Aile içi şiddetin önlenmesi açısından devlet kurumları/yargı makamları gerekli önlemleri almaktadır önermesinde katılımcıların % 44.3'ü (n=109) katılıyorum veya tamamen katılıyorum şeklinde yanıt verdiği, %26.5'i (n=65) katılmıyorum veya hiç katılmıyorum şeklinde yanıt verdiği görülmüştür (Tablo 22).

Kadın haklarını ve aile içi şiddete maruz kalanları koruyan kanunların toplum tarafından öğrenilmesi gerekir önermesine katılımcıların %91.9'u (n=226) katılıyorum veya tamamen katılıyorum şeklinde ifade ettiği saptanmıştır (Tablo 22).

Ailenin korunması hakkında kanunun aile efradının evden uzaklaştırılması yönünde getirdiği tedbiri yerinde buluyorum önermesine % 58.1 oranında katılıyorum veya tamamen katılıyorum şeklinde görüş bildirilirken, %23.6 (n=58) oranında hiç katılmıyorum veya katılmıyorum şeklinde görüş bildirdiği belirlenmiştir. Cebir-şiddet uygulayan aile efradına karşı bu önlemin uygulanması için yargıya başvurulmalıdır önermesine katılımcıların % 83.4'ü (n=205) katılıyorum veya tamamen katıldığını belirtmiştir (Tablo 22).

Aile içinde şiddetin en önemli sebebi eğitimsizliktir önermesine % 62.6 (n=154) oranında katılıyorum veya tamamen katılıyorum yanıtı verilmiştir (Tablo 22).

Aile içi şiddetin en önemli sebebi ekonomik sorunlardır önermesine katılımcıların %71.9'u (n=177) katılıyorum veya katılıyorum yada tamamen katılıyorum şeklinde yanıt verilmiştir (Tablo 22).

Tablo 22. Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Katılımcıların Görüşlerinin Dağılımı

Görüşler	Hiç Katılmıyor um		Katılmıyor m		Kararsız m		Katılıyorm		Tamamen Katılıyorm	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1.Evlilikte erkeğin kadına dayak atma hakkı vardır/olmalıdır.	171	69,5	68	27,6	3	1,2	4	1,6		
2.Evlilikte erkek, kadının yanlış davranmasını önlemek için şiddet kullanabilir/kullanmalıdır.	155	63,0	77	31,3	7	2,8	7	2,8		
3.Evliliklerde eşlerden/çocuklardan her birine karşı şiddet uygulanması normaldir/kabul edilebilir.	143	58,1	95	38,6	5	2,0	2	0,8	1	0,4
4.Aile içi şiddete maruz kalanlar gerekli mercilere başvurmalıdır.	1	0,4	16	6,5	15	6,1	108	43,9	106	43,1
5.Aile içi şiddetin önlenmesi açısından devlet kurumları/yargı makamları gerekli önlemleri almaktadır.	10	4,1	55	22,4	72	29,3	58	23,6	51	20,7
6.Kadın haklarını ve aile içi şiddete maruz kalanları koruyan kanunların toplum tarafından öğrenilmesi gerekir.	3	1,2	9	3,7	8	3,3	116	47,2	110	44,7
7.Ailenin korunması hakkında kanunun aile efradının evden uzaklaştırılması yönünde getirdiği tedbiri yerinde buluyorum.	16	6,5	42	17,1	45	18,3	92	37,4	51	20,7
8.Cebir-şiddet uygulayan aile efradına karşı bu önlemin uygulanması için yargıya başvurulmalıdır.	4	1,6	17	6,9	20	8,1	116	47,2	89	36,2
9.Aile içinde şiddetin en önemli sebebi eğitimsizliktir.	19	7,7	51	20,7	22	8,9	62	25,2	92	37,4
10.Aile içi şiddetin en önemli sebebi ekonomik sorunlardır.	13	5,3	38	15,4	18	7,3	81	32,9	96	39,0
11.Aile içi şiddet ciddi bir toplumsal sorundur.	8	3,3	28	11,4	11	4,5	78	31,7	121	49,2

Kadınların fiziksel şiddete uğraması ile yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Kadınların duygusal şiddete uğraması ile yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Kadınların cinsel şiddete uğraması ile yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 23).

Tablo-23 . Katılımcıların Maruz kaldıkları şiddet Türlerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grupları	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
≤ 20	9	60.0	6	40.0	5	33,3	10	66,7	13	86,7	2	13,3
21-25	15	62.5	9	37.5	10	41,7	14	58,3	17	70,8	7	29,2
26-30	31	66.0	16	34.0	25	53,2	22	46,8	40	58,1	7	14,9
31-35	20	64.5	11	35.5	10	32,3	21	67,7	28	90,3	3	9,7
36-40	28	54.9	23	45.1	21	41,2	30	58,8	35	68,6	16	31,4
41-45	8	29.6	19	70.4	5	18,5	22	81,5	20	74,1	7	25,9
46-50	14	58.3	10	41.7	11	45,8	13	54,2	17	70,8	7	29,2
51-55	7	53.8	6	46.2	6	46,2	7	53,8	8	61,5	5	38,5
56-60	9	64.3	5	35.7	2	33,3	4	66,7	5	83,3	1	16,7
≥61					5	62,5	3	37,5	7	87,5	1	12,5
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77.2	56	22.8
	$\chi^2: 12.21, p:0.20$				$\chi^2: 11.95, p:0.22$				$\chi^2: 11.29, p:0.26$			

Eşler arasındaki yaş farkı incelendiğinde de yaş farkı ile fiziksel şiddet görme arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Eşler arasındaki yaş farkı ile duygusal şiddet görme arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.01$). Bu farkın eşler arasındaki yaş farkının on yaş ve üzeri gruptan (%72,0) kaynaklandığı saptanmıştır. Eşler arasındaki yaş farkı ile cinsel şiddet görme arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 24).

Tablo-24 . Şiddet Türelerinin Eşler Arasındaki Yaş Farkına Göre Dağılımı

Yaş Farkı	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın büyük	8	80.0	2	20.0	8	80,0	2	20,0	8	80,0	2	20,0
0-2 Yaş	46	62.2	28	37.8	37	50,0	37	50,0	56	75,7	18	24,3
3- 5 yaş	44	52.4	40	47.6	27	32,1	57	67,9	66	78,6	18	21,4
6-9 yaş	33	62.3	20	37.7	21	39,6	32	60,4	43	81,1	10	18,9
10 ve üzeri	10	40.0	15	60.0	7	28,0	18	72,0	17	68,0	8	32,0
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77.2	56	22.8
	<i>χ^2: 7.24, p:0.12</i>				<i>χ^2: 13.30, p:0.01</i>				<i>χ^2: 1.90, p:0.75</i>			

Fiziksel şiddet görme ile medeni durum arasında anlamlı farklılık ($p<0.05$) saptanmış olup, bu farkın evli grup ile boşanmış grup arasındaki farklılıktan kaynaklandığı saptanmıştır ($p<0.05$).Boşanmış olgular arasında fiziksel şiddet görme oranı % 87.5 oranında bulunmuştur. Duygusal şiddet görme ile medeni durum arasında anlamlı farklılık ($p<0.05$) saptanmış olup, bu farkın boşanmış gruptan kaynaklandığı saptanmıştır. Boşanmış olgular arasında duygusal şiddet görülme oranı %100 oranında bulunmuştur. Cinsel şiddet görme ve medeni durum arasında anlamlı fark olup, bu farkın boşanmış gruptan kaynaklandığı saptanmıştır($p<0.05$). Boşanmış grupta cinsel şiddet görme oranı %56,3 oranında bulunmuştur (Tablo 25).

Tablo-25 . Şiddet Türlerinin Medeni Duruma Göre Dağılımı

Medeni Durum	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Evli	131	62.4	79	37.6	93	44,3	117	55,7	170	81,0	40	19,0
Boşanmış	2	12.5	14	87.5	0	,0	16	100,0	7	43,8	9	56,3
Eşi ölmüş	8	40.0	12	60.0	7	35,0	13	65,0	13	65,0	7	35
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77.2	56	22.8
	$\chi^2: 17.79, P:0.00$				$\chi^2: 12.37, p:0.00$				$\chi^2: 13.56, p:0,00$			

Fiziksel şiddet görme ile katılımcıların yaşadığı yer arasında anlamlı farklılık ($p<0.05$) saptanmış olup, farklılığın köyde yaşayanlardan kaynaklandığı belirlenmiştir ($p<0.05$). Köyde yaşayanların şiddet görme oranlarının şehir ve ilçe merkezinde yaşayanlara göre fiziksel şiddet görme oranı anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Duygusal şiddet görme ile katılımcıların yaşadığı yer arasında anlamlı farklılık saptanmış olup bu farklılığın köyde yaşayanlardan kaynaklandığı belirlenmiştir ($p<0.05$). Köyde yaşayanların duygusal şiddet görme oranı şehir ve ilçe merkezinde yaşayanlara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Cinsel şiddet görme ile katılımcıların yaşadığı yer arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 26).

Tablo-26 . Şiddet Türlerinin Yaşamını Sürdürüldüğü Yere Göre Dağılımı

Yaşamını Sürdürdüğü Yer	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Şehir M.	87	59.2	60	40.8	61	41,5	86	58,5	116	78,9	31	21,1
İlçe M.	35	67.3	17	32.7	27	51,9	25	48,1	38	73,1	14	26,9
Köy	19	40.4	28	59.6	12	25,5	35	74,5	36	76,6	11	23,4
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77.2	56	22.8
	$\chi^2: 7.81, p:0.02$				$\chi^2: 7.24, p:0.03$				$\chi^2: 0.76, p:0.69$			

Fiziksel şiddet görme ile katılımcıların eğitim durumu arasında anlamlı farklılık ($p<0.05$) bulunmuş olup, farklılığın okur yazar olmayanlardan kaynaklandığı görülmüştür. Duygusal şiddet görme ile katılımcıların eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık ($p<0.05$) bulunmuş olup, bu farklılığın okur yazar olmayanlardan kaynaklandığı görülmüştür. Okuryazar olmayanlarda diğer eğitim durumlarına göre fiziksel şiddet ve duygusal şiddet görme oranının anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Cinsel şiddet görme ile katılımcıların eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 27).

Tablo-27 . Şiddet Türlerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Okur yazar değil	5	22.7	17	77.3	2	9,1	20	90,9	15	68,2	7	31,8
Okur yazar	15	60.0	10	40.0	6	24,0	19	76,0	16	64,0	9	36,0
İlkokul mezunu	70	58.3	50	41.7	56	46,7	64	53,3	96	80,0	24	20,0
Ortaokul mezunu	9	47.4	10	52.6	6	31,6	13	68,4	14	73,7	5	26,3
Lise mezunu	31	70.5	13	29.5	23	52,3	21	47,7	36	81,8	8	18,2
Üniversite mezunu	11	68.8	5	31.3	7	43,8	9	56,3	13	81,3	3	18,8
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77.2	56	22.8
	$\chi^2: 15.61, p:0.01$				$\chi^2:16.93, p:0.01$				$\chi^2: 4.85, p:0.44$			

Kadınların Ailenin Korunmasına Dair Kanunu Bilmesinin eğitim durumuna göre dağılımında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunduğu ($p<0.05$), eğitim düzeyi arttıkça, kanun hakkında bilgi düzeyinin de arttığı saptanmıştır (Tablo 28).

Tablo 28 . Kadınların Ailenin Korunmasına Dair Kanunu Bilme Durumunun Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	Evet		Hayır		Fikrim Yok	
	%	n	%	n	%	n
Okur-yazar değil	4.5	1	50.0	11	45.5	10
Okur-yazar	16	4	28	7	56	14
İlkokul mezunu	39.2	47	41.7	50	19.2	23
Ortaokul Mezunlu	26.3	5	42.1	8	31.6	6
Lise mezunu	65.9	29	20.5	9	13.6	6
Üniversite Mezunlu	75.0	12	18.8	3	6.3	1
Toplam	39.8	98	35.8	88	24.4	60
	$\chi^2: 51.265$, $p:0.00$					

Fiziksel şiddet görme oranı geçici işi olanlarda % 57.9, emeklilerde % 27.3, işsizlerde % 40.9 oranında bulunmuştur. Fiziksel şiddet görme ile çalışma durumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 29). Çalışmama nedenlerine göre fiziksel şiddet ve duygusal şiddet görme arasında da anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Cinsel şiddet görme ile katılımcıların çalışma durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmuş olup ($p<0.05$), bu farklılığın emekli olanlardan kaynaklandığı görülmüştür (Tablo 29).

Tablo 29 . Şiddet Türelerinin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı

Çalışma Durumu	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sürekli işi var	26	60.5	17	39.5	19	44,2	24	55,8	31	72,1	12	27,9
Geçici işi var	16	42.1	22	57.9	12	31,6	26	68,4	23	60,5	15	39,5
Emekli	8	72.7	3	27.3	7	63,6	4	36,4	10	90,9	1	9,1
İşsiz	91	59.1	63	40.9	62	40,3	92	59,7	126	81,8	28	18,2
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77.2	56	22.8
	$\chi^2: 5.03, p:0.17$				$\chi^2: 3.94, p:0.27$				$\chi^2: 9.69, p:0.02$			

Çalışan kadınlardan işçiler ile diğer iş alanları arasında fiziksel şiddet görme açısından anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). İşçilerde fiziksel şiddet görme oranı %58.0 bulunmuştur. (Tablo 30) Duygusal şiddet görme ile katılımcıların çalıştığı iş arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmamıştır ($p>0.20$). İşçilerde duygusal şiddet görme oranı %64.0 bulunmuştur. Cinsel şiddet görme ile katılımcıların çalıştığı iş arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmamıştır ($p>0.71$) (30).

Tablo 30 . Şiddet Türelerinin Çalıştığı İşe Göre Dağılımı

Çalıştığı iş	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İşçi	21	42.0	29	58.0	17	34.0	33	64.0	33	66.0	17	34.0
Diğer İşler	25	69.4	11	30.6	18	50.0	18	50.0	26	72.2	10	27.8
Toplam	46	53.5	40	46.5	35	40.7	51	59.3	59	68.8	27	31.4
	$\chi^2: 5.28, p:0.02$				$\chi^2: 1.61, p:0.20$				$\chi^2: 0.14, p:0.71$			

Çalışan kadınların aldığı ücret miktarı ile fiziksel şiddet görme oranı arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). 500 TL'den az ücret alan kişilerin daha yüksek oranda (%62.5) fiziksel şiddet gördüğü saptanmıştır. Çalışan kadınların aldığı ücret miktarı ile duygusal şiddet görme oranı arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır($p<0.00$). 500 TL'den az ücret alan kişilerin daha yüksek oranda (%72.9) duygusal şiddet gördüğü saptanmıştır. Alınan ücret miktarı ile cinsel şiddet görme arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır($p>0.06$) (Tablo 31).

Tablo 31 . Şiddet Türlerinin Kadınların Aldığı Ücrete Göre Dağılımı

Aldığı Ücret	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
500 TL↓	18	37.5	30	62.5	13	27.1	35	72.9	28	58.3	20	41.7
500 TL↑	26	73.7	10	22.3	20	55.6	16	44.4	29	81.6	7	19.4
Belirtmemiş	2	100.0	0	0.0	2	100.0	0	0.0	2	100.0	0	0.0
Toplam	46	53.5	40	46.5	35	40.7	51	59.3	59	68.6	27	31.4
	$\chi^2: 8.60, p:0.00$				$\chi^2: 16.60, p:0.00$				$\chi^2: 3.69, p:0.06$			

Fiziksel şiddet görme ile kadınların kazançlarını kullanma şekli arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmamıştır ($p>0.16$). Duygusal şiddet görme ile kadınların kazançlarını kullanma şekli arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmamıştır($p>0.38$). Cinsel şiddet görme ile kadınların kazançlarını kullanma şekli arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmamıştır($p>0.05$) (Tablo 32).

Tablo 32. Şiddet Türlerinin Kazançlarını Kullanma Şekline Göre Dağılımı

Gelirini Kullanma Şekli	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Eşine teslim eder	9	37.5	15	62.5	7	29,2	17	70,8	14	58,3	10	41,7
Bir kısmını kendine ayıp, diğer kısmını eşe teslim eder	19	63.3	11	36.7	13	43,3	17	56,7	24	80,0	6	20,0
Kendine ve evin ihtiyaçlarına kullanır	18	56.3	14	43.8	15	46,9	17	53,1	21	65,6	11	34,4
Toplam	46	53.5	40	46.5	35	40,7	51	59,3	59	68,6	27	31,4
	$\chi^2: 3.73, p:0.16$				$\chi^2: 1.92, p:0.38$				$\chi^2: 3.12, p:0.21$			

Evlenme şekli ile fiziksel şiddet görme arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın görücü usulü istemeyerek evlenenlerde (%70.6) şiddet görme oranının severek (%44.5) ve görücü usulü isteyerek evlenenlere (%36.5) göre daha yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Duygusal şiddet görme ile evlenme şekli arasında anlamlı fark bulunmamıştır. ($p>0.05$). Cinsel şiddet görme evlenme şekli arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farkın görücü usulü istemeyerek evlenenlerden kaynaklandığı saptanmıştır (Tablo 33).

Tablo 33 .Kadınların Şiddet Görme Oranlarının Evlenme Şekline Göre Dağılımı

Evlenme Şekli	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Severek	61	55.5	49	44.5	41	37,3	69	62,7	87	79,1	23	20,9
Görücü u./ İsteyerek	73	63.5	42	36.5	54	47,0	61	53,0	92	80,0	23	20,0
Görücü u./ İstemeyerek	5	29.4	12	70.6	4	23,5	13	76,5	8	47,1	9	52,9
Diğer	2	50.0	2	50.0	1	25,0	3	75,0	3	75,0	1	25,0
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77.2	56	22.8
	<i>χ^2: 7.36, p:0.03</i>				<i>χ^2: 4.89, p:0.18</i>				<i>χ^2: 9.53, p:0.02</i>			

Fiziksel şiddet görme ile evlenme yaşı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur($p<0.00$). Bu farkın, evlenme yaşı on sekiz yaş altı olan gruptan (%62,2) kaynaklandığı saptanmıştır. Duygusal şiddet görme ile evlenme yaşı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur($p<0.00$). Bu farkın, evlenme yaşı on sekiz yaş altı olan gruptan (%73,2) kaynaklandığı saptanmıştır. Cinsel şiddet görme ile evlenme yaşı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farkın, evlenme yaşı on sekiz yaş olan gruptan (%32,9) kaynaklandığı saptanmıştır (Tablo 34).

Tablo 34 .Kadınların Şiddet Görme Oranlarının Evlenme Yaşına Göre Dağılımı

Evlilik Yaşı	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
18 yaş altı	31	37.8	51	62.2	22	26,8	60	73,2	55	67,1	27	32,9
18-25 yaş	86	63.7	49	36.3	59	43,7	76	56,3	109	80,7	26	19,3
25-30 yaş	21	91.3	2	8.7	16	69,6	7	30,4	21	91,3	2	8,7
30 yaş üstü	3	50.0	3	50.0	3	50,0	3	50,0	5	83,3	1	16,7
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77.2	56	22.8
	$\chi^2: 26.03, p:0.00$				$\chi^2: 15.20, p:0.00$				$\chi^2: 8.48, p:0.04$			

Evlilik süresi uzadıkça şiddet görme oranında artma olduğu, bu artışta istatistiksel olarak da anlamlı fark bulunduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Bir yıl ve daha az süredeki evlilerde şiddet görme oranı %14.3, 10 yıldan daha fazla evlilerde bu oranın %50.7' oranına ulaştığı saptanmıştır. Duygusal şiddet görme ile evlilik süresi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farklılığın evlilik süresi on yıl ve üzeri olan gruptan (%67,1) kaynaklandığı saptanmıştır. Cinsel şiddet görme ile evlilik süresi arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farkın evlilik süresi 6-10 yıl olan gruptan (%31,8) kaynaklandığı saptanmıştır (Tablo 35).

Tablo 35. Kadınların Şiddet Görme Oranlarının Evlilik Süresine Göre Dağılımı

Evlilik süresi	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1 yıl ve üzeri	12	85.7	2	14.3	10	71,4	4	28,6	14	100	0	,0
2- 5 yıl	32	76.2	10	23.8	25	59,5	17	40,5	37	88,1	5	11,9
6-10 yıl	25	56.8	19	43.2	17	38,6	27	61,4	30	68,2	14	31,8
10 yıl ve üzeri	72	49.3	74	50.7	48	32,9	98	67,1	109	74,7	37	25,3
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77.2	56	22.8
	$\chi^2: 14.56, p:0.00$				$\chi^2: 15.43, p:0.00$				$\chi^2: 9.55, p:0.02$			

Akraba evliliği ile fiziksel şiddet ve duygusal şiddet görme arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Cinsel şiddet görme ile akraba evliliği arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). (Tablo 36)

Tablo 36 . Şiddet Görme Oranlarının Akraba Evliliği ile İlişkisi

Akrabalık	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Yok	14	43.8	18	56.3	91	42,5	123	57,5	169	79,0	45	21,0
Var	127	59.3	87	40.7	9	28,1	23	71,9	21	65,6	11	34,4
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77,2	56	22,8
	$\chi^2: 2.77, p:0.10$				$\chi^2: 2.39, p:0.12$				$\chi^2: 2.11, p:0.15$			

Evlilikte başlık parası alınması ile fiziksel şiddet görme arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Başlık parası alınan evliliklerde fiziksel şiddet oranı (%60.5) daha yüksek bulunmuştur. Duygusal şiddet görme ile evlilikte başlık parası alınması arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Başlık parası alınan evliliklerde duygusal şiddet

görme oranı (%86,0) daha yüksek bulunmuştur. Cinsel şiddet görme ile evlilikte başlık parası alınması arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Başlık parası alınan evliliklerde cinsel şiddet görme oranı (%39,5) daha yüksek bulunmuştur.(Tablo 37).

Tablo 37. Şiddet Görme Şekillerinin Başlık Parası Alınması ile İlişisinin

Başlık Parası	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Var	17	39.5	26	60.5	6	14,0	37	86,0	26	60,5	17	39,5
Yok	124	61.1	79	38.9	94	46,3	109	53,7	164	80,8	39	19,2
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77,2	56	22,8
	$\chi^2: 6.74, p:0.01$				$\chi^2: 15.39, p:0.00$				$\chi^2: 7.22, p:0.01$			

Resmi nikahı olmayanlar(%64.7) resmi nikahı olanlara göre daha yüksek oranda fiziksel şiddete maruz kalmaktalar ancak bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$). Resmi nikahı olmayanlar resmi nikahı olanlara göre daha yüksek oranda duygusal (%76,5) ve cinsel (%35,3) şiddete maruz kalmaktalar ancak bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 38).

Tablo 38 . Şiddet Görme Şekillerinin Resmi Nikahla Evliliğe Göre Dağılımı

Resmi Nikah	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Var	135	59.0	94	41.0	96	41,9	133	58,1	179	78,2	50	21,8
Yok	6	35.3	11	64.7	4	23,5	13	76,5	11	64,7	6	35,3
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77,2	56	22,8
	$\chi^2: 3.62, p:0.06$				$\chi^2: 2.22, p:0.14$				$\chi^2: 0.96, p:0.33$			

Fiziksel şiddet görme ile eşlerin eğitim düzeyi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farkın eşlerin okur-yazar olan gruptan (%75) kaynaklandığı saptanmıştır. Duygusal şiddet görme okur yazar grupta (%87,5) diğer gruplara göre daha yüksek olmasına karşın eşlerin eğitim düzeyi ile duygusal şiddet görme arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Cinsel şiddet görme ile eşlerin eğitim düzeyi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farkın eşlerin okur-yazar olan gruptan (%56,3) kaynaklandığı saptanmıştır (Tablo 39).

Tablo 39 . Şiddet Görme Şekillerinin Eşin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Okur yazar değil	2	50.0	2	50.0	2	50,0	2	50,0	2	50,0	2	50,0
Okur yazar	4	25.0	12	75.0	2	12,5	14	87,5	7	43,8	9	56,3
İlkokul mezunu	68	54.8	56	45.2	46	37,1	78	62,9	100	80,6	24	19,4
Ortaokul mezunu	12	48.0	13	52.0	10	40,0	15	60,0	17	68,0	8	32,0
Lise mezunu	40	71.4	16	28.6	29	51,8	27	48,2	46	82,1	10	17,9
Üniversite mezunu	15	71.4	6	28.6	11	52,4	10	47,6	18	85,7	3	14,3
Toplam	141	57.3	105	42.7	100	40.7	146	59.3	190	77,2	56	22,8
	$\chi^2: 14.38, p:0.01$				$\chi^2: 10.13, p:0.07$				$\chi^2: 15.55, p:0.01$			

Kadınların fiziksel şiddet görmesi ile eşlerin çalışma durumu arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farkın eşlerin çalışma durumuna göre işsiz olan gruptan (%66,7) kaynaklandığı saptanmıştır. Duygusal şiddet görme ile eşin çalışma durumu arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farkın eşlerin çalışma durumuna göre işsiz olan gruptan (%77,8) kaynaklandığı saptanmıştır. Cinsel şiddet görme oranı eşlerin çalışma durumuna göre işsiz olan grupta (%44,4) daha fazla görülmesine karşılık istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$) (Tablo 40).

Tablo 40. Şiddet Görme Şekillerinin Eşin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı

Çalışma Durumu	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sürekli işi var	82	65.6	43	34.4	59	47,2	66	52,8	102	81,6	23	18,4
Geçici işi var	29	46.8	33	53.2	17	27,4	45	72,6	45	72,6	17	27,4
Emekli	24	58.5	17	41.5	20	48,8	21	51,2	33	80,5	8	19,5
İşsiz	6	33.3	12	66.7	4	22,2	14	77,8	10	55,6	8	44,4
Toplam	141	57,3	105	42,7	100	40,7	146	59,3	190	77,2	56	22,8
	<i>$\chi^2:10.58, p:0.01$</i>				<i>$\chi^2: 10.38, p:0.02$</i>				<i>$\chi^2: 7.18, p:0.07$</i>			

Eşin sigara içmesi ile fiziksel şiddet görme arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Sigara içen kişilerin (%53.8) içmeyenlere(%27.2) göre daha fazla fiziksel şiddet uyguladıkları görülmüştür (Tablo 41). Sigara içme oranı arttıkça şiddet uygulama oranının da arttığı saptanmış olup bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Sigara içmeyen kişilerin (%69.9) sigara içen kişilere göre daha fazla duygusal şiddet uyguladıkları görülmüştür ve eşin sigara içmemesi ile duygusal şiddet görme arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Sigara içmeyenlerin (%27,3) sigara içenlere (%16,5) göre daha fazla cinsel şiddet uyguladıkları görülmüştür ve sigara kullanımı ile eşin sigara içmesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 41).

Tablo 41. Şiddet Görme Şekillerinin Eşin Sigara Kullanımı ve Kullanım Miktarına Göre Dağılımı

Sigara	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kullanıyor	66	46.2	77	53.8	57	55.3	46	44.7	86	83.5	17	16.5
Kullanmıyor	75	72.8	28	27.2	43	30.1	100	69.9	104	72.7	39	27.3
1-10 adet/gün	19	59.4	13	40.6	10	31.2	22	68.8	26	81.3	6	18.8
11-20 adet/g	27	54.0	23	46.0	17	34.0	33	66.0	42	84.0	8	16.0
21-40 adet/g	14	41.2	20	58.8	14	41.2	20	58.8	24	70.6	10	29.4
2 paketten ↑	6	22.2	21	77.8	2	7.4	25	92.6	12	44.4	15	55.6
$\chi^2: 17.40, p:0.00$					$\chi^2: 15.85, p:0.00$				$\chi^2: 3.36, p:0.07$			
$\chi^2: 10.05, p:0.02$					$\chi^2: 8.98, p:0.03$				$\chi^2: 15.44, p:0.00$			

Eşin alkol kullanımı, alkol kullanım sıklığı ve alkol kullanım miktarı ile fiziksel şiddet görme arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Alkol kullanımı, sıklığı ve miktarı ile fiziksel şiddet uygulama arasında doğru orantı bir artış bulunduğu saptanmıştır. Eşin alkol kullanımı ve alkol kullanım sıklığı ile duygusal şiddet görme arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmış ($p<0.05$) fakat alkol kullanım miktarı ile duygusal şiddet görme arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Cinsel şiddet görme ile eşin alkol kullanımı, alkol kullanım sıklığı ve alkol kullanım miktarı arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0.05$) (Tablo 42).

Tablo 42. Şiddet Görme Eşin Kullandığı Alkol Miktarı ve Kullanım Sıklığına Göre Dağılımı

Alkol Kullanımı	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kullanmıyor	125	65.1	67	34.9	91	47.4	101	52.6	161	83.9	31	16.1
Kullanıyor	16	29.6	38	70.4	9	16.7	45	83.3	29	53.7	25	46.3
Her Gece	1	6.7	14	93.3	0	0.0	15	100.0	3	20.0	12	80.0
Haftada 1-2	3	21.4	11	78.6	3	21.4	11	78.6	7	50.0	7	50.0
Ayda 1-2	6	37.5	10	62.5	3	18.8	13	81.2	13	81.2	3	18.8
Yılda birkaç kez	5	71.4	2	28.6	3	42.9	4	57.1	5	71.4	2	28.6
Çok az	6	85.7	1	14.3	3	42.9	4	57.1	6	85.7	1	14.3
Az	1	50.0	1	50.0	1	50.0	1	50.1	2	100.0	0	0.0
Orta	8	40.0	12	60.0	5	25.0	15	75.0	13	65.0	7	35.0
Fazla	0	0.0	12	100.0	0	0.0	12	100.0	3	25.0	9	75.0
Çok fazla	0	0.0	10	100.0	0	0.0	10	100.0	3	30.0	7	70.0
$\chi^2: 20.25, p:0.00$					$\chi^2: 15.25, p:0.00$				$\chi^2: 20.11, p:0.00$			
$\chi^2: 10.74, p:0.01$					$\chi^2: 6.52, p:0.09$				$\chi^2: 12.70, p:0.01$			
$\chi^2: 21.374, p:0.00$					$\chi^2: 9.96, p:0.04$				$\chi^2: 11.84, p:0.02$			

Evde eş ve çocuklar dışında yaşayan başka kişilerin bulunması ile fiziksel şiddet görme arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Evde yaşayan kişi sayısı ve yaşayan kişilerin kim olduğuna gören fiziksel ve duygusal şiddet görmede arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Evde eş ve çocuklar dışında yaşayan kişilerin kim olduğuna bağlı olarak duygusal şiddet görme arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Evde yaşayan kişi sayısı arttıkça duygusal şiddet görmede artış istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.005$). Evde eş ve çocuklar dışında yaşayan başka kişilerin bulunması ile cinsel şiddet görme arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 43).

Tablo 43. Şiddet Görme Şekillerinin Evde Eş ve Çocuklar Dışında Yaşayan Başka Kimse Olup Olmasına Göre Dağılımı

Evde Yaşayan Kişi	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Yok	98	58.7	69	41.3	72	43.1	95	56.9	125	74.9	42	25.1
Var	43	54.4	36	45.6	28	35.4	51	64.6	65	82.3	14	17.7
	$\chi^2: 0.40, p:0.53$				$\chi^2: 1.31, p:0.25$				$\chi^2: 1.29, p:0.26$			

Kadınların fiziksel şiddet görme oranlarının gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve çocuk sayısı oranları ile anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Kadınların duygusal şiddet görme oranlarının gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve çocuk sayısı oranları ile anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Kadınların cinsel şiddet görme oranlarının gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve çocuk sayısı oranları ile anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Gebelik olması, gebelik sayısında artış, çocuk sayısındaki artış ile fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet görme arasında doğru orantılı bir artış olduğu saptanmıştır (Tablo 44).

Tablo 44. Şiddet Görme Şekillerinin Gebelik Durumuna ve Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Gebelik Sayısı	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sıfır	24	85.7	4	14.3	19	67.9	9	32.1	27	96.4	1	3.6
1-2 Gebelik	49	57.6	36	42.4	36	42.4	49	57.6	69	81.2	16	18.8
3-4 Gebelik	55	57.9	40	42.1	36	37.9	59	62.1	71	74.7	24	25.3
5 ve üzeri	13	34.2	25	65.8	9	23.7	29	76.3	23	60.5	15	39.5
Canlı Doğum Sayısı	<i>$\chi^2: 17.54, p:0.00$</i>				<i>$\chi^2: 13.53, p:0.00$</i>				<i>$\chi^2: 12.99, p:0.00$</i>			
Sıfır	26	83.9	5	16.1	21	67.7	10	32.3	30	96.8	1	3.2
1-3 Doğum	100	56.8	76	43.2	69	39.2	107	60.8	134	76.1	42	23.9
4 ve üzeri	15	38.5	24	61.5	10	25.6	29	74.4	26	66.7	13	33.3
Çocuk Sayısı	<i>$\chi^2: 14.62, p:0.00$</i>				<i>$\chi^2: 13.22, p:0.00$</i>				<i>$\chi^2: 9.33, p:0.01$</i>			
Sıfır	26	78.8	7	21.2	21	63.6	12	36.4	30	90.9	3	9.1
1-2 Çocuk	71	56.8	54	43.2	49	39.2	76	60.1	96	76.8	29	23.2
3-4 Çocuk	40	54.1	34	45.9	27	36.5	47	63.5	57	77.0	17	23.0
5 ve üzeri	4	28.6	10	71.4	3	21.4	11	78.6	7	50.0	7	50.0
<i>$\chi^2: 11.28, p:0.00$</i>				<i>$\chi^2: 10.01, p:0.02$</i>				<i>$\chi^2: 9.43, p:0.02$</i>				

Kadınların şiddet görme oranlarının kürtaj olup olmaması ve kürtaj sayısı ile anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo). Ayrıca fiziksel şiddet görme ile kürtaj nedenleri arasında da anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Duygusal şiddet görme ile kürtaj olup olmaması ve kürtajın nedenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Cinsel şiddet görme ile kürtaj olup olmaması ve kürtajın nedenleri arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 45).

Fiziksel şiddet ve duygusal şiddet görme ile isteği dışında gerçekleşen düşük sayısına ve düşük nedenine bağlı anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 45. Şiddet Görme Şekillerinin Kürtaj Sayısı ve Kürtaj Nedenine Göre Dağılımı

Kürtaj	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Yok	125	63.1	73	36.9	87	43.9	111	56.1	167	84.3	31	15.7
Var	16	33.3	32	66.7	13	34.	35	66.0	23	47.9	25	52.1
Kürtaj nedeni	$\chi^2: 12.83, p:0.00$				$\chi^2: 3.88, p:0.04$				$\chi^2: 27.12, p:0.00$			
Eş Şiddeti	0	0.0	7	100.0	0	0.0	7	100.0	0	0.0	7	100.0
Ekonomik koşullar	2	16.7	10	83.3	2	16.7	10	83.3	7	58.3	5	41.7
Çocuklarının küçük olması	3	30.0	7	70.0	1	10.0	9	90.0	3	30.0	7	70.0
Eşinin İstememesi	0	0.0	2	100.0	0	0.0	2	100.0	0	0.0	2	100.0
Sağlık Sorunu	8	57.1	6	42.9	7	50.0	7	50.0	10	71.4	4	28.6
Diğer	3	100.0	0	0.0	3	100.0	0	0.0	3	100.0	0	0.0
	$\chi^2: 15.62, p:0.01$				$\chi^2: 17.28, p:0.00$				$\chi^2: 16.45, p:0.01$			

Kadınların fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet görme oranlarının evin yönetiminde kararların birlikte alınıp alınmamasına göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farklılıkların evin yönetimindeki kararların eşin alması kadına danışmaması ve evin yönetimindeki kararları kadının alması eşin ilgisiz olmasından kaynaklandığı saptanmıştır. (Tablo 46).

Tablo 46. Şiddet Şekillerinin Evin Yönetiminde Kararların Alınma Şekline Göre Dağılımı

Evin Yönetiminde Kararlar	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Birlikte alınıyor	98	76,0	31	24,0	80	62,0	49	38,0	113	87,6	16	12,4
Eşi alıyor, danışmıyor	12	21,4	44	78,6	4	7,1	52	92,9	31	55,4	25	44,6
Kendisi alıyor, eşi ilgisiz	4	21,1	15	78,9	1	5,3	18	94,7	12	63,2	7	36,8
Kimini eşi, kimini kendisi	27	65,9	14	34,1	15	36,6	26	63,4	34	82,9	7	17,1
Toplam	141	57,3	104	42,7	100	40,8	145	59,2	190	77,6	55	22,4
$\chi^2: 59.34, p:0.00$					$\chi^2: 60.53, p:0.00$				$\chi^2: 26.26, p:0.00$			

Evlilikteki fiziksel şiddet görmeye göre evlilik öncesi fiziksel şiddet görme oranına göre anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Evlilik öncesi fiziksel şiddet görenlerin evlikte de daha fazla şiddet gördüğü belirlenmiştir. Evlilikteki duygusal şiddet görmeye göre evlilik öncesi duygusal şiddet görme oranına göre anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Evlilikteki cinsel şiddet görmeye göre evlilik öncesi cinsel şiddet görme oranına göre anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 47).

Tablo 47. Şiddet Görme Şekillerinin Evlilik Öncesi Şiddet Görme Şekline Göre Dağılımı

Evlilik Öncesi Şiddet	Fiziksel Şiddet				Duygusal Şiddet				Cinsel Şiddet			
	Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Yok	124	64,2	69	35,8	90	46,6	103	53,4	59	82,4	34	17,6
Var	17	32,0	36	68,0	10	18,9	43	81,1	31	58,5	22	41,5
	$\chi^2: 16.30, p:0.00$				$\chi^2: 12.16, p:0.00$				$\chi^2: 20.04, p:0.00$			

7. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmamıza katılan kadınların %42.7'sinin eşleri tarafından fiziksel şiddet, %59.3'ünün duygusal şiddet, %22.8'inin cinsel şiddete maruz kaldığı görülmüştür. Karataş, Derebent, Yüzer, Yiğit, Özcan'ın yaptığı bir çalışmada eşler arasında uygulanan şiddette duygusal şiddet %30.1, fiziksel şiddet %8.3 bulunmuştur (<http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008). Aile Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından Türkiye genelinde yaptırılan Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları (1994) araştırmasına göre, fiziksel şiddete ailelerin %34'ünde, sözlü şiddete %53'ünde rastlanmaktadır. Çanakkale'de yapılan bir çalışmada kadınların %68'i eşi tarafından duygusal, %56.8'i cinsel, %43.4'ü fiziksel şiddete maruz kaldıkları bulunmuştur (Tanrıverdi ve Şıpkın 2008). Çalışmamızda çıkan sonuçlar diğer araştırmalardaki sonuçlarla benzerlik göstermiştir. Fakat yapılan bazı çalışmalarda fiziksel şiddetin duygusal şiddetten daha fazla olduğu bulunmuştur. Akyüz ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada; en sık görülen aile içi şiddet türü fiziksel (%57), ikinci olarak duygusal şiddettir (%36) (<http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008). Şirin ve Ülger'in yaptıkları çalışmada kadınların %12'si fiziksel şiddet, %10.7'si duygusal şiddet gördüklerini belirtmişlerdir (Şirin ve Ülger 2008). İspanya'da yapılan bir çalışmada kadınların %32'sinin fiziksel, duygusal ve/veya cinsel ihlale maruz kaldığı tespit edilmiştir. Aynı çalışmada en çok karşılaşılan duygusal şiddet (%30.8), fiziksel şiddet (%14.3), cinsel şiddet (%8.9) şeklinde bulunmuştur (Perez et al 2006).). Duygusal şiddetin fiziksel ve cinsel şiddetten daha sık görülmesi beklenen sonuç olup, çalışmaların bir kısmında fiziksel şiddetin daha yüksek görülmesi duygusal şiddetin daha kabullenilen bir durum olması ve daha az şikayet edilen bir durum olmasından kaynaklandığı düşünülmüştür.

Gelişmekte olan ülkelerde kadınların %20-50'si eşlerinin fiziksel şiddetlerinin kurbanıdır. Tanrıverdi ve Şıpkın'ın belirttiğine göre, kadınların Nikaragua'da %52'si, Güney Afrika'da %24.6'sı şiddete maruz kalmaktadır (Tanrıverdi ve Şıpkın 2008). Çin'de yapılan bir çalışmada aile içi şiddet görülme sıklığı %22.6'dır. Hindistan'da yapılan bir çalışmada ise kadınların %24'ü evlilik süresince kocaları tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Tüm bu araştırma sonuçları şiddetin çoğu kültürde oldukça yaygın olduğunu göstermektedir (<http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008).

Çalışmamıza katılan kadınlar şiddete maruz kalma nedenleri olarak %19.2'si eşinin ailesinden kaynaklanan nedenler, %16.4'ü sebepsiz-anlam veremediğini ve sevgi-saygı eksikliği olduğunu, %13.7'si kıskançlık ve ekonomik nedenler, %9.6'sı alkol, %4.1'ibaşka kadının varlığı, %2.1'i ev işlerinden ve çocuklardan kaynaklanan sebepler, %1.4'ü inançlardaki uyumsuzluk, %0.7'si kendi ailesinden kaynaklanan sebepler, %0.4'ü eğitim ve kültür farkı olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 17). Erdem ve Muslu'nun yaptığı bir araştırmada kadınların şiddet görme nedenlerine ilişkin görüşlerinde birinci sırada erkekten kaynaklanan nedenler (%46.4), ikinci sırada kadından kaynaklanan nedenler (%30.4), maddi sıkıntı (%17.4) ve geçimsizlik (%5.8) olarak belirtmişlerdir (Erdem ve Muslu 2002). Yapılan bir araştırmaya göre, şiddet gören kadınların belirttiği erkekten kaynaklanan nedenler %48.1, kadından kaynaklanan nedenler %9.7, maddi güçlükler %28.2, sudan sebepler (belli bir nedeni yok diye ifade edilenler) %10.3'tür (Erdem ve Muslu 2002). Batıkent'te yapılan çalışmada kadınların %30.6'sı kendilerine neden şiddet uygulandığını bilmediğini, %20.4'ü her şeyin kendisine şiddet uygulanmasına neden olduğunu, %14.3'ü kıskançlığın, %12.7'si yoksulluğun, %16.3'ü dedikodunun, %5.7'si çocukları nedeniyle şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Çetin,Kuzu, Sorgutan, Ak ve Pekcan 2005).

Başbakanlık araştırmasına göre kadından kaynaklanan nedenler daha yüksek bulunmuştur. Başka bir araştırmaya göre kadınların çoğu şiddet görme nedenini maddi sorunlara (%39.45) bağlamıştır (Erdem ve Muslu 2002). Yapılan bir çalışmada kadınlar en çok çocukların bakımını ihmal ederse (%42.5) ve kocalarına karşılık verirlerse (%41.8) dayanın haklı olduğunu düşünmektedir. Şiddeti haklı gerektirebilecek herhangi bir nedene evet diyenlerin sıklığı %78.1'dir. (Hıdıroğlu ve ark 2006). Çalışmamızın sonuçları ve diğer çalışma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde kadınların şiddete uğrama nedenlerinde ortak görüşün ekonomik nedenler, erkekten kaynaklanan nedenler (eşin ailesi), kadından kaynaklanan nedenler ve kıskançlık olduğu söylenebilir.

Karataş ve ark. yaptıkları çalışmada kadınların eşler arasındaki şiddetin nedenleri ile ilgili görüşlerinde, kadınların %52.5'i eşler arasındaki şiddetin nedenini eşin söz dinlememesi olarak belirtmiştir. Diğer nedenler ise sırasıyla, %15.5 eşin eğitim düzeyinin düşük olması, %11.7'i yetiştirilme tarzı, %10.2 kadının ekonomik bağımsızlığının olmaması, %10.2 ekonomik nedenler olarak bulmuşlardır (<http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008). Karataş ve ark. belirttiğine göre, Ankara'da yapılan bir çalışmada aile

içi şiddetin nedenleri sayılırken en fazla belirtilen neden saygısızlık ve söz dinlememe olmuştur. Aynı çalışmada şiddetin nedenleri; eğitimsizlik ve kültürsüzlük (%19.8), ekonomik nedenler ve yoksulluk (%14.7), iletişimsizlik ve güvensizlik (%15.3) olarak belirlenmiştir. kadınların. Malatya’da yapılan bir çalışmada kadınların kendilerine göre şiddet görme nedenleri olarak birinci sırada maddi nedenler (%45.4), erkeklerin eşlerini dövme nedeni olarak da birinci sırada kadının ekonomik özgürlüğü olmadığı için (%22.2) ve daha sonra erkekler eğitimsiz olduğu için (%15.6), kadınlar eğitimsiz olduğu için (%8.2) gelmektedir (Kurçer ve ark. 1999). Türkiye genelinde yapılan çalışmanın sonucunda eşler arasındaki gerginleşme nedenleri olarak eşin evle ilgilenmemesi (%66.2), eşin saygısız tavır ve davranışları (%56.6) ve eşin kötü alışkanlıkları (%56.5) olarak sıralanmaktadır (<http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008).

Çalışmamızda şiddet gören kadınların %13’ünün eşini şikayet ettiği, %87’sinin eşini şikayet etmediği belirlenmiştir (Grafik 1). Şikayette bulunan kadınların %89.5’i şikayet esnasında zorluk yaşadığını, %52.9’u yaşanan zorluğun aile baskısından, %29.4’ü yasal prosedürden, %17.6’sı eşinin baskısından kaynaklandığını belirtmişlerdir (Tablo 18). Çalışmamızda çıkan sonuçlarda şikayet esnasında yaşanan zorluğun yüksek bulunması kadına yönelik şiddetin hem aile içinde hem de yasal süreç içerisinde şikayet edilmemesi gereken, kadın ve erkeğin kendi arasında çözmesi gereken önemli bir sorun olarak görülen geleneksel yaklaşımdan kaynaklandığını düşündürmüştür.

Çetin ve ark. Ankara Batıkent’te yaptıkları bir çalışmada şiddet gören kadınların %4.1’i şiddet sonrası polise başvurmuş, %45.3’ü sözle karşılık vermiş, %6.1’i eşine şiddetle karşılık vermiş, %26.5’i kaçarak tepki vermiş, %18’i hiçbir şey yapmamıştır (Çetin ve ark. 2005). Yapılan bir çalışmada çalışmada şiddet gören kadınların %37’sinin yasal işleme başvurduğu ve başvurularının %71’inin lise ve üzeri eğitime sahip olduğu saptanmıştır (Çelik, Öztürk, Savcı ve Yeter 2008).

Karataş ve ark. yaptığı çalışmada kadınların %44.9’u şiddet gören kişinin yapması gereken en doğru davranışın hakkını aramak olduğunu, %31.7’si sessiz kalmak olduğunu, %23’4’ü ise karakola veya aile büyüklerine şikayet etmek olduğunu belirtmişlerdir. Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları (1994) araştırmasında, şiddete maruz kalanların %80’inin

yapacak fazla bir şey olmadığına inandığını bildirilmektedir (<http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008).

Erdem ve Muslu'nun yaptığı araştırmada şiddet gören kadına göre; şiddete maruz kaldığında yapılması gerekenler, %56.5 sabretmeli, uyum sağlamalı, %30.4 tavır koymalı, %13.1 boşanmalı şeklinde bulunmuştur(Erdem ve Muslu 2002). Erdem ve Muslu'nun belirttiğine göre, yapılan bir araştırmada çaresizliğin kabullenilmesi ve pasif tavır benimseme (kadının şiddet hareketini körükleyebilecek her türlü davranıştan kaçınması gibi) sık karşılaşılan temel yaklaşımlardır. Bunların dışında kalan ve aktif çözümler olarak adlandırılmış yaklaşımların (kadının ya da erkeğin psikologa/doktora gitmesi, erkeğin alkol tedavisi görmesi gibi) daha az ifade edildiği belirtilmektedir. Seyrek olarak da şiddet gören kadının Tanrıya sığınması gerektiği söylenmektedir. Başka bir araştırmada da eşinden olumsuz davranış gören kadınların tepkilerinin çoğunlukla, sessiz kalmak ve yalvarmak biçiminde olduğu belirtilmektedir (Erdem ve Muslu 2002).

Çalışmamızda kadınların %39.8'i Ailenin Korunmasına Dair Kanun Hakkında bilgi sahibi olduğunu, %35.8'i bilgisi olmadığını, %24.4'ü ise fikri olmadığını belirtmiştir (Grafik 2). Kanunu bildiğini ifade edenlerin kanunun içeriği konusunda %26.5'i kanunu yeterli bulurken %51.1'i kanunun yeterli olmadığını belirtmişlerdir (Grafik 3). Türkiye genelinde yapılan kadına yönelik şiddet ile ilgili çalışmada kadınların %57.2'si Ailenin Korunmasına Dair Kanun'dan haberdar olduğunu, %42.8'i kanundan haberdar olmadığını belirtmiştir. %4'ü de kanundan faydalanan bir kişi tanıdığını belirtmiştir (Altınay ve Arat 2007). Bu çalışmada Ailenin Korunmasına Dair Kanun'u bildiğini söyleyenlerin oranı bizim çalışmamıza göre daha yüksek bulunmuştur. Bu durum Altınay ve Arat'ın yaptığı çalışmanın Türkiye geneline yönelik bir çalışma olmasından kaynaklanabileceğini düşündürmüştür. Karataş ve ark. yaptığı çalışmada kadınların %59.2'si, şiddet gören kadınlara yardımcı olacak kanunlar olduğunu ifade ettiği belirtilmiştir. Kadınların %93.6'sı bu kanunların varlığını televizyondan, %6.4'ü de çevresinden öğrendiği bildirilmiştir. (<http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008).

Çalışmamızda çıkan sonuçlara göre toplumun 4320 sayılı kanun hakkında yetersiz bilgiye ve bilgilendirmeye sahip olduğu saptanmıştır. Bu durumun kadına yönelik şiddetin adli makamlara bildirilmemesinde rol oynayabileceği düşünülmüştür.

Çalışmamızda kadınların %77.6'sı erkeklerin eşlerine şiddet uygulayamayacağını belirtirken %34.1'i namus meselelerinde, %11'i aile büyüklerine saygı göstermezse, %9.8'i çocuklara yeterli bakım yapmaz ise, %8.1'i kadın eşine karşı çıkarsa, %5.7'si kadın ev işlerini yerine getirmemezse uygulayabileceğini belirtmişlerdir (Tablo 19). Kadınların büyük çoğunluğu erkeklerin eşlerine şiddet uygulayamayacağını belirtse de bazı durumlarda şiddeti meşru gördükleri belirlenmiştir. Bu durum kadınların, geleneksel öğretilerden dolayı evdeki sorunlarda kendilerini suçlu hissetmelerinden, eşlerinin memnun edilmesinin kadının temel görevlerinden biri olduğunu düşünmelerinden kaynaklanmış olabilir. Altınay ve Arat'ın Türkiye genelinde yaptığı çalışmada “Bazı durumlarda erkekler eşlerini dövebilir” diye düşünen kadınların Türkiye örneklemindeki oranı %11, Doğu Anadolu Bölgesi örnekleminde %14 bulunmuştur (Altınay ve Arat 2007). Altınay ve Arat'ın belirttiğine göre, Yılmaz Esmer ve öğrencilerinin 1991 yılında İstanbul'da temsili bir örneklem seçerek 572 kadınla yaptıkları araştırmada, kadınların yarısına yakın bölümü “sizce bir kadının, kocasından dayak yemeği hak ettiği durumlar olabilir mi?” sorusuna “evet” yanıtını vermişlerdir. 1993-94 yıllarında Ankara'da temsili olmayan bir örneklemle 155 kadınla görüşen Leyla Gülçür de benzer bir sonuca ulaşmıştır. Kadınların %43'ü şiddeti her zaman, sık sık veya bazen “haklı” gördüklerini belirtmişlerdir. T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu tarafından Türkiye çapında 1995 yılında yapılan Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları araştırmasında “şiddete maruz kalan kadınların büyük kısmının şiddeti kavramsal olarak ‘normalize etmek’ eğiliminde oldukları” sonucuna varılmıştır (Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu 1995). Yapılan çalışmalardaki sonuçların çalışmamızı destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Çalışmamızda fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet ile kadınların yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p < 0.05$). 41-45 yaş grubunda fiziksel şiddet %70.4 duygusal şiddet %81.5 bulunmuştur. (Tablo 23). Saldırganlık, şiddet eylemleri ve kargaşa bütün toplumu derinden etkiler. Gelişmiş ülkelerde kadına şiddet 15-44 yaş arası kadınlarda en önemli ikinci yaralanma nedeni olarak bildirilmiştir (Yaşan ve Gürgen 2004). Batıkent'te yapılan araştırmada en az şiddete maruz kalma oranı %6.3 ile 20-14 yaş grubunda, en çok şiddete maruz kalma oranı %50 ile 40-44 yaş grubundadır (Çetin ve ark. 2005). Çalışmamızda çıkan sonuçların diğer çalışmalarla benzerlik gösterdiği görülmüştür. Erdem ve Muslu'nun yaptığı araştırmada şiddet gören kadınların en çok 25-45 yaşları arasında (%83.3-%62.8) olduğu görülmüştür (Erdem ve Muslu 2002).

. Çalışmamızda eşler arasındaki yaş farkına göre fiziksel ve cinsel şiddet arasında anlamlı fark bulunmamasına karşın duygusal şiddet arasında anlamlı fark bulunmuş ve bu farkın eşler arasındaki yaş farkının on yaş ve üzeri gruptan olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). On yaş ve üzeri grupta fiziksel şiddet %60, duygusal şiddet %72, cinsel şiddet %32 bulunmuştur (Tablo 24). Bu durumun yaş farkında fiziksel bir şiddet ve cinsel şiddette fark olmazken, yaş farkının arttığı durumlarda duygusal şiddetin arttığını göstermektedir. Yaş ilerledikçe kazanılan deneyimin daha az deneyimi olan kişilere karşı duygusal şiddet olarak yansıyabileceğini göstermektedir.

Çalışmamızda kadınların fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet görme ile medeni durumu arasında anlamlı fark bulunmuş ve bu farkın boşanmış gruptan kaynaklandığı görülmüştür ($p<0.05$). (Tablo 25). İspanya’da yapılan bir çalışmada da boşanmış kadınlarda şiddet görülme durumu diğer gruplara göre daha yüksek bulunmuştur (Perez et al 2006). Türkiye genelinde yapılan çalışmada boşanmış veya ayrılmış kadınlarda fiziksel şiddet görülme oranı %78 bulunmuştur (Altınay ve Arat 2007). Çalışmamızda ise fiziksel şiddet %87.5, duygusal şiddet %100, cinsel şiddet %56.3 bulunmuştur. Diğer çalışma sonuçlarının çalışmamızda çıkan sonuçları destekler nitelikte olduğu görülmüştür. Bu çalışma sonucunda şiddet gören kadınların eşlerinden boşanarak şiddetten uzaklaşmaya çalıştıkları sonucuna veya devam eden evliliklerde kadınların şiddetin var olduğunu ifade etmekte zorlandığı sonucuna varılabilir.

Çalışmamızda kadınların fiziksel ve duygusal şiddet görmeleri ile yaşadıkları yer arasında anlamlı fark bulunmuş ($p<0.05$) ve farkın köyde yaşayanlardan kaynaklandığı görülmüştür (Tablo 26). Bu sonucun kırsal bölgede yaşayan kadınların geleneksel öğretilerinden dolayı daha fazla şiddete maruz kalabileceğini düşündürmüştür. Farklı açıdan baktığımızda şehir merkezinde yaşayan kadınların eğitim, iş ve kendini geliştirme olanaklarına daha fazla sahip olduğu ve daha az şiddete maruz kaldığı düşünülmektedir. Cinsel şiddet görme ile kadınların yaşadıkları yer arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 26). Evlilik içi cinsel şiddetin rahat konuşulabilen ve rahat ifade edilebilen bir konu olmamasından kaynaklanabileceği düşünülmüştür. Çalışmamızda fiziksel şiddet %59.6, duygusal şiddet %74.5, cinsel şiddet %26.9 bulunmuştur. Türkiye genelinde yapılan çalışmada il merkezinde oturanların fiziksel şiddet görme oranı ilçe ve köyde oturanlara göre daha yüksek bulunmuştur (Altınay ve Arat’ın 2007). Çalışmamızda çıkan sonuçlar bu çalışma

sonucuna göre farklılık göstermiştir. Bu farklılığın Altınay ve Arat'ın çalışmasının Türkiye genelinde yapılmış olması ve il merkezlerinin daha fazla göç almasına bağlı olabileceğini düşündürmüştür.

Çalışmamızda kadınların fiziksel ve duygusal şiddet görmesi ile eğitim durumları arasında anlamlı fark bulunmuş ($p<0.05$) bu farkın okur-yazar olmayanlardan kaynaklandığı görülmüştür. Cinsel şiddet görme ile eğitim durumu arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo 27). Çalışmamızda eğitim durumu arttıkça şiddet gördüğünü belirtme olayı genel olarak azalmaktadır. Tanrıverdi ve Şıpkın'ın yaptıkları çalışmada fiziksel, duygusal, cinsel şiddet görme oranı ilkokul mezunu kadınlarda daha yüksek bulunmuştur (Tanrıverdi ve Şıpkın 2008). Eğitim ile ilgili olarak İspanya'da yapılan çalışmada hiç eğitim almamış veya ilkokul mezunu olanların daha fazla duygusal ve cinsel şiddete maruz kaldığı görülmüştür (Perez et al 2006). Altınay ve Arat'ın yaptıkları çalışmada okuma yazma bilmeyen kadınlar arasında en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldığını söyleyenlerin oranı %43 iken, yüksek öğrenim görmüş kadınlar arasında bu oran %12 bulunmuştur (Altınay ve Arat'ın 2007). Bizim çalışmamızda ise okur yazar olmayan grupta fiziksel şiddet %77.3, duygusal şiddet %90.9 bulunmuştur. Cinsel şiddet görme ise %36 ile okur yazar olan grupta daha yüksek bulunmuştur. Bu durumun okur yazar olmayan kadınlara anket formları okunarak doldurulduğu ve cinsel şiddetle ilgili sorulara açık bir şekilde cevap vermemesinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmüştür. Çalışmamızda çıkan sonuçlar literatür ile benzerlik göstermiştir. Ancak bu sonuçlar eğitim seviyesi yükseldikçe kadınların maruz kaldıkları şiddeti ifade etmede zorlandıklarını da düşündürebilir.

Literatür kadınlarda eğitim düzeyi yükseldikçe şiddet görme prevalansının düştüğü yönündedir. Yapılan bir çalışmada ilkokul mezunu kadınlar şiddeti en sık deneyimleyen (%62.3) okur yazar olmayan (%7.2) ve üniversite mezunları ise şiddeti en az deneyimleyen grup olarak belirlenmiştir. Tokdemir, Deveci ve Açık'ın Elazığ'da yaptıkları çalışmada şiddet gören kadınların %77.3'nün eğitim durumunu ilköğretim veya altı olarak belirlenmiştir (Tokdemir, Deveci ve Açık 2003). Erdem ve Muslu'nun yaptığı çalışmada ilkokul mezunu olan kadınların daha fazla şiddete maruz kaldığı görülmüştür. (Erdem ve Muslu'nun 2002). Sevcen ve ark. yaptıkları çalışmada kadınlarda öğrenim düzeyi

düştükçe fiziksel şiddete maruz kalmanın arttığı görülmüştür (Sevencan, Erbaydar ve Akın 2008).

Çalışmamızda ve yapılan diğer çalışmalarda cinsel şiddetin daha az ifade edildiği görülmektedir. Çalışmamızda kadınların fiziksel ve duygusal şiddeti daha fazla ifade etmelerinin sebebi toplumda daha fazla görülmesinden kaynaklanabilir. Cinsel şiddetin kadınlar tarafından daha az ifade edilmesi, kadınların bu konudaki bilgilerinin yetersiz olduğunu ya da bu davranışları şiddet olarak düşünmediklerini gösterebileceği ya da karı koca arasında yaşanabilecek cinsel taciz olaylarının, evlilik ve aile yapısı içinde şiddetten sayılmaması ya da bir yabancı ile paylaşılmayacak derecede mahrem bir konu olarak algılanmasından kaynaklandığını da savunnan görüşler vardır (Güler, Tel ve Tuncay 2005).

Çalışmamızda Ailenin Korunmasına Dair Kanunu bilme ile kadının eğitim durumu arasında anlamlı fark olduğu ($p<0.05$), eğitim düzeyi arttıkça kanunu bilme oranının yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 28). Eğitim kadınların öz saygılarının gelişmesine yardım eden ve kendilerine güvenlerini artıran önemli bir faktördür. Okuryazarlık bireylerin gerekli bilgilere ulaşmalarına yardım etmektedir. Bu durum kadınların yeni seçeneklerin farkına varmalarına ve rasyonel kararlar verebilmelerine yardımcı olmaktadır (Ayaz ve Efe 2007).

Çalışmamızda geçici işi olanlarda fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet görme oranları yüksek bulunmasına karşın fiziksel ve duygusal şiddet görme ile kadının çalışma durumu arasında anlamlı ($p>0.05$) bir fark bulunamamıştır (Tablo 29). Muslu ve Erdem'in araştırmasında geçici bir işte çalışanların şiddet görme oranı daha yüksek bulunmuştur (Muslu ve Erdem 2002). Çalışmamızda geçici işi olanlarda fiziksel şiddet %57.9, duygusal şiddet %68.4, cinsel şiddet %39.5 bulunmuştur. Sevencan ve ark. yaptıkları çalışmada fiziksel şiddete maruz kalma yüzdesi ekonomik durumunu kötü olarak tanımlayanlarda daha yüksek bulunmuştur (Sevencan ve ark. 2008).

Çalışmamızda fiziksel şiddet görme ile kadınların çalıştığı işe göre dağılımı arasında anlamlı ($p<0.05$) fark bulunmuş iken duygusal ve cinsel şiddet görme ile çalıştığı iş arasında istatistiksel olarak anlamlı ($p>0.05$) fark bulunmamıştır. İşçi grubunda fiziksel şiddet %58, duygusal şiddet %64, cinsel şiddet %34 bulunmuştur (Tablo 30). Şiddet gören kadınların geçici bir işte veya işçi grubunda olması, eşlerinin genelde işsiz olması veya kazandıkları parayla evin geçimini sağlamakta yetersiz kalmalarından kaynaklanabilir.

Çalışmamızda çalışan kadınların aldığı ücret ve şiddet görme durumlarına göre dağılımında 500 TL'den az ücret alanlarda bütün şiddet türlerinin yüksek oranda görülmesine karşın cinsel şiddet görme ile alınan ücret arasında anlamlı ($p>0.05$) fark bulunamamıştır. Çalışmamızda cinsel şiddetin ekonomik kazanca göre farklılık görülmemesi, cinsel şiddetin daha çok kültürel yapıdan kaynaklanmasından olduğu düşünülmüştür. Fiziksel ve duygusal şiddet görme ile alınan ücret arasında anlamlı ($p<0.05$) fark bulunmuştur (Tablo 31). İspanya'da yapılan bir araştırmada duygusal şiddetin her sosyoekonomik seviyedeki kadında görüldüğü, fiziksel ve cinsel şiddetin düşük gelir seviyesine sahip kadınlarda daha fazla görüldüğü ortaya çıkmıştır (Perez et al 2006). Geliri 500 TL'den az olan kişilerde fiziksel şiddet %62.5, duygusal şiddet %72.9, cinsel şiddet %41.7 çıkmıştır. Gelir seviyesi yüksek kadınlar kendilerini eşlerine gelir seviyesi düşük kadınlar kadar bağımlı hissetmediklerinden şiddete maruz kalma durumları daha azdır.

Çalışmamızda çalışan kadınların kazançlarını kullanma ve şiddet görme durumlarına bakıldığında, kazançlarını eşine teslim eden kadınların fiziksel, duygusal, cinsel şiddet görme durumları diğer gruplara göre daha yüksek olmasına karşın anlamlı ($p>0.05$) farklılık bulunmamıştır. Bu grupta fiziksel şiddet %62.5, duygusal şiddet %70.8, cinsel şiddet %34.4 bulunmuştur (Tablo 32). Eşler arasındaki gelir farkı ya da kadının erkekten daha fazla gelir getirmesi şiddeti artıran bir sebep olarak görülebilmektedir.

Aile içi şiddetle ilgili birçok teori vardır. Bunlardan bir tanesi erkeklerin kendilerini kontrol eden başka bir kaynak olmadığında kadınlara şiddet uyguladıklarıdır. Alternatif olarak bir diğeri, yoksulluk ve yakın eş şiddeti ilişkisini açıklamaya çalışan stres teorisidir. Daha güncel olarak Bourdeu tarafından 1996'da öne sürülen ev içi şiddete yol açan mekanizma ile ilgili teori, yoksulluk ve işsizlik ile ilgili erkeğin yapabilirliklerinin sınırlanmasıyla, evi geçindiren olmasına dayalı "başarılı" erkeklik idealinin zedelenmesidir. Erkekliğin uğradığı bu zarar kadına ataerkil bir ekonomik yapılanmada iş güç sahibi olamayacağı baskısıyla şiddet olarak döner ve bu durum kadın tarafından da normalleştirilir (Hıdıroğlu ve ark. 2006).

Çalışmamızda kadınların evlenme şekli ve şiddet görme durumlarına bakıldığında görücü usulü istemeyerek evlenenlerde fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet görme oranları yüksek bulunmuş, fiziksel ve cinsel şiddet görme ile evlenme şekli arasında anlamlı

($p<0.05$) farklılık görülmesine karşın duygusal şiddet ve evlenme şekli arasında anlamlı ($p>0.05$) farklılık görülmemiştir (Tablo 33). Karataş ve ark. yaptıkları çalışmada en fazla görücü usulü ile istemeden evlenen kadınlarda (%56.8) aile içi şiddet olduğu belirlenmiştir (<http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008).

Çalışmamızda görücü usulü/istemeyerek yapılan evliliklerde fiziksel şiddet %70.6, duygusal şiddet %76.5, cinsel şiddet %52.9 bulunmuştur. Altınay ve Arat'ın yaptıkları çalışmada kendileri tanışıp anlaşılarak ailelerin onayıyla evlenenlerin %28'i, görücü usulü ile evlenenlerin %37'si en az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmaktayken, bu oran kendileri tanışıp anlaşılarak ancak ailelerin onayını almadan evlenenlerde %49 bulunmuştur (Altınay ve Arat 2007). Çalışmamızda çıkan sonuçlar diğer çalışma sonuçları ile benzerlik göstermiş olup, ailenin zorlaması ve aile desteği olamadan yapılan evliliklerin kadınların şiddete uğrama durumlarını artırabileceği sonucuna varılmıştır.

Çalışmamızda evlenme yaşı ile fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet görmeleri arasında anlamlı ($p<0.05$) fark bulunmuş olup bu farkın evlenme yaşı on sekiz yaş ve altı gruptan kaynaklandığı görülmüştür (Tablo 34). Ayrancı ve ark. yaptıkları çalışmada kadınların ilk şiddet deneyimlerinin yirmi yaş ve altı grupta (%46.4) meydana geldiği bulunmuştur (Ayrancı ve ark. 2002). Çalışmamızda 18 yaş altı grupta fiziksel şiddet %62.2, duygusal şiddet %73.2, cinsel şiddet %32.9 bulunmuştur. Yine İspanya'da yapılan bir çalışmada daha genç yaştaki kadınların fiziksel ve duygusal şiddete daha çok maruz kaldığı bulunmuştur (Perez et al 2006). Çalışmamızda çıkan sonuçlar literatür ile uyumlu bulunmuş ve genç yaştaki kadınların daha çok şiddete maruz kaldığı görülmüştür.

Çalışmamızda kadınların evlilik süresi uzadıkça fiziksel, duygusal ve cinsel şiddete daha çok maruz kaldığı ve bu sonucun anlamlı ($p<0.05$) bulunduğu görülmüştür (Tablo 35). Batıkent'te yapılan bir araştırmada evliliğin ilk yıllarında aile içi şiddetin en az (%9.3), on yıl ve üzerinde bir sürede evli olanlarda ise aile içi şiddetin en çok (%40.3) görüldüğü saptanmıştır (Çetin ve ark 2005). Karataş ve ark. yaptıkları çalışmada aile içi şiddet en fazla (%47.4) evlilik yılı 10-17 yıl arasında evli olan kadınlarda görülmüştür (<http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008). Kurçer ve ark. yaptığı çalışmada da 10 yıldan uzun süreli evliliği olan kadınlarda aile içi şiddet anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Kuçer, Güneş ve Genç 1999). Çetin ve arkadaşlarının çalışmasında evliliğin

ilk yıllarında aile içi şiddetin en az olduğu (%9.3), on yıl ve üzerinde bir süredir evli olanlarda ise en çok (%40.3) görüldüğü saptanmıştır (Çetin ve ark. 2005) Çalışmamızda ise evlilik süresi ve şiddet dağılımında fiziksel şiddet %50.7, duygusal şiddet %67.1, cinsel şiddet %31.8 bulunmuştur. Yapılan benzer çalışmalar çalışmamızda çıkan sonuçları destekler niteliktedir. Evlilik yılı arttıkça şiddetin daha fazla olması, şiddetin ekonomik nedenler ve çocuklardan kaynaklanabileceğini, eşler arası sevgi ve saygının azalmasına bağlı olabileceğini düşündürmüştür. Bununla beraber Erdem ve Muslu'nun yaptıkları bir çalışmada fiziksel şiddet gören kadınların genellikle evliliklerinin ilk günlerinden itibaren eşleri tarafından dövülmeye başladıkları görülmüştür. Yapılan bir araştırmada da ilk şiddet davranışı, %57.7 oranında evliliğin ilk günlerinde başladığı belirlenmiştir (Erdem ve Muslu 2002). Bu sonuçlar araştırma bulgularımız ile uygunluk göstermemektedir.

Çalışmamızda akraba evliliği ve kadınların fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet görmeleri arasında anlamlı ($p>0.05$) fark bulunmamıştır (Tablo 36). Akraba evliliği olanlarda fiziksel şiddet %56.3, duygusal şiddet %71.9, cinsel şiddet %34.4 bulunmuştur. Çalışmamızda başlık parası alınması ile kadınların fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet görmeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) fark bulunmuştur (Tablo 37). Başlık parası ve şiddet görme oranında fiziksel şiddet %60.5, duygusal şiddet %86, cinsel şiddet %39.5 bulunmuştur. Bu sonucun istenmeden yapılan evliliklerden, kadının ekonomik kazanç kaynağı olarak görülmesinden ve evlenen kadının aile desteğinden yoksun olmasından kaynaklanabileceği düşünülmüştür.

Çalışmamızda kadınların resmi nikahı olmayanların fiziksel, duygusal ve cinsel şiddete uğramaları resmi nikahı olanlara göre daha yüksek olmasına karşın anlamlı ($p>0.05$) fark bulunmamıştır (Tablo 38). Resmi nikahı olmayanların %64.7'sinin fiziksel şiddet, %76.5'inin duygusal şiddet, %35.3'ünün cinsel şiddete maruz kaldığı görülmüştür.

Eşin eğitimi ve kadınların şiddete uğrama durumlarına göre dağılımına bakıldığında, okur yazar olan grupta kadınların fiziksel, duygusal ve cinsel şiddete daha çok uğramalarına karşın, fiziksel ve cinsel şiddet görmede anlamlı ($p<0.05$) fark bulunmuş iken duygusal şiddet görmede anlamlı ($p>0.05$) fark bulunmamıştır (Tablo 39). Altınay ve Arat'ın yaptıkları çalışmada eşi okur yazar olamayan kadınların yarısı en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldığını söylemiştir (Altınay ve Arat 2007). Ayrancı ve ark. yaptıkları çalışmada

şiddet gören kadınların eşlerinin %80.9'unun lise ve daha düşük eğitime sahip olduğu görülmüştür (Ayrancı ve ark. 2002). Çalışmamızda ise kadınların eş eğitimine göre fiziksel şiddete %75, duygusal şiddet %87.5, cinsel şiddet %56.3 oranında maruz kaldıkları görülmüştür. Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı'nın (1994) yaptırdığı çalışmada eşlerin daha iyi eğitim görmüş olmasının aile içindeki şiddeti azalttığı bildirilmiştir (Karaçam, Çalışır, Dündar, Altuntaş ve Avcı 2006). Çalışmamızda çıkan sonuçlar diğer çalışma sonuçları ile uyumluluk göstermekle beraber üniversite mezunu kişilerinde eşlerine şiddet uyguladıkları görülmüştür. Bu durum eğitim dışında şiddete neden olan diğer etkenlerin varlığını da düşündürmüştür. Ayrıca eğitim seviyesinin yükselmesi şiddeti ifade etmeyi engelleyen bir sebep olarak da görülebilir.

Eşin çalışma durumu ile kadınların şiddete maruz kalmasında, eşleri işsiz olan kadınların fiziksel, duygusal ve cinsel şiddete daha çok maruz kaldığı görülmüştür. Fakat eşin çalışma durumu ile cinsel şiddet görme arasında anlamlı ($p>0.05$) fark bulunamamıştır (Tablo 40). Batıkent'te yapılan bir çalışmada işsiz olan erkeklerin tümünün eşlerine şiddet uyguladığı görülmüştür (Çetin ve ark. 2005). Çalışmamızda ise eşleri işsiz olan kadınların %66.7'si fiziksel şiddet, %77.8'i duygusal şiddet, %44.4'ünün cinsel şiddete maruz kaldığı görülmüştür. Erdem ve Muslu'nun yaptığı çalışmada şiddet görmeyen kadınların eşlerinin %76.1'nin çalışan ve düzenli bir geliri olduğu belirlenmiştir. Şiddet gören kadınların eşlerinin geçici işlerde sigortasız olarak çalıştığı belirlenmiştir (Erdem ve Muslu 2002). Eşin çalışmaması dolayısı ile gelirin olmaması kadınların şiddete uğrama durumlarını artırdığı görülmüştür. Yapılan bir çok çalışmada aile içi şiddeti artıran olaylar arasında ekonomik yetersizlik ilk üç sırada yer almaktadır (Güler ve ark. 2005).

Eşlerin sigara kullanımı ve kullanım miktarı ile kadının şiddete uğraması durumuna bakıldığında, sigara içen erkeklerin eşlerine daha fazla fiziksel şiddet uyguladığı, sigara içmeyen erkeklerin ise eşlerine daha fazla duygusal ve cinsel şiddet uyguladığı görülmüştür (Tablo 41) Çalışmamızda eşleri alkol kullanan kadınların %70.4'ünün fiziksel, %83.3'ünün duygusal ve %46.3'ünün cinsel şiddete maruz kaldığı görülmüştür (Tablo 41). Erdem ve Muslu'nun yaptığı çalışmada eşlerine fiziksel şiddet uygulayan erkeklerin, uygulamayanlara göre daha fazla oranda alkol kullandığı ve kumar oynadığı belirlenmiştir (Erdem ve Muslu 2002). Başka bir çalışmada şiddete başvuran erkeklerin en fazla alkol kullanma alışkanlığı (%33) olmak üzere, büyük bir bölümünün (%72.4) bir yada daha fazla

istenmeyen alışkanlıklarının bulunduğu bildirilmiştir (Karaçam ve ark. 2006). Çalışmamızda çıkan sonuçlar diğer çalışma sonuçları ile uyumlu olup, alkol almanın şiddete eğilimi artırdığını ve aile bütünlüğüne zarar veren bir sorun olduğunu düşündürmüştür. Ayrıca sigaranın şiddeti ortaya çıkaran bir unsur olduğu söylenemese de bağımlılık yapan madde kullananların şiddete daha yatkın kişiler olup olmadığı araştırılması gereken bir durumdur.

Çalışmamızda evde eş ve çocuklar dışında yaşayan kişi sayısı arttıkça kadınların duygusal şiddet görmesi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş fakat fiziksel ve cinsel şiddet görme ile evde yaşayan kişi sayısı arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (Tablo 42). Evde eş ve çocuklar dışında yaşayan kişilere bakıldığında çoğunluğunu kayınvalide ve kayınpeder (%77.2) olduğu görülmüştür (Tablo 6). Evde yaşayan kişilerin kayınvalide ve kayınpederin olması duygusal şiddeti artıran bir sebep olarak düşünülmüştür ki çalışmamızda kadınlara yöneltilen “evlilikte şiddete maruz kalma nedeniniz nedir” sorusuna %19.2’si eşinin ailesinden kaynaklanan sebepler olduğunu belirtmişlerdir. Karataş ve ark. yaptığı çalışmada ailede bulunan kişi sayısı arttıkça aile içi şiddette artış görülmektedir. Aynı araştırmada aile tipine göre bakıldığında geniş ailede aile içi şiddetin (%50.0) daha fazla olduğu görülmüştür (<http://cws.emu.edu.tr>, Erişim Tarihi:25.10.2008). Geniş aile daha çok kırsal kesimde ve gecekondu bölgelerinde görülen bir aile tipidir. Geniş aile yapısı ataerkil olduğu için erkek söz sahibidir ve kadınların eğitim, çalışma gibi olanakları sınırlı olabilmektedir (Ayaz ve Efe 2007).

Çetin ve ark. tarafından yapılan çalışmada ve Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün araştırmasında çekirdek ailede bulunan kadınların daha çok şiddete maruz kaldığını bildirmişlerdir (Çetin ve ark. 2005). Ayrancı ve ark. yaptıkları çalışmada şiddet yaşayan ailelerin %80.9’u çekirdek aile tipinde olduğu görülmüştür (Ayrancı ve ark 2002). Türk toplumunda aile yapısı yıllar içinde değişerek geniş aile yapısından çekirdek aile yapısına dönüşmekle birlikte, toplumumuzda halen ataerkil aile yapısının izleri devam etmektedir (Ayaz ve Efe 2007).

Çalışmamızda kadınların hamile kalma ve çocuk sayısı arttıkça daha fazla şiddete maruz kaldığı görülmüştür (Tablo 43). Ev içi şiddete maruz kalan hamile kadınlar, her seferinde fiziksel, cinsel ya da ruhsal/sözel şiddetlerden bir kaçını aynı anda yaşayabilir.

Bunların hepsi birbiriyle bağlantılıdır ve sıklıkla eş zamanlı olarak ortaya çıkarlar. Bu durumu destekleyen ve Mexico’da yapılan bir çalışmada kadınlara hamileliklerinde şiddetin artıp artmadığı sorulmuş ve %71’i kötü muamelenin hamile kaldığından beri arttığını, %69.4’ü fiziksel şiddetin, %47.8’i cinsel şiddetin arttığını belirtmiştir (Olaverrieta et al 2006). Ayrancı ve ark. yaptıkları bir araştırmada, kadınların %71.4’nün şu andaki ya da önceki hamileliklerinin herhangi bir döneminde eşleri tarafından fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet türlerinden en az biriyle karşılaştıklarını belirtmişlerdir (Ayrancı ve ark. 2002). Erdem ve Muslu’nun yaptıkları bir araştırmada kadının hamile olduğu dönemde şiddetin başlama oranı %8.3’tür. Ayrıca şiddet gören kadınlardan %29’u hamilelik döneminde daha fazla şiddet gördüklerini belirtmişlerdir (Erdem ve Muslu 2002). İspanya’da yapılan bir çalışmada da üçten fazla çocuğa sahip olan kadınların daha fazla şiddete maruz kaldığı görülmüş (Perez et al 2006). Karaçam ve ark. yaptıkları çalışmada şiddet gören kadınların yaklaşık %9.9’u şiddetin gebeliği süresince devam ettiğini belirtmişlerdir. Aile Araştırma Kurumu’nun (1994) yaptığı araştırma sonuçlarına göre, şiddetin gebelik döneminde de devam ettiği bildirilmektedir (Karaçam ve ark. 2006). Çalışmamızda çıkan sonuçlar diğer çalışma sonuçları ile benzerlik gösterdiği görülmüştür.

Ayrıca çalışmamızda kürtaj sayısı ve kürtaj nedenine göre kadınların şiddete uğrama durumları arasında anlamlı ($p<0.05$) farklılık bulunmuştur (Tablo 44). Kürtaj nedenine bakıldığında eş şiddetine bağlı yedi (%100) kürtajın yapıldığı belirtilmiştir.

Çalışmamızda evin yönetiminde kararların alınma durumuna göre; kararları eşi alıyor, danışmıyorsa ve eş ilgisiz kararları kadın alıyor ise kadının daha fazla şiddete uğradığı görülmüştür (Tablo 45). Fiziksel şiddet %78.9, duygusal şiddet %94.7, cinsel şiddet 44.6 bulunmuştur. Eşlerin evle ilgili kararlara ilgisizliği şiddet nedeni olarak söylenmesinden daha çok şiddet görülen ailelerde eşin eve de ilgisiz olduğu söylenmesi daha uygun bir görüştür.

Çalışmamızda evlilik öncesi şiddet gören kadınların görmeyenlere oranla daha fazla şiddete maruz kaldığı görülmüştür (Tablo 46) İstanbul’da (2006) yapılan bir çalışmada şiddeti ailesinde gözleyen kadınların daha fazla eşleri tarafından şiddete maruz kaldıkları gözlenmiştir. Kadınların şiddet davranışını onaylaması ile ilgili olası açıklama kendilerinin şiddet içeren davranışlarının olduğu bir ailede büyümesidir (Hıdıroğlu ve ark 2006).

Ailesinde şiddet gören kişilerin, evlilik sonrası da şiddete maruz kalması daha çok benzer aile yapısındaki kişilerle evlenmesi ile açıklanabilir.

Yaygın olarak literatürde sosyoekonomik etmenlerin şiddet sorunlarının oluşumunda rol oynadığı bildirilmektedir. Örneğin Hindistan’da yapılan bir çalışmada bu yaygın sorunun kadının toplumdan soyutlanması göz ardı edilerek açıklanamayacağı belirtilmiştir. Tek başına yasalarla sosyal derinliği olan bir sorunun çözülemeyeceği vurgulanmaktadır. Güçlü yasal desteğin yanı sıra ekonomik bağımsızlık için fırsatların yaratılması, gerekli eğitim ve farkındalığın yaratılması, alternatif barınakların oluşturulması ve toplumun tutum ve düşünce yapısında yasama, yürütme ve yargıya yansıyan bir değişimi erkek ve kadınlardan başlayarak sağlamak gereklidir. Bugünün ihtiyacı, toplumun güç ve rol ilişkisinde eşitlikçi değerleri vurgulamaktır (Hıdıroğlu ve ark 2006).

Yapılan bu çalışmalar bu grup aileleri ve yaşadıkları çevrede, sonra il ve ülke düzeyinde tüm toplumun farkına varması gereken kadına karşı eşi tarafından gerçekleştirilen vurma eyleminin daha da genelleştirsek ev içi şiddetin kabul edilebilir olmadığı ve aynı zamanda hukuki olarak da yasaklanmış olduğudur. Bu davranışın kurbanlarına ve topluma ödettiği bedel büyüktür. Davranış değiştirmeye yönelik iletişim kampanyaları, etkili bir bilgi, tutum ve davranış değiştirme aracı olabilmektedir. Bunların bölgesel ve ulusal düzeyde uygulanması gerekmektedir (Hıdıroğlu ve ark 2006).

Çalışmamızın sonucunda, elde edilen bulgulara dayanarak kadınların azımsanmayacak ölçüde şiddete maruz kaldığı, bazı sosyodemografik özelliklerin şiddeti artırdığı görülmüştür. Araştırma bulgularına göre;

- Çalışmamıza katılan kadınların %42.7’sinin eşleri tarafından fiziksel şiddet, %59.3’ünün duygusal şiddet, %22.8’inin cinsel şiddete maruz kaldığı,
- Aile içi kadına yönelik şiddetin her yaş grubundaki kadınlarda görülmekle birlikte orta yaş grubundaki kadınlarda daha fazla görüldüğü,
- Erken yaşta evliliğin, evlenme şeklinin ve eğitim düzeyinin düşük olmasının, kalabalık ailede yaşamanın şiddeti artırdığı,

- Ekonomik sorunların aile içi şiddeti artıran önemli sorunlardan bir olduğu,
- Eşin eğitim düzeyinin düşük olmasının ve çalışma durumunun, alkol kullanımının belirgin bir risk faktörü olduğu,
- Kadınların çoğu zaman şiddete sessiz kaldığı, bazı durumlarda şiddeti haklı görebilecekleri ve şiddet karşısında hak arama durumlarının oldukça düşük olduğu,
- Şiddet karşısında şikayet etmediği veya engellendiği,
- Şiddet durumunda yaralanabilecekleri kanunlardan haberdar olmadıkları, saptanmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda,

- Topluma, ailelere kadın ve erkeğin aynı hak ve özgürlüklere sahip oldukları bilincinin verilmesi,
- Kadınların şiddet döngüsünden çıkarılması,
- Kadınların eğitime erişimlerinin sağlanması,
- Kadınların ekonomik özgürlüğü için çalışmasının önündeki engellerin kaldırılması,
- Şiddet gören kadınlara yönelik hizmetlerin geliştirilmesi, sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışmaların düzenlenmesi,
- Şiddetin yaygınlaşmasını önlemede yazılı ve görsel basından yararlanılması,
- Şiddet uygulayanlara karşı caydırıcı yasaların uygulanması,
- Şiddete uğrayan kadınlar için başvuru ve sığınma evlerinin sayısının artırılması, danışmanlık, psikolojik ve yasal yardımın yapılması,
- Devlet kurumları ile sivil toplum kuruluşlarının iş birliğinin sağlanması,

- Şiddet mağdurları ile en sık karşılabilecek meslek grubu olan sağlık personelinin aile içi şiddetin ortaya çıkarılabilmesi için farkındalıklarının artırılmasına yönelik mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrası eğitime tabi tutulması,
- Devletin aile içi şiddetle mücadele var olan politikasında diğer kurumlarla iş birliği ve kurumda çalışanlara yönelik ilgili kanun ve yönetmelikler doğrultusunda eğitimlerin artırılması önerilmiştir.

8. KAYNAKLAR

- Akço S, Aksel Ş, Arman AR, Beyazova U, Dağlı T, Dokgöz H, Gürpınar S, İnancı MA, Oral G, Polat O, Sözen Ş, Şahin F, Tekeş AT, Topuzoğlu AY. Çocuk İstismarı ve İhmali. Unicef , Adli Tıp Kurumu Projesi El Kitabı.
- Akduman GG. Ruban C. Akduman B. Korkusuz İ. (2005). Çocuk ve cinsel istismar. *Adli Psikiyatri Dergisi* 3(1):9-14.
- Aksoy E, Çetin G, İnancı MA, Polat O, Sözen MŞ, Yavuz F. (2006). Adli Tıp Ders Notları.
- Altınay AG, Arat Y. (2007). Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet. İstanbul.
- Arabacı LB, Karadağlı A. (2006). Hemşire ve ebelerin kadına yönelik şiddet belirtilerini tanımlarına ilişkin ölçek geliştirme. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 16(2):101-112.
- Atman C. (2003). Kadına yönelik şiddet; Cinsel taciz / ırza geçme. *Sted Dergisi*,12(9):333-335.
- Ayan S. (2006) Şiddet ve fanatizim. *C.Ü İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(2) :191-209.
- Ayaz S, Efe YŞ. (2007) Ankara kalesi bölgesinde yaşayan kadınların yeni türk medeni kanunu, yeni türk ceza kanunu ve ailenin korunmasına dair kanunun kadın sağlığı ile ilgili bölümlerine ilişkin bilgi düzeyleri. *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*, 15:69-80.
- Ayrancı Ü, Günay Y, Ünlüoğlu İ.(2002). Hamilelikte aile içi eş şiddeti: Birinci basamak sağlık kurumuna başvuran kadınlar arasında bir araştırma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3:75-87.
- Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1995). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları. Ankara.
- Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1998). Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet. Ankara
- Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2007). Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele ulusal eylem planı, 2007-2010.

- Batuk H.İ. (2002). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddette Sosyodemografik Özellikler ve Adli Tıbbi Yaklaşım. T.C. Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Uzmanlık Tezi, İstanbul.
- Baysan L. (2003). Hemşire ve Ebelerin Kadına Yönelik Şiddet Belirtilerini Tanımalarına İlişkin Ölçek Geliştirme. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, (Danışman: Yard.Dç.Dr. A Karaaslan).
- Berktaş F. , Kadınların İnsan Haklarının Gelişimi ve Türkiye , İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Birimi, Sivil Toplum ve Demokrasi Konferans Yazıları, No:7, 2004.
- Biroscak BJ, Smith PK, Roznowski H, Tucker J, Carlson G. (2006). Intimate partner violence against women: findings from one state's ED surveillance system. *Journal of Emergency Nursing*, 32(1):12-16.
- Bütün C. (2002). Kadına Yönelik Ölümle Suçlanan Şiddetin Değerlendirilmesi. T.C. Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Uzmanlık Tezi, İstanbul.
- Canbaz S, Turla A, Aker S, Pekşen Y. (2005). Samsun merkez sağlık ocaklarında görev yapan pratisyen hekimlerin çocuk istismarı ve ihmali konusunda bilgi ve tutumları. *Sted Dergisi* 14(11): 241-246.
- Carney DM, Kibbin LM. (2003). Screening for domestic violence falloni the initiative of One integrated health care system. *Nursing Management*, 34(9):35-36.
- Celbis O, Karaca M, Özdemir B, Isır AB. (2004). Cinsel suçlarda muayene. *Harran Tıp Fakültesi Dergisi*, 1(4):48-52.
- Centel N. (2003). Kadını Şiddete Karşı Korumaya Yönelik Yasa Hükümlerine Eleştirel Yaklaşım. İstanbul Ticaret Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku ve Kadın Paneli. İstanbul
- Coker A, Flerx VC, Smith PH, Whitaker DJ, Fadden MK, Williams M. (2007). Intimate Partner violence incidence and continuation in a primary care screening Program. *American Journal of Epidemiology*, 165(7):821-827.

- Çelik N, Öztürk S, Savcı A, Yeter K. (2008). Kütahya ili 16 nolu sağlık ocağına başvuran kadınların şiddete maruz kalma durumlarının belirlenmesi. . *1.Kadın Sağlığı Kongresi “kadına yönelik şiddet“ Kongre Kitabı*, Ankara, s.214-215
- Çetin H, Kuzu N, Sargutan E, Ak B, Pekcan H. (2005). Ankara Batıkent’te aile içi Şiddet olayı. *Temel Sağlık (Primary Health) Dergisi*, 2(5):1-7
- Daloğlu H, Varol N, Varol Ş. (2000). Kadına yönelik aile içi şiddetin yasal açıdan değerlendirilmesi. *Adli Tıp Bülteni*, 5(3): 224-229.
- Dişsiz M, Şahin NH. (2008). Evrensel bir kadın sağlığı sorunu: Kadına yönelik Şiddet *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 1(1):50-58.
- Ellison SR. (2004). Sexual Assault and Intimate Partner Violence and Abuse. In: *Emergency Medicine Manual*. Eds: Ma JO, Cline DM, Tintinalli JE, Kelen GD, Stapczynski JS, 8th ed, Mc Graw Hill, New York.
- Eren A. (2005). Korku kültürü değerler kültürü ve şiddet, *Aile ve Toplum Dergisi* 8(2)
- Erdem M, Muslu L. (2002). Kırsal bölgede eşi tarafından fiziksel şiddet gören ve görmeyen kadınların bazı özelliklerinin Karşılaştırılması. *Hemşirelik Forumu Dergisi*, 5(5):42-47
- Erdem M. , Muslu L. (2002). Eşi tarafından fiziksel şiddet gören ve görmeyen kadınların benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılması. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 4(2): 31-38.
- Eroğlu K. (2004). Kadın kuruluşları içinde üniversite kadın sorunları araştırma ve uygulama
- Eryılmaz G. (2001). Aile içi şiddet, kadın sağlığı ve hemşirelik. *C.Ü. Tıp Fköltesi Dergisi*, 5(2):19-24.
- Esin Ç. (2003). Türkiye’de kadın kuruluşları ve etkinlik alanları. *Toplum Hekimliği Bülteni*, 24(2).
- Giray H, Keskinoglu P, Sönmez Y, Meseri R, Karakuş NE, Yüceci N, Günay T. (2005). Gebelikte aile içi fiziksel şiddet ve etkileyen etmenler. *Sted Dergisi* 14(10):217-220.
- Gömbül Ö. (2000). Hemşirelerin ailede kadına eşi tarafından uygulanan şiddete ve şiddette mesleki role ilişkin tutumları. *Hemşirelikte Araştırma Dergisi*, 1:19-32.

- Güler N, Tel H, Tuncay FÖ. (2005). Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı. *C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, 27(2):51-56.
- Hancıoğlu A, Ergöçmen AB. (2003). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması.
- Hıdıroğlu S, Topuzoğlu A, Ay P, Karavuş M. (2006) Kadın ve çocuklara karşı fiziksel şiddeti etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi: İstanbul'da sağlık ocağı tabanlı bir çalışma. *Yeni Symposium Dergisi*, 44(4):169-202.
- Hindin PK. (2006). Intimate partner violence screening practices of certified nurse-midwives. *Journal of Midwifery & Women's Health*, 51(3):216-221
- Işıloğlu B. (2006). Anksiyete ve Depresyon Tanısı ile İzlenen Evli Kadınlarda Aile İçi Şiddetin Sosyodemografik Faktörler, Çift Uyum ve Hastalıkla İlişkisi. T.C. Sağlık Bakanlığı Bakırköy Prof. Dr.Mahzar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Uzmanlık Tezi, İstanbul.
- İçli TG. (1994). Aile içi şiddet: Ankara-İstanbul ve İzmir örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11(1):7-20.
- İnce H, Aliustaoğlu S, Yazıcı Y, İnce N. (2007). İstanbul'da Adli tıp bakışı ile yaşlı ölümleri ve özellikleri. *İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi*, 70(2):34-38.
- Kadına Yönelik Şiddet ve Hekimlik Sempozyumu.(2002). Ankara Tabip Odası Yayınları, Ankara.
- Kadına Yönelik Şiddet Sayacı, İstatistik Bilgiler (2004). Uluslararası Af Örgütü-Türkiye.
- Karaçam Z, Çalışır H, DüNDAR E, Altuntaş F, Avcı CH. (2006). Evli kadınların aile içi şiddet görmelerini etkileyen faktörler ve kadınların şiddete ilişkin bazı özellikleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 22(2):71-88.
- Kaya M, Güneş G, Kaya B, Pehlivan E. (2004) Tıp fakültesi öğrencilerinde boyun eğici davranışlar ve şiddetle ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 5:5-10.
- Kocacık F. (2001). Şiddet Olgusu Üzerine. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(1):1-7.

- Kocaer Ü. (2006). Hekim ve Hemşirelerin Çocuk İstismarı ve İhmaline Yönelik Farkındalık Düzeyleri. M.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (Danışman: Prof. Dr. S Kuşuoğlu, Prof. Dr. MA İnancı).
- Krantz G, Phuong TV, Larsson V, Tuan TB, Ringsberg KC. (2005). Intimate partner violence: Forms, consequences and preparedness to act as perceived by healthcare staff and district and community leaders in a rural district in northern Vietnam. *Public Health*, 119:1048-1055.
- Kurçer MA, Güneş G, Genç M. (1999). Malatya’da sosyoekonomik düzeyleri farklı iki ayrı bölgede evli kadınlara yönelik aile içi şiddet ve etkileyen faktörler. *Sağlık ve Toplum*, 9(3)
- Küçük H. (2002). Zonguldak’ta Sulh Hukuk mahkemelerine yansıyan kadına yönelik aile içi şiddet olgularının incelenmesi. *Adli Tıp Dergisi*, 16(2-4):40-45
- Lynch VA. (2006). Forensic Nursing: Chapter 6: p.52-64, Elsevier Mosby.
- Nygren P, Nelson HD, Klein J. (2004). Screening children for family violence: A review Of the evidence fort he US preventive services tsak force. *Annals of Family Medicine*, 2(2): 161-169.
- Olavarrieta CD, Paz F, Abuabara K, Ayala HBM, Kolstad K, Palermo T. (2006). Abuse during pregnancy in Mexico City. *International Journal of Gynecology and Obstetrics*, 8:1-8.
- Oral EA, Binici SA, Büyükçelik D, Yazar HÖ. Kriz olgularında aile içinde yaşanan şiddet. *Kriz Dergisi*, 5(2):115-121.
- Oskay ÜY, Dikencik BK. (2005). Tecavüz ve Hemşirelik Bakımı. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 15(1):1-13.
- Özkan H, Yalvarmış F, Güler M, Çalışkan T, Türker S, Sunay BF. (2006). Yaşlı nüfusun sosyodemografik özellikleri: Pamukçu kasabası, Balıkesir. *Sted Dergisi*, 15(11):199-201.
- Öztürk H, Sevil Ü. (2005). Gebelikte şiddet. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 15(1):1-16
- Pekin+5: Birleşmiş Milletlerde Kadının İnsan Hakları ve Türkiye’nin Taahhütleri. (2001). Kadının İnsan Hakları Projesi-New Ways, 1.Basım , İstanbul.

- Perez RI, Castano JP, Kindelan MA, Pinto MP, Barrera MA, BonetPla A, HernandoMLS, Torrubiano AH, Ruiz LMG. (2006). Sociodemographic associations of physical, emotional and sexual intimate partner violence in Spanish women. *Ann Epidemiol*, 16:357-363.
- Pınar G, Algier L. (2006). Üniversite öğrencilerinde fiziksel ve cinsel şiddet davranışları. *Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Dergisi*, 3(3):181-186.
- Polat O. (2001). Adli Tıp. 2.Basım, Der Yayınevi, İstanbul
- Polat O. (2005). Cinsiyete Dayalı Şiddet Olguların Sağlık Personelinin Yaklaşımı. Türkiye Üreme Sağlığı Programı.
- Savran B, Yarış F, Gündüz M. (2002). Kadına Yönelik Ölümle Sonuçlanan Bir Aile İçi Şiddet. İçinde: T.C. Adalet Bakanlığı adli Tıp Kurumu Yıllık Adli Tıp Toplantıları Kitabı, Antalya, 390-392.
- Sevencan F, Erbaydar NP, Akın A. (2008). Ankara’da bir sağlık ocağına başvuran 15-64 yaş arası evli kişilerin eşler hakkındaki bilgi ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *1.Kadın Sağlığı Kongresi “kadına yönelik şiddet“ Kongre Kitabı*, Ankara, s.162-163
- Sheridan DJ. (2001). Treating Survivors of Intimate Partner Abuse Forensic Identification And Documentation. In: Forensic Emergency Medicine. Eds: Haker J., Jackson C., Smokke W. Chapter 9: p.203-228. Lippincott.
- Sözen MŞ, Elmas İ, Sözen A, Fincancı ŞK. (1999). Aile içi bir istismar olgusu. *Adli Tıp Bülteni*, 4(3):109-112
- Subaşı N, Akın A. (2003). Kadına Yönelik Şiddet; Nedenleri ve Sonuçları. İçinde: *Toplumsal Cinsiyet, Sağlık ve Kadın*. Ed: Akın A. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. s.231-247.
- Şirin A, Ülger F. (2008). Adıyaman ilinde 15-49 yaş arası kadınların aile içi şiddet konusunda görüşleri ve şiddete uğrama durumları. *1.Kadın Sağlığı Kongresi “kadına yönelik şiddet“ Kongre Kitabı*, Ankara, s.157-158.
- Taner Y, Gökler B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: Psikiyatrik yönleri. *Hacettepe Tıp Dergisi*, 35:82-86

- Tanrıverdi G, Şıpkın S. (2008). Çanakkale’de sağlık ocaklarına başvuran kadınların eğitim durumunun şiddet görme düzeyine etkisi. *Fırat Tıp Dergisi*, 13(3):183-187
- Taşkın L. (2004). Uluslararası sözleşmeler ışığında kadının durumu. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 8(2):16-22.
- Tel H. (2002). Gizli sağlık sorunu:Ev içi şiddet ve hemşirelik yaklaşımları. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 6(2):1-9.
- Tıraşçı Y, Gören S. (2007). Çocuk istismarı ve ihmali. *Dicle Tıp Dergisi*, 34(1):70-74
- Tokdemir M, Deveci E,Açık Y. (2003). Elazığ Adli Tıp Şube Müdürlüğüne Eşi Tarafından Şiddete Maruz Kalma Nedeniyle Başvuran Kadınların Değerlendirilmesi, *Fırat Tıp Dergisi*, 8(1):39-44
- Topbaş M. (2004). İnsanlığın büyük ayıbı: Çocuk istismarı. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 3(4):76-80.
- Tunçel EK, Dündar C, Pekşen Y. (2007). Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin aile içi Şiddet konusunda bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi. *Genel Tıp Dergisi*, 17(2):105-110
- Turhan E. Sangün Ö. İnandı T. (2006). Birinci basamakta çocuk istismarı ve önlenmesi. *Sted Dergisi* 15 (9):153-157.
- Uğurlu SN, Ulu S. (2003). Evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar: Çelişik duygulu cinsiyetçilik, yaş, eğitim, ve gelir düzeyinin etkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 6(11):53-65.
- Uysal A. (2002). Dünyada yaygın bir sorun: Yaşlı istismarı ve ihmali. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 5(2):43-49
- Ünal G, Bilge A. (2004). Ev içi şiddet yönetiminde acil servis hemşiresinin rolü. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 20(1):127-137.
- Ünal G. (2005). Aile içi şiddet. *Aile ve Toplum Dergisi*, 8(2).
- Vahip I. (2002). Evdeki şiddet ve gelişimsel boyutu: Farklı bir açıdan bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi* , 13(4), 312-319.
- Vahip I. , Doğanavşengil Ö. (2006). Aile içinde fiziksel şiddet ve kadın hastalarımız. *Türk Psikiyatri Dergisi* 17(2) :107-114.

- Yaşan A. , Gürgen F. (2004). Yeni Açılan Bir Kadın Eğitim ve Psikolojik Danışmanlık Merkezine İlk Üç Ayda Başvuran Kadınların Sosyodemografik Özellikleri, Sorun Alanları ve İntihar Eğilimleri. *Dicle Tıp Dergisi* , 31(2):16-19.
- Yenidünya AC. (2004). Aile içi şiddet ve ailenin korunmasına dair kanununun ilgili hükümleri. *Gümüşgü Aylık Hukuk Dergisi*, 3(13):26-30.
- Yıldız HY, Yavuz F, Akıncı FS, Gölge B. (2003). Aile içi şiddet olgularında 4320 sayılı Ailenin korunmasına dair kanunun uygulamaları. *Adli Tıp Dergisi* 17(2):59-68.
- Yıldız T. (2003). Acil Hemşirelerinin Şiddete Uğramış Kadınları Tanımlamada Eğitim Öncesi ve Sonrası Bilgi Durumlarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Çalışma. M.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (Danışman: Prof. Dr. D Şelimen).
- Yılmaz G, İşiten N, Ertan Ü, Öner A. (2003). Bir çocuk istismarı vakası. *Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Dergisi*, 46:295-298
- Zachary MJ, Schechter CB, Kaplan ML, Mulvihill MN. (2002). Provider evaluation of a multifaceted system of care to improve recognition and management of pregnant women experiencing domestic violence. *Women's Health Issues*, 12(1):5-15.

EK 1.

Tanıtıcı Bilgi Formu

1-Doğum tarihiniz.....

2- Yaşamınızı sürdürdüğünüz yer?

- ☐ Şehir merkezi
- ☐ İlçe merkezi
- ☐ Köy

3-Medeni Durumunuz?

- ☐ Evli
- ☐ Bekar
- ☐ Boşanmış
- ☐ Dul(eşi ölmüş)

4- Eğitim durumunuz?

- ☐ Okur-yazar değil
- ☐ Okur-yazar
- ☐ İlkokul mezunu
- ☐ Ortaokul mezunu
- ☐ Lise mezunu
- ☐ Üniversite mezunu

5-Evlenme yaşıınız?

- ☐ 18 yaş altı
- ☐ 18-25
- ☐ 25-30
- ☐ 30 yaş üstü

6-Kaç yıldır evlisiniz?

- ☐ 1 yıldan az
- ☐ 2-5 yıl
- ☐ 6-10 yıl
- ☐ 10 yıldan fazla

7-Eşinizle nasıl evlendiniz?

- ☐ Severek
- ☐ Görücü usulü/isteyerek
- ☐ Görücü usulü/ istemeyerek
- ☐ Diğer

8-Eşiniz ile akraba mısınız?

- ☐ Hayır
- ☐ Evet ise yakınlık derecesi.....

9-Evliliğinizde başlık parası istendi mi?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

10-Eşinizle aranızda resmi nikah var mı?

- ☐ Evet var ☐ Hayır yok

11-Çalışma durumunuz?

- ☐ Çalışıyorum, sürekli işim var
☐ Çalışıyorum, sürekli olmayan bir işim var
☐ Çalışmıyorum, çünkü emekliyim
☐ Çalışmıyorum, işsizim

12-Çalışmama nedeniniz?

- ☐ Mesleğim yok ☐ Çocuklarıma bakıyorum
☐ İş bulamıyorum ☐ Eşim izin vermiyor
☐ Çalışmak istemiyorum ☐ Diğer.....

13-Çalışıyorsanız, ne iş yapıyorsunuz?

- ☐ Ev Kadınıyım ☐ İşçi ☐ Esnaf
☐ Devlet memuru ☐ Diğer (Açıklayınız).....

14-Çalışıyor iseniz kazancınız ne kadardır?

- ☐ 500 YTL ↓ ☐ 1000-2000 YTL
☐ 500-1000 YTL ☐ 2000 YTL ↑

15-Kazancınızı eşinize\partnerinize mi teslim edersiniz?

- ☐ Tümünü teslim ederim, harcamaları eşim yapar
☐ Bir kısmını kendime ayırıyorum kalanını ortak harcamalar için teslim ederim
☐ Kazancımı kendime özel ve evin ihtiyaçları için harcarım

16-Eşinizin\partnerinizin kaç yaşında?

17- Eşinizin\partnerinizin eğitim durumu?

- ☐ Okur-yazar değil ☐ Okur-yazar ☐ İlkokul mezunu
☐ Ortaokul mezunu ☐ Lise mezunu ☐ Üniversite
mezunu

18- Eşinizin\partnerinizin çalışma durumu?

- ☐ Çalışıyor, sürekli işi var
☐ Çalışıyor, sürekli olmayan bir işi var
☐ Çalışmıyor, çünkü emekli
☐ Çalışmıyor, işsiz

19-Eşiniz\partneriniz sigara kullanıyor mu?

- ☐ Hayır ☐ Evet ise ne kadar içer?
☐ 1-10 adet/gün ☐ 11-20 adet/gün ☐ 21-40 adet/ gün ☐ 2 paketten fazla/gün

20-Eşiniz\partneriniz alkol kullanıyor mu?

- ☐ Hayır ☐ Evet ise ne sıklıkla
☐ Her gece ☐ Hafta bir iki ☐ Ayda 1-2 ☐ Yılda birkaç kez

21- Aldığı alkol oranı sizce ne miktarda

- ☐ Çok az ☐ Az ☐ Orta ☐ Fazla ☐ Çok fazla

21- Oturduğunuz evde eşiniz ve çocuklarınız dışında yaşayan başka kimse var mı?

- ☐ Hayır ☐ Evet ise kimler.....

22-Ailenizde sizinle birlikte kaç kişi yaşıyor?

23- Bu güne kadar kaç kez gebe kaldınız ?

24- Bu güne kadar kaç kez canlı doğum yaptınız?

25- Yaşayan çocuk sayınız?.....

26-Kürtaj(isteyerek düşük) sayınız?

27-Kürtaj nedeniniz?

- ☐ Eş şiddeti nedeniyle düşüğe bağlı ☐ Ekonomik koşullar
☐ Diğer çocuğun küçük olması ☐ Eşim istemediği için ☐ Sağlık sorunun nedeni ile
☐ Diğer (açıklayınız).....

28- İstemededen yaptığınız düşük sayınız?

29-Düşük nedeniniz?

- ☐ Eş şiddeti ☐ Diğer aile bireylerinin şiddeti ☐ Kendiliğinden
☐ Kaza sonucu ☐ Diğer açıklayınız

30-Evin yönetimi ile ilgili kararları eşinizle\partnerinizle birliktemi alıyorsunuz?

- ☐ Evet- birlikte alıyoruz ☐ Eşim alıyor, bana danışmıyor
☐ Ben alıyorum, eşim ilgisiz ☐ Kimi kararları ben kimi kararları eşim alır

31- Eşiniz tarafından hiç fiziksel şiddet görüyor musunuz? Ne şekilde?

- ☐ Hayır
☐ Evet (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
☐ İtip- kakma
☐ Saç çekme
☐ El- yumruk vurma
☐ Tekme atma
☐ Sopa vb. cisimle vurma
☐ Bıçak-ateşli silah

32- Fiziksel şiddete maruz kalma sıklığınız?

- ☐ Hemen hemen hergün ☐ Haftada bir iki ☐ Ayda bir- iki
☐ Yılda bir-iki ☐ Hayatımda bir kez ☐ Diğer

33-Gebelik döneminde eşiniz\ partneriniz tarafından fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?

- ☐ Evet ☐ Hayır

34- Evliliğinizde fiziksel şiddetin başlangıç zamanı?

- ☐ Evliliğin ilk ayları ☐ Evliliğin ilk yılları ☐ 2-5. yıl
☐ 6-10. yıl ☐ 11-15.yıl ☐ 16.yıl ve üzeri

35- Eşiniz\partneriniz size aşağılayıcı, onur kırıcı davranışlarda(duygusal/sözel şiddet) bulunur mu?

- ☐ Hayır
- ☐ Evet ise nasıl(birden fazla şık işaretlenebilir)
- ☐ Bağırma
- ☐ Hakaret
- ☐ Küfür
- ☐ Küçümseme/ aşağılama/alay etme
- ☐ Yaptıklarını sürekli beğenmeme/yetersiz olduğunu söyleme
- ☐ Tehdit veya korkutma
- ☐ Aşırı kıskançlık
- ☐ Diğer

36- Duygusal/sözel şiddetin başlangıç zamanı?

- ☐ Evliliğin ilk aylarında
- ☐ Evliliğin ilk aylardan sonra- ilk yılları
- ☐ 2-5. yıl
- ☐ 6-10. yıl
- ☐ 11-15.yıl
- ☐ 16.yıl ve üzeri

37-Yaşamınızda evliliğiniz öncesinde fiziksel şiddete maruz kaldınız mı? Maruz kaldıysanız yer olarak nerede?

- ☐ Hayır-maruz kalmadım
- ☐ Evet-ailemin yanında
- ☐ Evet-eğitim kurumunda
- ☐ Evet-işyerinde
- ☐ Evet-kamuya açık herhangi bir alanda

38-Eşiniz\partneriniz tarafından istemediğiniz bir cinsel davranışa (cinsel şiddete) maruz kaldınız mı ?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

39-Gebelik döneminde eşiniz\ partneriniz tarafından istemediğiniz bir cinsel davranışa (cinsel şiddete) maruz kaldınız mı?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

40- Cinsel şiddetin başlangıç zamanı?

- ☐ Evliliğin ilk aylarında
- ☐ Evliliğin ilk aylarından sonra- ilk yıllarında
- ☐ 2-5. yıl
- ☐ 6-10. yıl
- ☐ 11-15.yıl
- ☐ 16.yıl ve üzeri

41-Evlilik dışında cinsel tacize veya saldırıya maruz kaldınız mı? Maruz kaldıysanız yer olarak nerede?

- ☐ Hayır maruz kalmadım ☐ Evet-işyerinde ☐ Evet-kamuya açık bir alanda
☐ Evet-eğitim kurumunda ☐ Aile çevresinde

42- Size göre evliliğinizde şiddete maruz kalma nedeniniz nedir?

- ☐ Sebepsiz- anlam veremiyorum ☐ Başka kadının varlığı ☐ Alkol
☐ Sevgi saygı eksikliği ☐ Ekonomik nedenler ☐ Kıskançlık
☐ Eğitim ve kültür farkı ☐ İnançlarımızdaki uyumsuzluk
☐ Çocuklardan kaynaklanan sebepler ☐ Eşimin ailesinden kaynaklanan sebepler
☐ Ailemden kaynaklanan sebepler ☐ Ev işlerinden kaynaklanan sebepler
☐ Diğer

43-Şiddete maruz kalma nedeniyle eşiniz hakkında şikayette bulundunuz mu?

- ☐ Evet ☐ Hayır

44-Şikayetçi olduysanız herhangi bir zorluk yaşadınız mı?

- ☐ Evet ☐ Hayır

45-Cevabınız evet ise; yaşadığınız zorluk? Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz

- ☐ Tıbbi muayene ☐ Yasal prosedür ☐ Eşinin baskısı ☐ Aile baskısı
☐ Çevre ve arkadaş baskısı ☐ Çocukların baskısı ☐ Diğer

.....

46-Ailenin Korunması Hakkında Kanun'daki önlemlerin neler olduğunu biliyor musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Fikrim Yok

47-Biliyor iseniz, Ailenin Korunması Hakkında Kanun'daki önlemler aile içi şiddeti önlemek açısından yeterli buluyor musunuz?

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Fikrim Yok

48-Erkekler eşlerine şiddet uygulayabilir mi ? Birden fazla çık işaretlenebilir

- ☐ Uygulayamaz
- ☐ Kadın eşine karşı çıkarsa uygulayabilir
- ☐ Kadın ev işlerini yerine getirmezse uygulayabilir
- ☐ Aile büyüklerine saygı göstermezse uygulayabilir
- ☐ Çocuklara yeterli bakım yapmazsa uygulayabilir
- ☐ Namus meselelerinde uygulayabilir
- ☐ Diğer.....

49- Kadının şiddete maruz kalması ne zaman suçtur? Birden fazla sık işaretlenebilir

- ☐ Onur kırıcı sözler ve hakaret
- ☐ Kötü muamele (uykusuz bırakma, ağır işler yapmasını isteme, ihtiyaçlarını gidermeme)
- ☐ Basit fiziksel şiddet
- ☐ Ağır fiziksel şiddet
- ☐ İstek dışı cinsel ilişki
- ☐ Sürekli sarhoş eve gelme
- ☐ Kadın şikayetçi olursa
- ☐ Kadın şikayetçi olmasa da suçtur

50- Sizce ne zaman suç olmalıdır?

- ☐ Onur kırıcı sözler ve hakaret
- ☐ Kötü muamele(uykusuz bırakma, ağır işler yapmasını isteme, ihtiyaçlarını gidermeme)
- ☐ Basit fiziksel şiddet
- ☐ Ağır fiziksel şiddet
- ☐ İstek dışı cinsel ilişki
- ☐ Sürekli sarhoş eve gelme
- ☐ Kadın şikayetçi olursa
- ☐ Kadın şikayetçi olmasa da suç olm

EK 2.

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1 . Evlilikte erkeğin kadına dayak atma hakkı vardır\olmalıdır.					
2 . Evlilikte erkek, kadının yanlış davranmasını önlemek için şiddet kullanabilir\kullanmalıdır.					
3 . Evliliklerde eşlerden\çocuklardan her birine karşı şiddet uygulanması normaldir\kabul edilebilir.					
4 . Aile içi şiddete maruz kalanlar gerekli mercilere başvurmalıdır.					
5 . Aile içi şiddetin önlenmesi açısından devlet kurumları\yargı makamları gerekli önlemleri almaktadırlar.					
6 . Kadın haklarını ve aile içi şiddete maruz kalanları koruyan kanunların toplum tarafından öğrenilmesi gerekir.					
7 . Ailenin korunması hakkında kanunun aile efradının evden uzaklaştırılması yönünde getirdiği tedbiri yerinde buluyorum.					
8 . Cebir-şiddet uygulayan aile efradına karşı bu önlemin uygulanması için yargıya başvurulmalıdır.					
9 . Aile içinde şiddetin en önemli sebebi eğitimsizliktir.					
10 . Aile içi şiddetin en önemli sebebi ekonomik sorunlardır.					
11 . Aile içi şiddet ciddi bir toplumsal sorundur.					

MARMARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
ARAŞTIRMA ETİK KURULU

EK 3.

Sayı : B.30.2.MAR.0.01.02/AEK/ 310

Konu :

02.05.2008

Sayın Prof.Dr. Mehmet Akif İNANICI

MAR-YÇ-2008-0101 protokol nolu “ Sakarya ilinde Merkez sağlık ocakları ve Devlet hastanesine başvuran kadınların aile içi şiddete uğrama durumları ve yasal sorumlulukları hakkındaki bilgi düzeyleri ” isimli projeniz Fakültemiz Araştırma Etik Kurulu tarafından incelenerek onaylanmıştır.

Prof. Dr. Hâner DİRESKENELİ
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Araştırma Etik Kurul Başkanı

EK 4.

T.C.
SAKARYA VALİLİĞİ
Sağlık Müdürlüğü

SAYI : B104ISM454009.020/883/ 27146

28 Aralık 2007

KONU : Tez Çalışması

SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
SAKARYA

Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Müdürlüğü'nün 13.12.2007 tarih ve 896 sayılı yazısındaki talebine istinaden, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi Güler AĞÇAY'ın " Sakarya İlindeki Kadınların aile içi şiddete uğrama durumları ve yasal sorumlulukları hakkındaki farkındalık düzeyleri" konulu tez çalışmasını Sakarya İli Merkeze bağlı 20 Sağlık Ocağına başvuran kadınlara uygulayabilmesi hususunu, Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetlerinin 24/06/2007 tarih ve 11082 sayılı yazılarına binaen olurlarınıza arz ederim.

Hızır DİŞLİ
Müdür Yardımcısı

28 OLUR
12 / 12 / 2007

Dr. Hasan BEKTAŞ
Vali a.
Sağlık Müdürü

EK 5.

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
HEMŞİRELİK YÜKSEKOKULU
MÜDÜRLÜĞÜ

Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Tarih: 13.12. 2007

Sayı : 897

Konu : Güler AĞÇAY hakkında

SAKARYA VALİLİĞİ'NE

Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Adli Hemşirelik Yüksek lisans öğrencisi olan Güler AĞÇAY' ın " Sakarya İlindeki kadınların aile içi şiddete uğrama durumları ve yasal sorumlulukları hakkındaki farkındalık düzeyleri " konulu tez çalışmasını Sakarya ili merkeze bağlı 20 sağlık ocağına başvuran kadınlara uygulayabilmesi hususunda gerekli iznin verilmesi için gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Deniz SELİMEN
Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği
Ana Bilim Dalı Başkanı

Sakarya İl Müdürlüğü
05.12.2008
Vali Y.

10. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı	Güler	Soyadı	AĞÇAY
Doğum Yeri	Bulanık	Doğum Tarihi	20.10.1980
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti	TC Kimlik No	34429194972
E-mail	guleragcay80@yahoo.com.tr	Tel	05053131390

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Lisans	Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu	2003
Lise	Biga Sağlık Meslek Lisesi-Çanakkale	1998

İş Deneyimi (Sondan geçmişe doğru sıralayın)

Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
Servis Hemşireliği	Sakarya SSK Hastanesi/Acil Servis	4 YIL
2. Servis Hemşireliği	Sakarya Yenikent Devlet Hastanesi/Kardiyoloji Servisi	3 YIL
3. Servis Hemşireliği	Sakarya Yenikent Devlet Hastanesi/Koroner Yoğun Bakım	1 YIL

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*
İNGİLİZCE	Orta	Orta	Orta

* Çok iyi, iyi, orta, zayıf olarak değerlendirin

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
LES Puanı	46	46.5	46.2
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi
SPSS	Orta
MICROSOFT OFFICE	Orta

*Çok iyi, iyi, orta, zayıf olarak değerlendirin